

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelma 2025–2032

Maarit Eskola, viheraluesuunnittelija/Infran suunnittelu

2.9.2024

Sisällysluettelo

1	Yhteenvedo.....	3
2	Tavoitteet.....	4
3	Käytetty aineisto	4
4	Leikkipaikkaverkoston nykytilanne	5
4.1	Leikkipaikkaohjelmaan sisältyvät leikkipaikat.....	5
4.2	Leikkipaikkatiheys.....	6
4.3	Leikkipaikkojen kunto	7
4.4	Leikkipaikkaluokitus.....	8
4.5	Leikkipaikkojen peruskorjaus ja kunnossapito.....	9
4.5.1	Leikkipaikkojen elinkaari	9
4.5.2	Hoito ja kunnossapito	10
4.5.3	Peruskorjaus	10
4.6	Turvallisuus	11
4.7	Leikkipaikkaverkosto v. 2022	12
5	Leikkipaikkaverkoston kehittäminen v. 2025-2032	20
5.1	Kehittämisen periaatteet.....	20
5.2	Nykyiset ja arvioidut tulevat lapsilukumäärät	21
5.3	Suunnitteilla olevat uudet asuinalueet.....	24
5.4	Toimenpiteet v. 2025-2032.....	26
5.4.1	Puistoleikkipaikat.....	26
5.4.1.1	Nettikyselyn ja lapsivaikutusarvion huomioiminen leikkipaikkaohjelmassa	26
5.4.1.2	Vuodet 2025–2027.....	28
5.4.1.3	Vuodet 2028–2032.....	31
5.4.2	Kiinteistöpihojen leikkipaikat	33
5.4.2.1	Vuodet 2025-2027	35

5.4.2.2	Vuodet 2028-2032	36
6	Leikkipaikkaverkoston tavoitetila	36
6.1	Vuosi 2027	36
6.2	Vuosi 2032	48
7	Leikkipaikkojen suunnittelun erityispiirteitä	56
7.1	Osallistaminen	56
7.2	Leikkipaikkaluokitus	56
7.3	Turvallisuus	57
7.4	Esteettömyys	58
7.5	Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen	58
7.6	'Houkutteleva Hämeenlinna' -strategian edistäminen	59
8	Ohjelman toteuttamisen kustannukset	59
9	Ohjelman hyväksyminen ja päivittäminen	63
	Liitetaulukko 1 Puistoleikkipaikat	
	Liitetaulukko 2 Kiinteistöpihojen leikkipaikat	

---

1 Yhteenveto

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelman 2025–2032 tavoitteena on määrittää Hämeenlinnan nykyinen leikkipaikkapalvelujen verkosto ja esittää ne toimenpiteet, joilla nykyisestä leikkipaikkaverkostosta voidaan kehittää tasapuolinen, riittävä, monipuolinen ja turvallinen. Nykyisellään Hämeenlinnassa on enemmän puistoleikkipaikkoja kuin muissa keskisuurissa kaupungeissa keskimäärin, ja monet leikkipaikoista ovat pieniä, vanhoja ja huonokuntoisia. Lisäksi leikkipaikkaverkostossa on puutteita ja toisaalta päällekkäisyyksiä. Kaupunkirakennelautakunta on hyväksynyt Hämeenlinnan leikkipaikkaverkoston kehittämisen periaatteet maaliskuussa 2023 (§ 47, HML/728/10.03.01.02/2023). Leikkipaikkaohjelma on osa Hämeenlinnan kaupungille laadittavaa virkistyspalveluohjelmaa.

Leikkipaikkaohjelma sisältää 102 yleisillä alueilla sijaitsevaa puistoleikkipaikkaa ja 3 uimarantojen leikkipistettä sekä 49 Tilapalveluiden hallinnoimaa kiinteistöpihojen leikkipaikkaa. Ohjelmassa leikkipaikat on jaettu neljään eri luokkaan: erikois-/teemapuistot (1), Tilapalveluiden hallinnoimat kiinteistöpihojen leikkipaikat (2), monipuoliset alueleikkipaikat (3) ja pienemmät lähileikkipaikat (4).

Puistoleikkipaikkoja ohjelmassa esitetään vuoteen 2032 mennessä peruskorjattavaksi yhteensä 31 kpl ja poistettavaksi yhteensä 22 kpl. Uusia puistoleikkipaikkoja on esitetty rakennettavaksi 7 kpl alueille, joilta leikkipaikkapalvelut nykyisellään puuttuvat - lisäksi Linnanpuistoon rakentuu uusi leikkipaikka Linnanpuiston peruskorjaamisen myötä. Näin puistoleikkipaikkoja tulisi vuonna 2032 olemaan yhteensä 88 kpl sekä lisäksi kolme uimarantojen leikkipistettä. Puistoleikkipaikkojen laatu paranee tihentyvän peruskorjaustahdin sekä paremmin varusteltujen alueleikkipaikkojen määrän kasvun seurauksena. Leikkipaikkaverkoston kattavuus paranee ja päällekkäisyys vähenee. Myös leikkipaikkojen esteettömyyttä edistetään.

Kiinteistöpihoista 23 kpl on esitetty peruskorjattavaksi ja 2 on suunnitteilla rakennettavaksi vuoteen 2032 mennessä. Kiinteistöpihojen ikäjakauman perusteella leikkipaikkojen laatu paranee, mutta toisaalta suunniteltu palveluverkon supistaminen pienentää hiukan kiinteistöpihojen leikkipaikkojen määrää. Kiinteistöpihojen osalta leikkipaikkaohjelmaa tehtiin samanaikaisesti Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkkoa koskevan palveluverkkoselvityksen kanssa.

Leikkipaikkaohjelmassa on esitetty toimenpiteet vuositasolla vuosille 2025–2027 ja yhtenä kokonaisuutena vuosille 2028–2032. Ohjelman sisältöä tarkistetaan vuosittain ja v. 2027 ohjelma päivitetään vuositasolle vuosille 2028–2032.

---

2 Tavoitteet

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelma 2025–2032 on kaupungin leikkipaikkaverkostoa koskeva pitkän aikavälin suunnitelma, jossa leikkipaikkaverkostoa tarkastellaan kokonaisuutena vuosijaksolla 2025–2032. Vuosille 2025–2032 laaditun leikkipaikkaohjelman tavoitteena on:

- Palveluverkosto, joka on kaupunkilaisia mahdollisimman tasapuolisesti palveleva, riittävän laaja ja monipuolinen sekä turvallinen
- Systemaattinen laadullinen kehittäminen perustuen leikkipaikkojen luokitteluun
- Rakentamisen, peruskorjaamisen ja ylläpidon resurssien tarkoituksenmukainen ja tehokas kohdentaminen
- Esteettömyyden huomioiminen mm. rakenteellisin turva-alustoin keskeisillä ja helposti saavutettavissa olevilla leikkipaikoilla
- Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) periaatteiden huomioiminen

Leikkipaikkaohjelma on osa Hämeenlinnan virkistyspalveluohjelmaa.

3 Käytetty aineisto

Leikkipaikkaohjelman laadinnassa käytettyä aineistoa ovat:

- Alueittaiset väestötiedot – lapsilukumäärät ja niiden kehitys (Kehittämispalvelut)
- Tiedot suunnitteilla olevista uusista asuinalueista (Kaavoitus)
- Hämeenlinnan kaupungin puistoleikkipaikkojen erikoistarkastus ja riskinarviointi (Marko Eskolainen, Pro Park Palvelut Oy, 2020)
- Vuonna 2020 toteutettu nettikysely kaupunkilaisille koskien Hämeenlinnan leikkipaikkoja
- Kaupungin palautepalveluun tullut leikkipaikkoja koskeva palaute
- Kaupungin infran kunnossapidon käytännön tietämys leikkipaikkojen nykytilanteesta ja kunnostustarpeesta
- Liikennesuunnittelijoiden näkemykset
- Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkkoa koskeva palveluverkkoselvitys

Verrokkina käytetään myös muiden kaupunkien viime vuosina laatimia leikkipaikkaohjelmia (esim. Turku, Espoo, Kuopio, Tampere, Hyvinkää, Kouvola).

Luonnos Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelmaksi valmistui vuoden 2023 lopussa, ja kaupunkirakennelautakunta päätti asettaa sen nähtäville. Luonnos oli nähtävillä ja siitä järjestettiin nettikysely Hämeenlinnan kaupungin nettisivuilla. Keväällä 2024 ohjelmaluonnoksesta tehtiin lapsivaikutusten arvio, joka sisälsi kaikille Hämeenlinnan alakouluille sekä Saaristen koululle lähetetyn kyselyn. Leikkipaikkaohjelmassa 2025–2032 on mahdollisuuksien mukaan huomioitu nettikyselyssä ja lapsivaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdyssä kyselyssä saadut vastaukset.

4 Leikkipaikkaverkoston nykytilanne

4.1 Leikkipaikkaohjelmaan sisältyvät leikkipaikat

Leikkipaikkaohjelman tausta-aineistona on käytetty vuoden 2022 lopun leikkipaikkatilannetta. Kaupunkirakenne -toimialan hallinnoimia yleisten alueiden leikkipaikkoja oli Hämeenlinnassa vuoden 2022 lopussa yhteensä 105 kpl. Näistä 3 kpl on uimarannan yhteydessä olevia pieniä leikkipisteitä (Idänpään ja Kihtersuon uimarannan sekä Solvikin uimapaikan leikkipaikat), joten varsinaisia puistoleikkipaikkoja oli 102 kpl. 38 leikkipaikan yhteydessä on pieni pallokenttä, joista nykyisellään 10–15 jäädytetään talvisin. Kaurialassa toimii lisäksi Kaurialan liikennepuisto. Uimarantojen leikkipisteet pois lukien puistoleikkipaikoista 79 kpl sijaitsi kantakaupungissa ja 23 kpl liitoskunnissa.

Koulujen ja päiväkotien pihoissa olevat, Tilapalvelujen hallinnoimat ja ylläpitämät leikkipaikat täydentävät puistoleikkipaikkojen muodostamaa verkostoa. Koulujen ja päiväkotien toiminta-aikana em. leikkipaikkojen yleinen käyttömahdollisuus rajoittuu kuitenkin ilta-aikaan ja viikonloppuihin. Kantakaupungissa em. leikkipaikkoja on yhteensä 33 kpl ja liitoskunnissa 16 kpl.

Leikkipaikkojen varustetaso vaihtelee varsin vaatimattomista muutamien leikkivälineiden leikkipaikoista monipuolisiin, varustetasoltaan laadukkaisiin leikkipaikkoihin. Näin ollen leikkipaikkojen lukumäärä ei välttämättä kerro leikkipaikkaverkoston laadusta.

Vuoden 2022 jälkeen, v. 2023–2024 puistoleikkipaikkoja on peruskorjattu 3 kpl ja poistettu 3 kpl. Lisäksi on rakennettu 3 uutta puistoleikkipaikkaa. Kiinteistöpihoista ko. vuosijaksolla peruskorjattiin neljä koulupihaa ja kaksi päiväkotipihaa ja yhden päiväkotipihan leikkivälineitä uusittiin. Tämä on huomioitu ohjelmassa. **Vuosille 2025–2032 laaditussa ohjelmassa on mukana 102 puistoleikkipaikkaa, 3 uimarannan leikkipistettä sekä 49 kiinteistöpihojen leikkipaikkaa.**

4.2 Leikkipaikkatiheys

Taulukossa 1 on esitetty puistoleikkipaikkojen määrän vertailua keskiuurten (50 000–100 000 as) kaupunkien kesken. Leikkipaikkojen lukumäärät on koottu ko. kaupunkien nettisivuilla esitetyistä puistoleikkipaikkatiedoista. Väestötiedot kuvaavat 31.12.2021 tilannetta.

Keskimäärin em. kaupungeissa on 827 asukasta/leikkipaikka ja 1,26 leikkipaikkaa 1000 asukasta kohden. Vertailun perusteella Hämeenlinnan leikkipaikkatiheys on noin viidenneksen suurempi kuin muissa vastaavan kokoisissa kaupungeissa. Mikäli Hämeenlinnassa puistoleikkipaikkoja olisi 86 kpl nykyisen 102 kpl:n sijaan, vastaisi Hämeenlinnan leikkipaikkatiheys keskiuurten kaupunkien keskiarvoa. Leikkipaikkojen lukumäärää tosin nostavat liitoskunnat, joissa asuminen on väljempää ja leikkipaikkoja pitäjien keskusta-alueiden asukkaita kohden on kantakaupunkia enemmän.

Taulukko 1 Puistoleikkipaikkojen määrällinen vertailu 50 000–100 000 asukkaan kaupungeissa.

KAUPUNKI	VÄKILUKU 31.12.2021	LEIKKIPAIK- KOJEN LUKU- MÄÄRÄ	ASUKKAITA/ LEIKKIPAIKKA	LEIKKIPAIKKOJA/ 1000 AS
PORI	83 482	84	994	1,01
KOUVOLA	80 454	121	665	1,50
JOENSUU	77 261	108	715	1,40
LAPPEENRANTA	72 634	75	968	1,03
HÄMEENLINNA	67 971	102	666	1,50
VAASA	67 615	80	845	1,18
SEINÄJOKI	64 736	99	654	1,53
ROVANIEMI	64 180	80	802	1,25
MIKKELI	52 122	47	1109	0,90
SALO	51 400	80	643	1,56
KOTKA	51 241	64	801	1,25
PORVOO	51 149	51	1003	1,00
KESKIARVO	-	-	822	1,26

Vuoden 2021 lopun lapsilukumäärien (0–12 v) perusteella lapsia/leikkipaikka oli kantakaupungissa ja liitoskunnissa sekä liitoskuntien keskusta-alueilla seuraavasti:

• Kantakaupunki	76		
• Hauho	98		
• Kalvola	70	littala	50
• Lammi	61	Lammi kk	34
• Renko	145	Renko kk	76
• Tuulos	181		

Rengossa lasten määrä leikkipaikkaa kohden on keskusta-alueella samaa tasoa kuin kantakaupungissa. littalassa ja etenkin Lammilla keskusta-alueella lasten määrä leikkipaikkaa kohden on selvästi kantakaupunkia pienempi.

4.3 Leikkipaikkojen kunto

Leikkipaikkojen ikäjakaumaa on tässä ohjelmassa tarkasteltu rakentamis-/peruskorjausajankohdan mukaan jakamalla leikkipaikat neljään ryhmään seuraavasti: leikkipaikka on rakennettu/peruskorjattu 0–10, 11–15, 16–20 tai yli 20 vuotta sitten. Alle 10 vuotta sitten rakennetuille/peruskorjatuille leikkipaikoille ei joitain poikkeuksia lukuun ottamatta esitetä toimenpiteitä tässä ohjelmassa – ohjelmakauden päättyessä niiden rakentamisesta/peruskorjaamisesta on kulunut alle 20 vuotta.

Kaikkien puistoleikkipaikkojen osalta tarkka rakentamisvuosi ei ole tiedossa. Leikkipaikkojen, joiden rakentamisvuosi ei ole tiedossa, voidaan pääsääntöisesti arvioida olevan yli 20 vuotta vanhoja. Näin ollen nykyisellään Hämeenlinnan kantakaupungin puistoleikkipaikoista vajaa 40 % (noin 30 kpl) voidaan arvioida olevan yli 20 vuotta vanhoja. Liitoskuntien leikkipaikoista noin puolet on rakennettu ennen kuntaliitoksia, eli yli kymmenen vuotta sitten.

Leikkipaikkojen huolellisella kunnossapidolla niiden käyttöikä voidaan pidentää. Useilla leikkipaikoilla on rakentamisen tai edellisen peruskorjauksen jälkeen lisäksi tehty esim. yksittäisten leikkivälineiden vaihtoa ja muuta leikkipaikan kohennusta. Myös leikkipaikan käyttäjämäärät vaikuttavat leikkipaikan kuntoon – kovalla käytöllä oleva leikkipaikka tulee nopeammin peruskorjausvaiheeseen.

Kiinteistöpihojen 49 leikkipaikasta runsas kolmannes (19 kpl) on v. 2024 lopun tilanteessa alle kymmenen vuotta ja noin kolmannes 11–20 vuotta vanhoja. Kiinteistöpihoilla leikkipaikkoihin koh-

---

distuu kovaa kulutusta ja useita niistä onkin korjattu vähitellen tai tuotu uusia välineitä rikkoutu-neiden tilalle.

4.4 Leikkipaikkaluokitus

Hämeenlinnan kaupungin ylläpitämät ulkoleikkipaikat luokitellaan tarjottavan palvelun laajuuden, vastuutahon, käyttömahdollisuuden, kohderyhmän sekä sijainnin perusteella neljään luokkaan. Luokat poikkeavat toisistaan mm. käytön, sijainnin ja varustelun suhteen. Leikkipaikkojen ryhmit-tely toimii laadullisen kehittämisen ja rakentamisen ohjaamisen työkaluna.

Myös Tilapalveluiden vastuulla olevat päiväkotien ja koulujen piha-alueet tarjoavat puistoleikki-paikkoihin rinnastettavia palveluita. Näiden käyttöön liittyy kuitenkin rajoituksia käyttöajan suh-teen.

LEIKKIPAIKKALUOKAT

1. Erikois- / teemapuisto

Toiminnallinen tai teemallinen leikkipaikka (Tervaniemi, Ahvenisto, Hämeensaari, Sairionpuisto). Paikalla on huomattavaa alueellista virkistyskäyttöarvoa ja paljon käyttäjiä. Toiminnot ovat moni-puolisia ja laajaa käyttäjäkuntaa palvelevia - tarjontaa on eri ikäryhmille. Alue saattaa lisäksi sisäl-tää erilaisia liikunnallisia toimintoja, kuten pelikenttiä, skeittialueita, kiipeilyseiniä, parkour-ratoja ja kuntoiluvälineitä. Kokonaisuuteen voi liittyä myös muiden palvelualueiden, kuten liikuntapalve-luiden toimintoja (esim. uimarannat) ja laajempia pelkkää oleskelua palvelevia alueita tai varus-teita. Leikkipaikka on hyvin saavutettavissa kevyen liikenteen välinein ja usein lähistöllä on mah-dollisuus myös yleiseen pysäköintiin.

2. Päiväkotien ja koulujen pihat

Tilapalveluiden hallinnoimat kiinteistöpihojen leikkialueet. Laajuus vaihtelee vaatimattomista leikki-paikoista monipuolisiin lähiliikuntapaikkoihin. Kiinteistöpihojen käyttö rajoittuu kuitenkin kiinteis-töjen toiminta-ajan ulkopuolelle - loma-aikoihin, iltoihin ja viikonloppuihin.

3. Alueleikkipaikka

Keskeinen sijoittuminen useaan aluekokonaisuuteen nähden; esim. Soraharjunpuisto (Kauriala), Leinunpuisto (Voutila), Vesilinnunpuisto (Harviala). Pääkohderyhmä ovat eri-ikäiset lapset. Leikki-toiminnot ovat monipuolisia, mukana on myös perusvälineistä poikkeavia välineitä tai johonkin

---

teemaan liittyviä puistoa yksilöiviä varusteita. Varusteita on selkeästi lähileikkipaikkaa enemmän ja leikkipaikalla on myös oleskelua palvelevia kalusteita ja varusteita. Istutuksia on paikan luonteen mukaisesti. Leikkipaikalle on hyvät kevyen liikenteen yhteydet, ja yleensä jonkin verran mahdollisuutta yleiseen pysäköintiin. Alueleikkipaikan vaikutusalueeksi on tässä ohjelmassa määritetty 500 m.

4. Lähileikkipaikka

Asuinaluekohtainen korttelipuistossa oleva leikkipaikka, jonka leikille varattu alue on suhteellisen pieni; esim. Hakalanpuisto (Puistonmäki), Kirjurinpuisto (Hättilä), Härkäpuisto (Pullerinmäki). Pääkäyttäjryhmä on yleensä alle kouluikäiset lapset. Välineistö on perusvälineistöä, mutta puiston luonteesta riippuen myös monipuolisempi varustelu on mahdollista (esim. teemavälineet). Oleskelua palvelee yleensä yksittäinen penkki ja roska-astia. Ympäristörakenteet ja istutukset ovat vaativampia, kestäviä ja helppohoitoisia. Lähileikkipaikan vaikutusalueeksi on tässä ohjelmassa määritetty 300 m.

Alue- ja lähileikkipaikat täydentävät toisiaan, ja leikkipaikkojen vaikutusalueet ovat verrokkikaupungeissa (Espoo, Hyvinkää, Kouvola, Kuopio, Tampere, Turku) käytettyjen taso. Leikkipaikkaluokat eivät eri kaupungeissa täysin vastaa toisiaan, mikä jokin verran vaikeuttaa vertailua. Lisäksi leikkipaikkojen sijaintia tarkastellaan ohjelmassa siten, että lähimmälle leikkipaikalle - luokituksesta riippumatta - tulisi mahdollisuuksien mukaan olla turvallinen kulku kevyen liikenteen reittejä, ilman suurten väylien ylityksiä.

4.5 Leikkipaikkojen peruskorjaus ja kunnossapito

4.5.1 Leikkipaikkojen elinkaari

Leikkipaikkoja suunniteltaessa ja rakennettaessa pyritään käyttämään laadukkaita ja kestäviä leikkivälineitä ja varusteita, millä tavoitellaan leikkipaikkojen mahdollisimman pitkää elinkaarta ja vähäistä korjaustarvetta. Leikkipaikan varusteet, kivituhka-alueet ja turva-alustat sekä kasvillisuus tarvitsevat säännöllistä hoitoa ja kunnostusta, ja leikkipaikan vanhetessa huollon ja korjauksen tarve lisääntyy. Yksittäisen leikkivälineen maksimi käyttöikä on 10–15 (max. 20) vuotta, jonka jälkeen korjaustoimista ei enää ole apua, vaan koko väline on uusittava (ei saa enää varaosia tai ei ole enää muuten korjattavissa). Kohteesta riippuen korjauskelvoton väline joko korvataan uudella tai pelkästään poistetaan, jolloin leikkipaikan välineistö supistuu vähitellen.

Erilaisilla kunnostustoimenpiteillä leikkipaikka voidaan pitää toiminnassa, kunnes se on järkevää peruskorjata kokonaisuudessaan. Tällöin mahdollisesti käyttökelpoiset yksittäiset leikkivälineet kierrätetään muihin kohteisiin ja poistettavat leikkivälineet lajitellaan materiaaleittain ja materiaalit kierrätetään.

4.5.2 Hoito ja kunnossapito

Hämeenlinnassa Kaupunkirakenne -toimialan Viheralueiden Kunnossapito hoitaa ja vastaa kaupungin puistoleikkipaikkojen sekä kiinteistöpihojen ja uimarantojen leikkipaikkojen hoidosta ja kunnossapidosta. Niillä alueilla, missä on voimassa oleva alueurakka, urakoitsija vastaa hoidosta ja kunnossapidosta alueurakkasopimuksen mukaisesti. Leikkipaikan hoito ja kunnossapito ovat leikkipaikkaluokasta riippumattomia ja noudattavat omaa ohjelmaa.

Hoitotöitä ovat mm. leikkialueen siivoustyöt, töhryjen poistot sekä kasvillisuuden hoitotyöt. Leikkipaikkojen hoitotyöt sisältävät kerran 1–2 viikossa tehtävät huoltokäynnit, joiden yhteydessä tarkastetaan silmämääräisesti leikkipaikan kunto.

Kunnossapitotöitä ovat mm. leikkipaikan ja leikkivälineiden pienet korjaukset sekä kuluneiden rakenteiden ja osien vaihtaminen sekä putoamista vaimentavan turvahiekan lisääminen ja parantaminen. Tyypillisiä korjattavia/ vaihdettavia leikkivälineiden osia ovat lahoavat tai puuttuvat/ rikoitetut puurakenteet (kuten torni- ja liukuleikkien tikkuiset/ lahoavat tasot, puuttuvat sivu-/ porraslaudat), keinujen istuimet ja istuinten kiinnitykset sekä laakerit ja ketjut, koko välineen 'lonksuminen' (esim. karusellit, piruetit) ja turva-alustojen kunto. Talvikunnossapitoa leikkipaikoilla ei tehdä. Leikkipaikalla havaitut puutteet pyritään korjaamaan mahdollisimman pian priorisoiden vakavan tapaturmariskin aiheuttamat puutteet.

4.5.3 Peruskorjaus

Leikkipaikkaa peruskorjattaessa yleensä kaikki leikkivälineet ja pintamateriaalit (kivituhka-alueet, turva-alustat) uusitaan. Käyttökelpoiset välineet kunnostetaan ja kierrätetään toisiin kohteisiin ja poistettavat leikkivälineet lajitellaan materiaaleittain ja materiaalit kierrätetään. Hyväkuntoista kasvillisuutta säästetään mahdollisimman paljon (esim. puut, leikkipaikalle soveltuvat luonnonkasvit yms.). Koristepensaat ja mahdolliset nurmialueet joudutaan usein uusimaan kokonaan.

Puistoleikkipaikan peruskorjaus tulee ajankohtaiseksi noin 20 vuoden kuluttua rakentamisesta tai edellisestä peruskorjauksesta. Viime vuosina puistoleikkipaikkoja on Hämeenlinnassa peruskorjattu yleensä 2–3 kpl vuosittain, jolloin leikkipaikkojen peruskorjausväli on noin 40 vuotta. Mikäli kaikki 102 puistoleikkipaikkaa peruskorjattaisiin 20 vuoden välein, tulisi leikkipaikkoja peruskorjata runsas 5 kpl vuodessa. Kiinteistöpihojen leikkipaikkoja on viime vuosina peruskorjattu noin 2–4 kpl vuosittain.

4.6 Turvallisuus

Kaupungin hallintavastuulla olevien leikkipaikkojen välineiden ja rakenteiden tulee täyttää euroopalaiset leikkipaikkastandardit ja Suomen standardoimisliiton käyttöönottamat standardit SFS-EN 1176:2017 (Leikki- ja liikuntapaikkojen standardi). Leikkivälinestandardin (EN 1176-1) ensisijainen tarkoitus on estää loukkaantumiset, jotka johtavat vakavaan vammautumiseen tai kuolemaan. Toissijainen tarkoitus on vähentää vakavia seuraamuksia, jotka aiheutuvat satunnaisista väärinarkivoinneista.

Leikkipaikkapalvelun tarjoajana Hämeenlinnan kaupungin tulee pitää huolta tarjoamansa palvelun turvallisuudesta Kuluttajaturvallisuuslain ja siihen liittyvien asetusten, viranomaisohjeistuksen sekä standardien edellyttämällä tavalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) valvoo kuluttajaturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista. Vuosittain päivitettävässä Leikkipaikkojen turvallisuusasiakirjassa määritellään leikkipaikkojen turvallisuuteen liittyvät tehtävät ja vastuut.

Vuosittain leikkipaikoilla tehdään seuraavat tarkastukset:

- Silmämääräinen tarkastus: tehdään joka kerta, kun leikkipaikalla tai sen lähistöllä käydään muussa asiassa, esim. leikkaamassa lähinurmikkoa tai keräämässä roskat – yleensä viikon tai kahden välein, riippuen paikan sijainnista ja käyttöasteesta.
- Toiminnallinen tarkastus: tehdään kaksi kertaa vuodessa ja siinä tarkastetaan yksittäisten välineiden eheys, toiminta ja stabiliteetti - erityisesti kulumisesta johtuvat mahdolliset muutokset välineissä.
- Vuositarkastus: tehdään kerran vuodessa sitä varten tehdyllä lomakkeella. Vuositarkastuksessa selvitetään leikkivälineiden, perustuksien ja putoamisalustojen turvallisuuden koko-

naistaso ja välineen sekä rakenteen turvallisuustason muutokset korjausten tai osien vaihdon jälkeen. Tarkastusajankohta on yleensä keväällä, jolloin havaitaan helposti myös sään/talven aiheuttamat muutokset.

Lisäksi uuden leikkipaikan käyttöönoton yhteydessä tehdään aina käyttöönottotarkastus.

Jokaisella puistoleikkipaikalla on informaatiotaulu, mistä löytyvät pelastusohjeet onnettomuuden sattuessa. Lisäksi informaatiotaulusta löytyvät yhteystiedot huoltoasioissa. Leikkipaikan käyttäjät voivat lähettää kaupungin palautepalvelun kautta tietoa puutteista ja esim. rikkineistä leikkivälineistä.

4.7 Leikkipaikkaverkosto v. 2022

Kuvissa 1 ja 2 on esitetty Hämeenlinnan kantakaupungin leikkipaikkaverkosto vuoden 2022 lopussa luokituksen mukaisine vaikutusalueineen. Luokan 1 leikkipaikoille ei Sairionpuiston leikkipaikkaa lukuun ottamatta ole esitetty vaikutusaluetta, koska niiden sijainnin määrittävät muut tekijät kuin käyttäjien sijainti, ja niitä käyttävät lapset eri puolilta Hämeenlinnaa. Myöskään kiinteistöpihojen leikkipaikoille ei ole esitetty varsinasta vaikutusaluetta, koska niiden käyttöön liittyy rajoituksia.

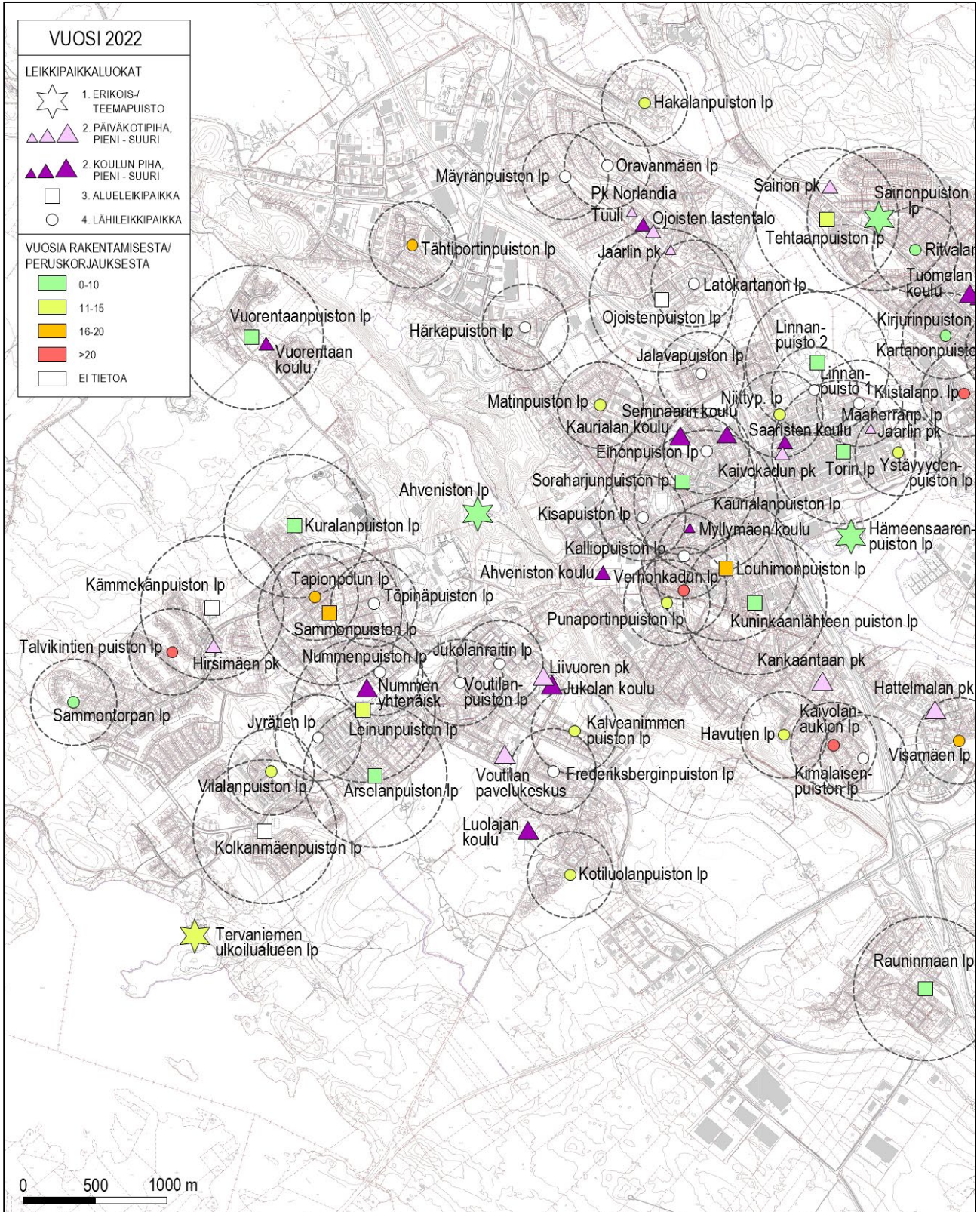
Kiinteistöpihat on jaettu kokonsa puolesta pieniin, keskikokoisiin ja suuriin. Jako ei ole yksiselitteinen, sillä kiinteistöpihojen koko vaihtelee huomattavasti pienistä leikkipisteistä suuriin, oman alueensa lähiliikuntapaikkoihin. Liitoskunnissa olevat koulupihat ovat oman alueensa lähiliikuntapaikkoja ja ne ovat luokassa suuri, vaikka niiden varustetaso voi joissain tapauksissa olla jokseenkin vaatimaton.

Kuvissa 3–9 on esitetty tarkemmin nykyistä leikkipaikkaverkostoa kantakaupungissa ja liitoskunnissa niin, että taustalle on asetettu polttokartta-aineisto 0–12-vuotiaiden lasten lukumäärästä 31.8.2022 tilanteessa. Ko. kuvista voidaan nähdä miten leikkipakat sijoittuvat käyttäjiinsä nähden.

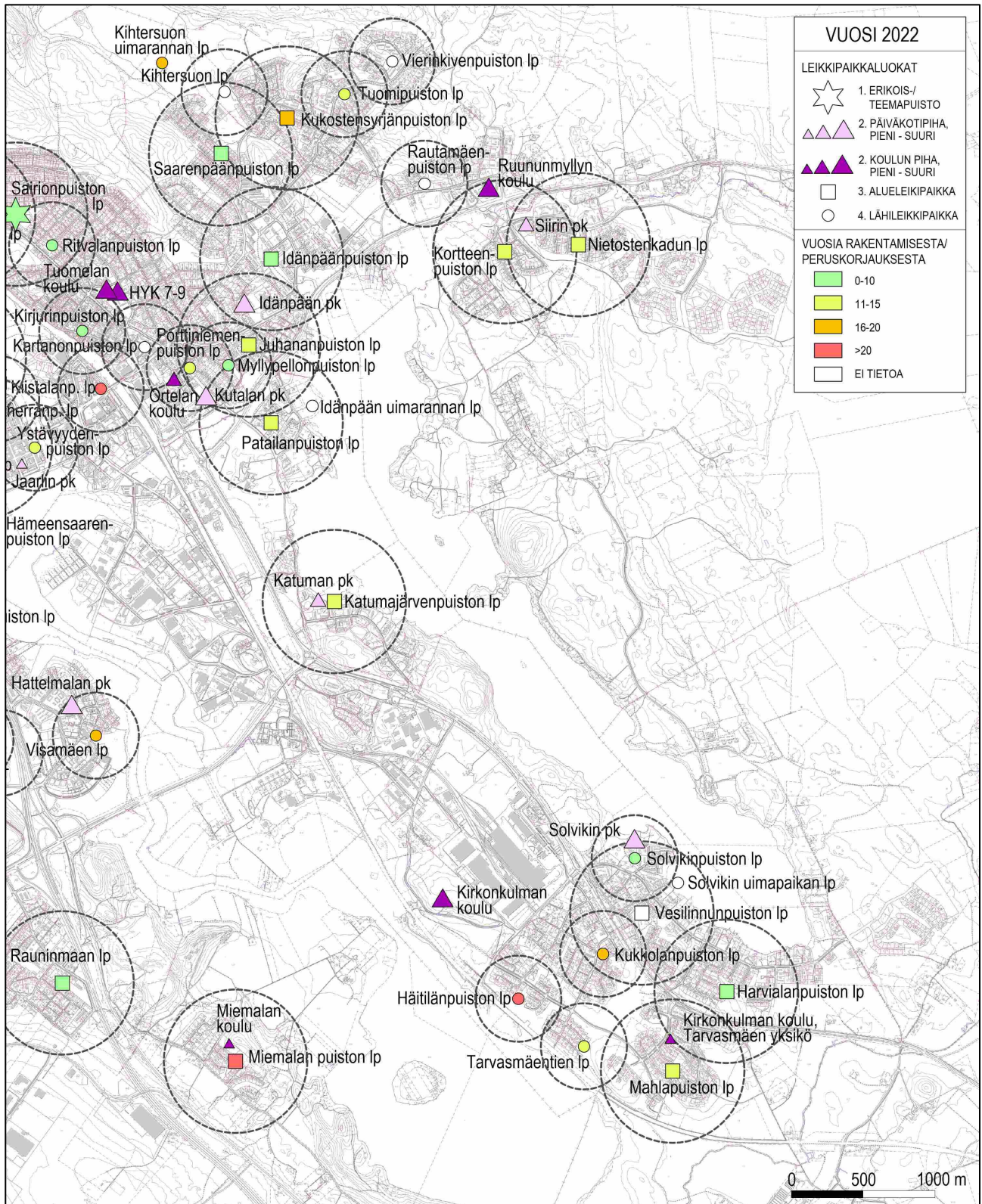
Polttokartta on laskettu siten, että yksi lapsi vaikuttaa 150 m:n säteellä niin, että ympyrän keskellä arvo on yksi laskien lineaarisesti ollen 150 m:n etäisyydellä nolla. Lapsilukumäärää kuvastava väri vaihtuu kartalla tummansinisestä keltaisen kautta punaiseen lapsilukumäärän kasvaessa. Suurin punaisella alueella lapsimäärää kuvastava arvo on lähes 50.

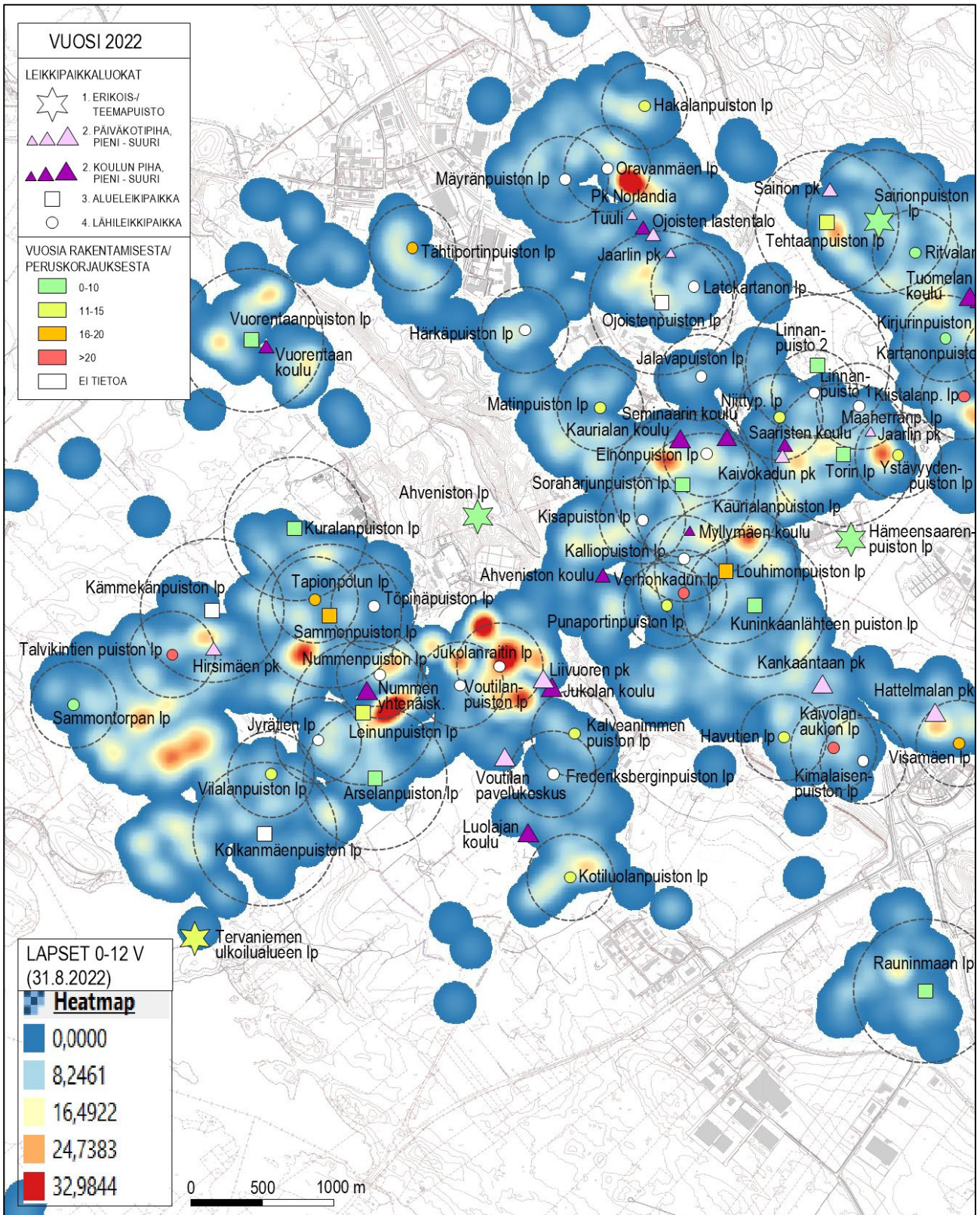
Nykytilanteessa Hämeenlinnan leikkipaikkaverkosto on epätasainen ja siinä on puutteita ja toisaalta päällekkäisyyttä.

Kuva 1 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2022.

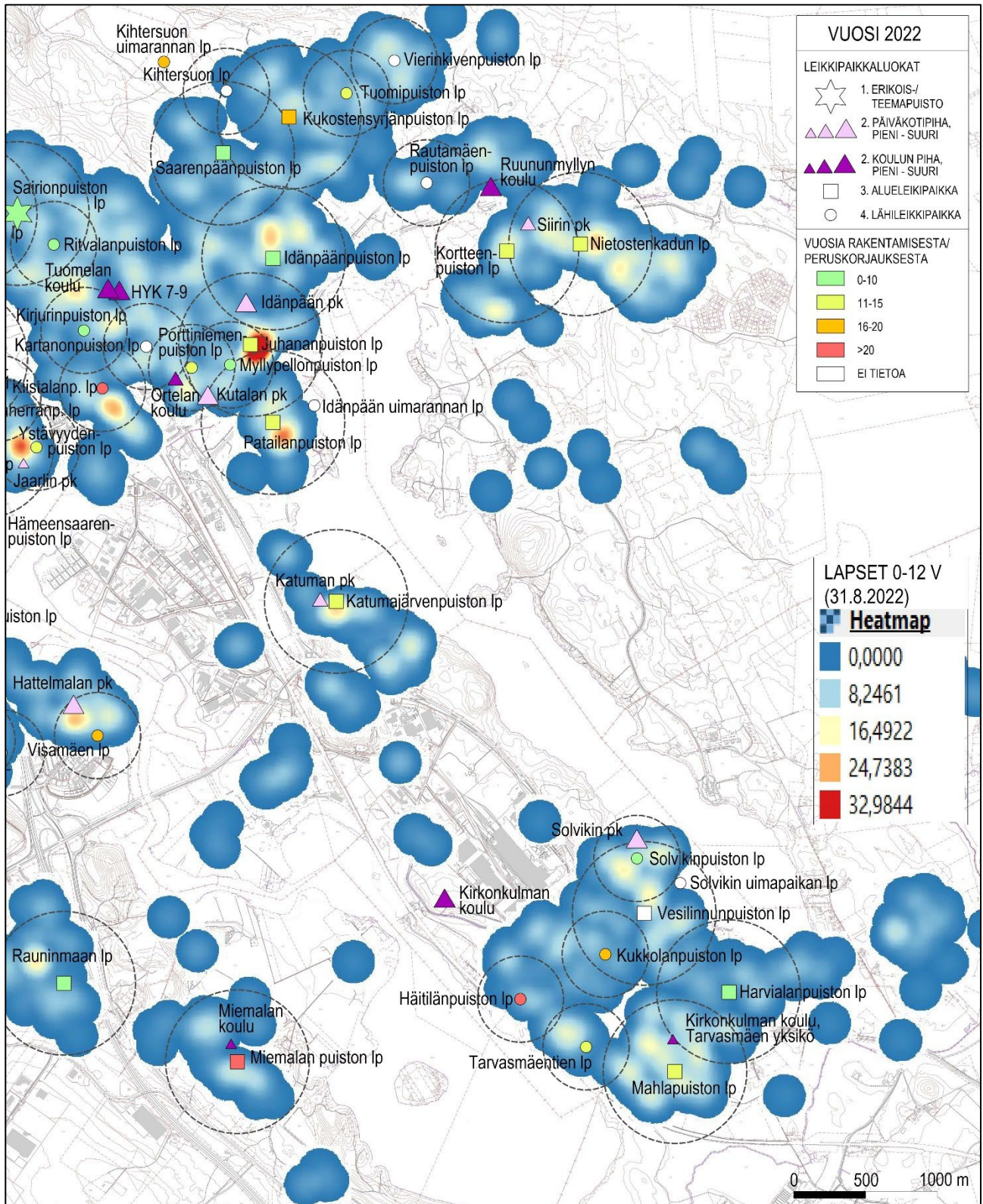

Kuva 2 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022.

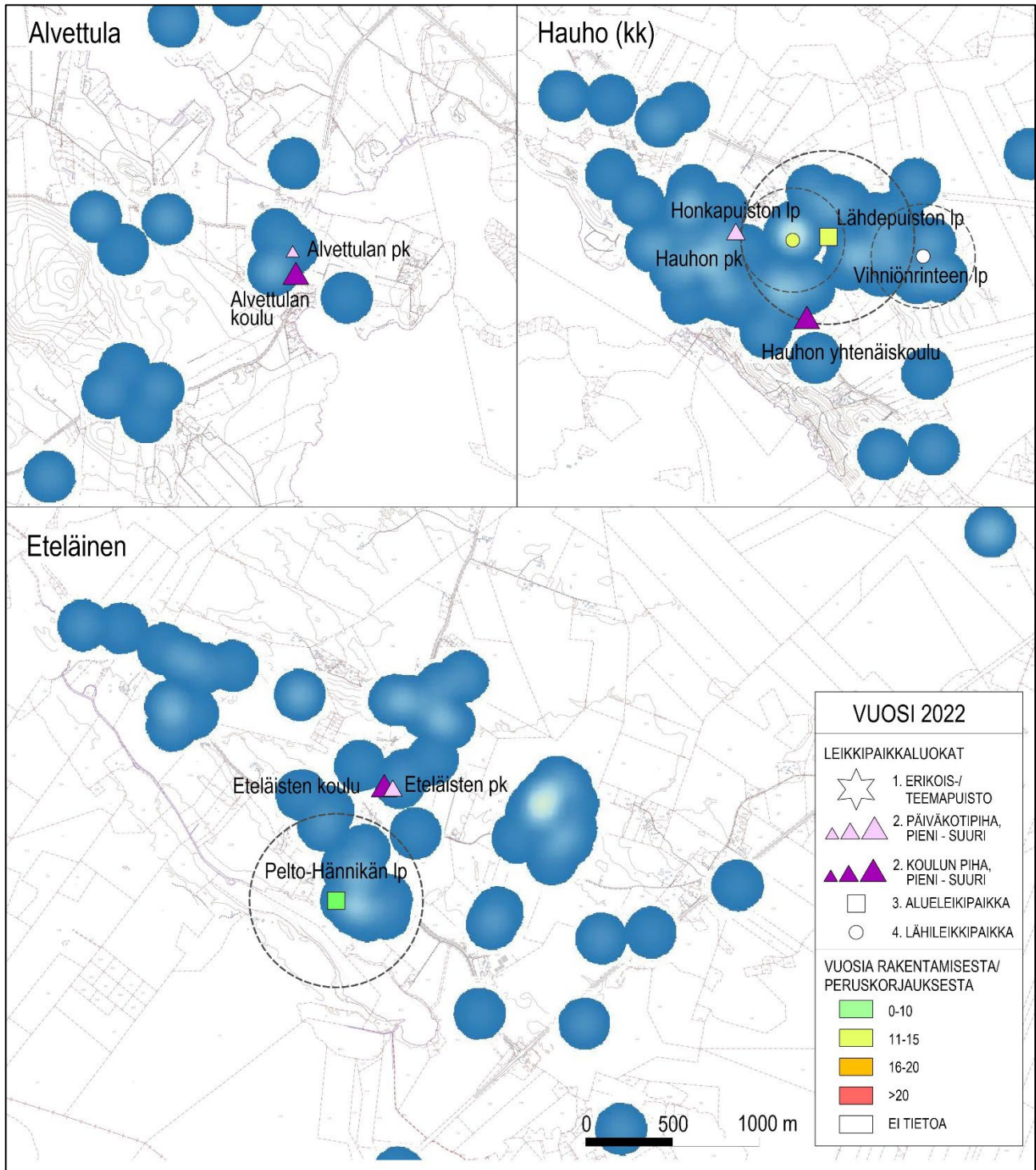

Kuva 3 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokartana Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

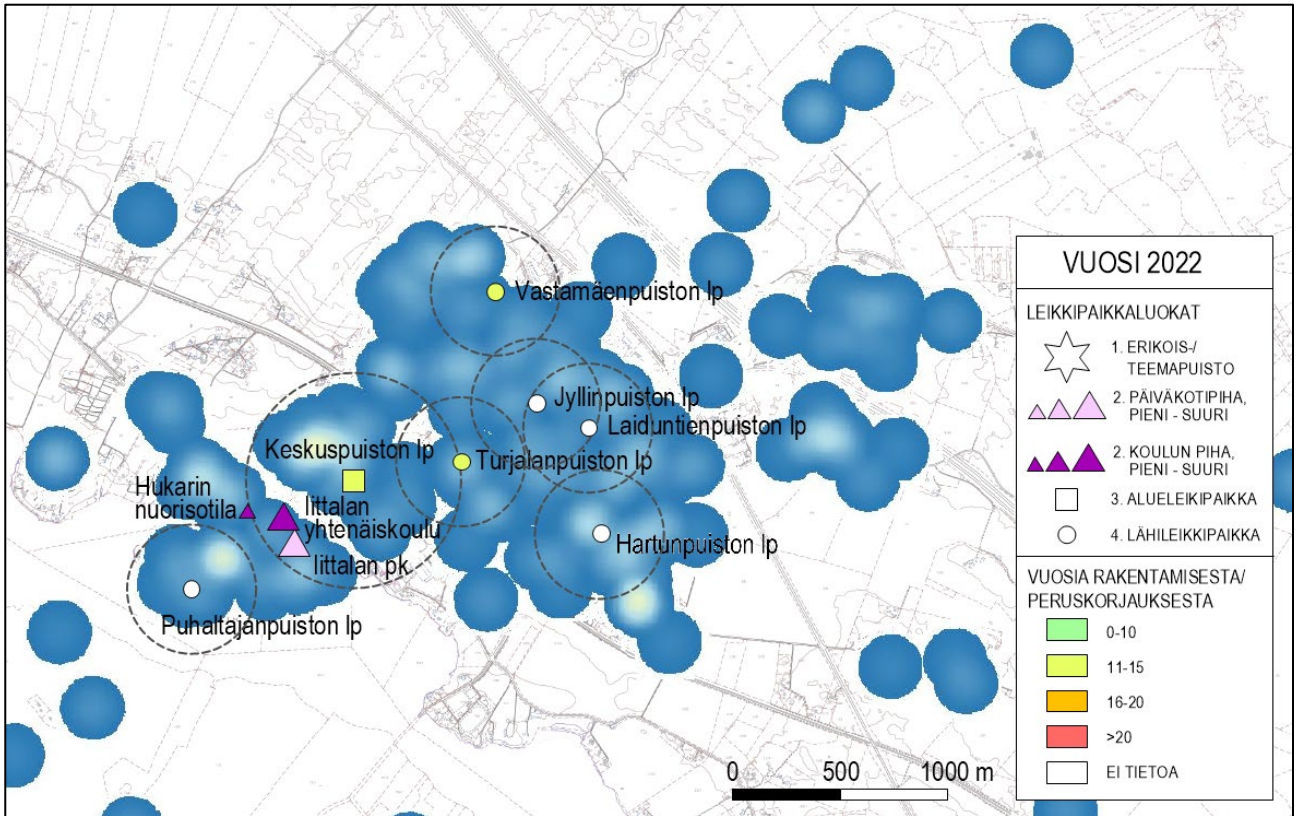

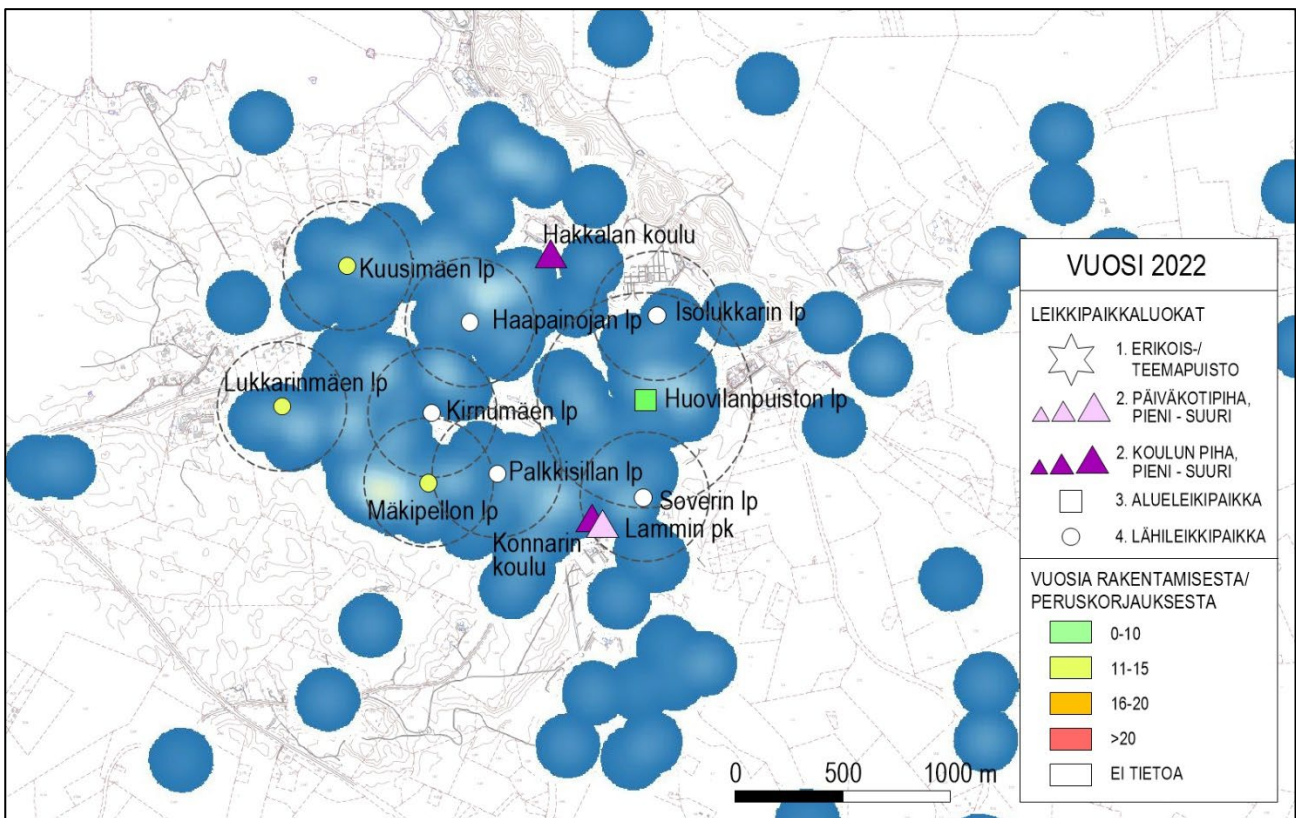
Kuva 4 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

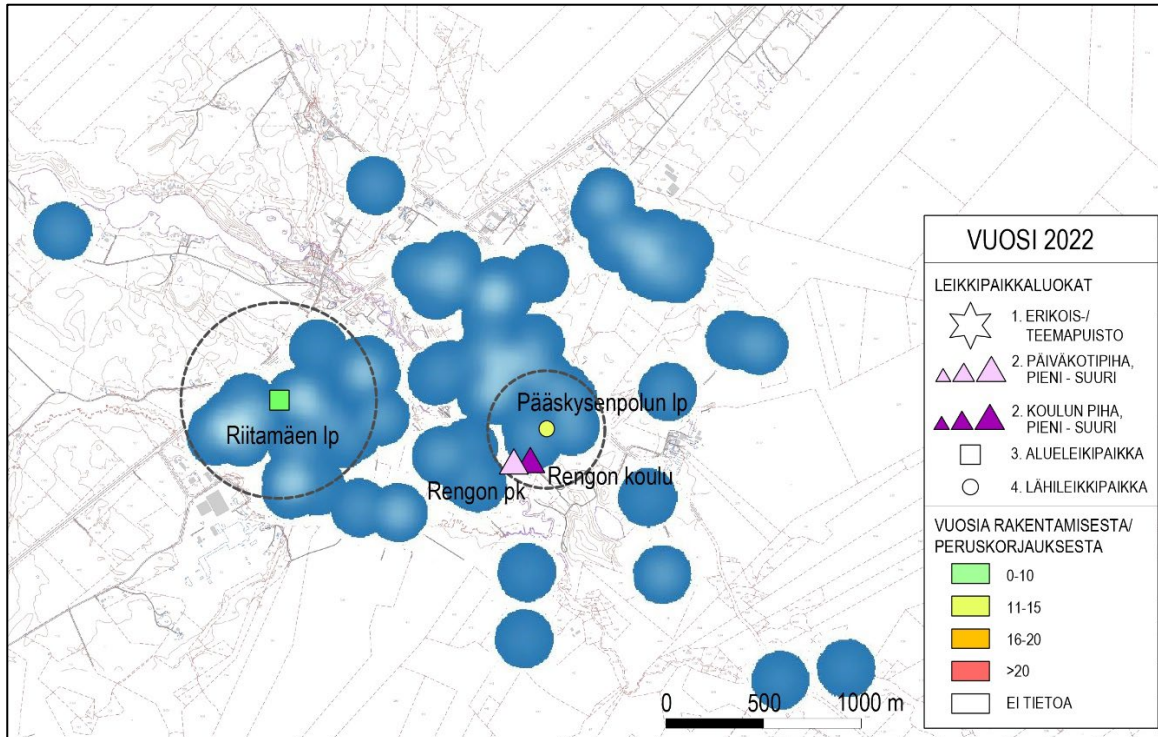
Kuva 5 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hauholla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

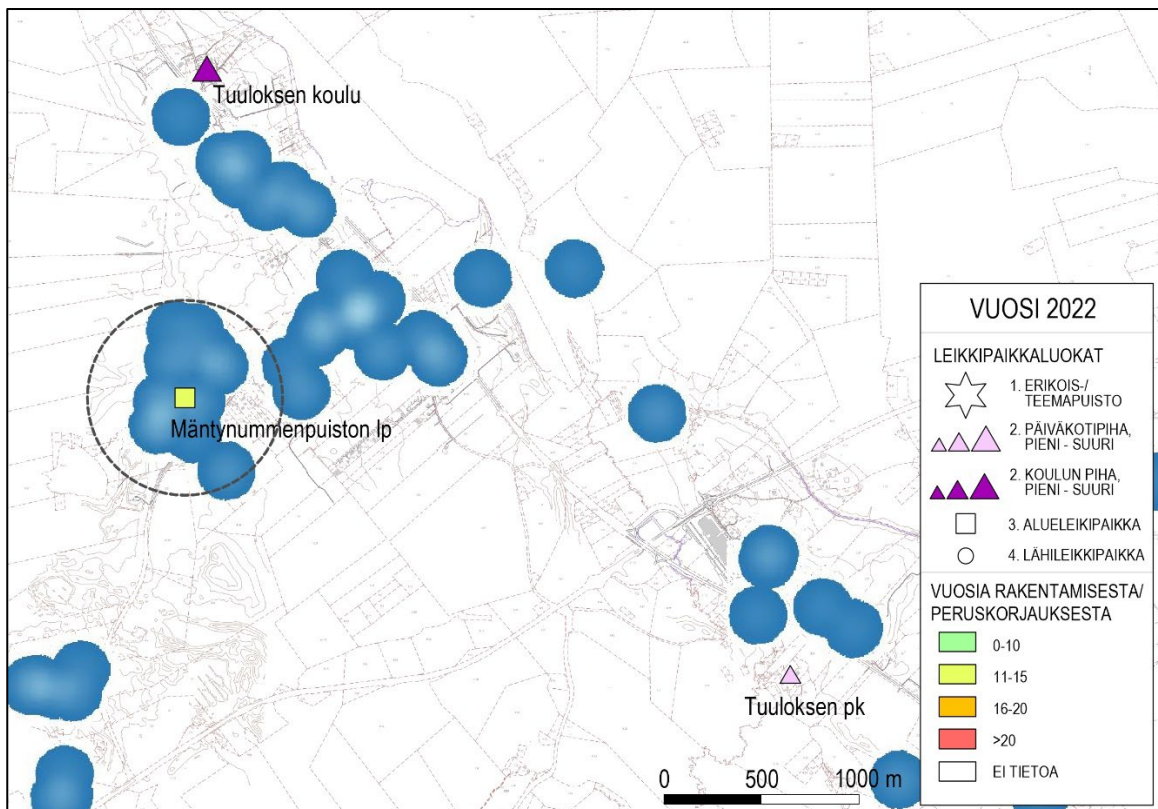
Kuva 6 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana litalassa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 7 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Lammilla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 8 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Rengossa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 9 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Tuuloksessa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

5 Leikkipaikkaverkoston kehittäminen v. 2025–2032

5.1 Kehittämisen periaatteet

Hämeenlinnan leikkipaikkaverkoston kehittäminen periaatteet on hyväksytty Kaupunkirakennelautakunnassa 8.3.2023 (§ 47, HML/728/10.03.01.02/2023).

Hämeenlinnan puistoleikkipaikkaverkoston kehitetään niin, että pienten ja vaatimattomasti varusteltujen lähileikkipaikkojen (luokka 4) määrää vähennetään ja paremmin varusteltujen alueleikkipaikkojen (luokka 3) osuutta lisätään. Tällöin leikkipaikkojen kokonaismäärä jonkin verran pienee, mutta leikkipaikkavalikoima monipuolistuu.

Leikkipaikkojen peruskorjausväli määritetään 20 vuoteen nykyisen 40 vuoden sijasta. Tämä tarkoittaa 4–5 leikkipaikan peruskorjaamista vuosittain.

Alueittainen leikkipaikkatarve arvioidaan nykyisten lapsilukumäärien sekä ennustetun lapsilukumäärän kehityksen perusteella. Uusia leikkipaikkoja esitetään rakennettavaksi uusille asuinalueille sekä alueille, joista leikkipaikkapalvelut merkittävistä lapsilukumääristä huolimatta nykyisellään puuttuvat.

Poistettaessa huonokuntoinen leikkipaikka alueella, jossa leikkipaikkatarvetta on, tulee lähellä samanaikaisesti peruskorjata tai rakentaa korvaava leikkipaikka, jotta leikkipaikkapalvelut ko. alueella eivät poiston takia heikkene. Mikäli poistettava leikkipaikka sijaitsee alueella, jossa käyttäjämäärät ovat pieniä, leikkipaikka poistetaan, kun se on peruskorjauskunnossa.

Poistettaville leikkipaikoille laaditaan purkusuunnitelma, jossa esitetään tapauskohtaisesti mitä puretun leikkipaikan tilalla tulee jatkossa olemaan (esim. nurmialue, niitty, liikuntavälineitä tms.).

Leikkipaikkaohjelmassa esitetään leikkipaikkojen rakentamis-, peruskorjaus- ja poistoaikataulu ensimmäiselle vuosijaksolle (v. 2025–2027) vuositasolla ja seuraavalle vuosijaksolle (v. 2028–2032) yhtenä kokonaisuutena. Ohjelman sisältöä ja toteutumista tarkistetaan vuosittain ja vuonna 2027 ohjelma päivitetään vuositasolle vuosille 2028–2032. Kiinteistöpihojen leikkipaikkojen (luokka 2) peruskorjausaikataulu laaditaan yhtäaikaisesti palveluverkkoselvityksen kanssa.

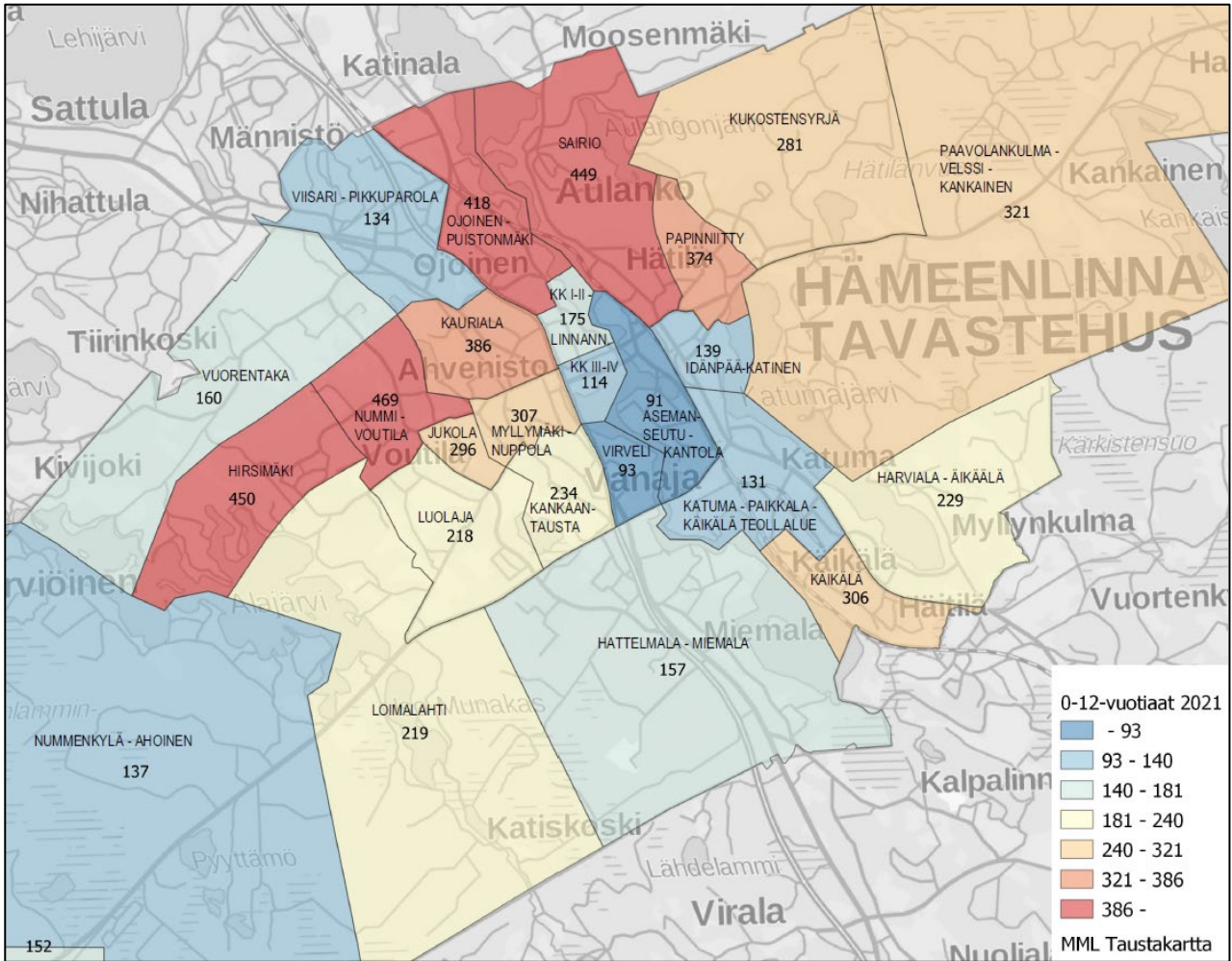
5.2 Nykyiset ja arvioidut tulevat lapsilukumäärät

Vuoden 2027 mennessä lasten (0–12 v) kokonaismäärän on arvioitu pienenevän Hämeenlinnassa vuoden 2021 lopun tilanteesta noin 8 %, mutta vuosijaksolla 2028–2032 lasten kokonaismäärässä ei arvioida tapahtuvan suuria muutoksia (taulukko2). Liitoskunnissa lapsimäärien väheneminen on suurempaa kuin kantakaupungissa.

Taulukko 2 Lapsilukumäärät (0–12 v) v. 2021 lopussa ja arvioidut lapsilukumäärät v. 2027 ja 2032 sekä arvioidut muutokset lapsilukumäärissä vuosijaksolla 2021–2032.

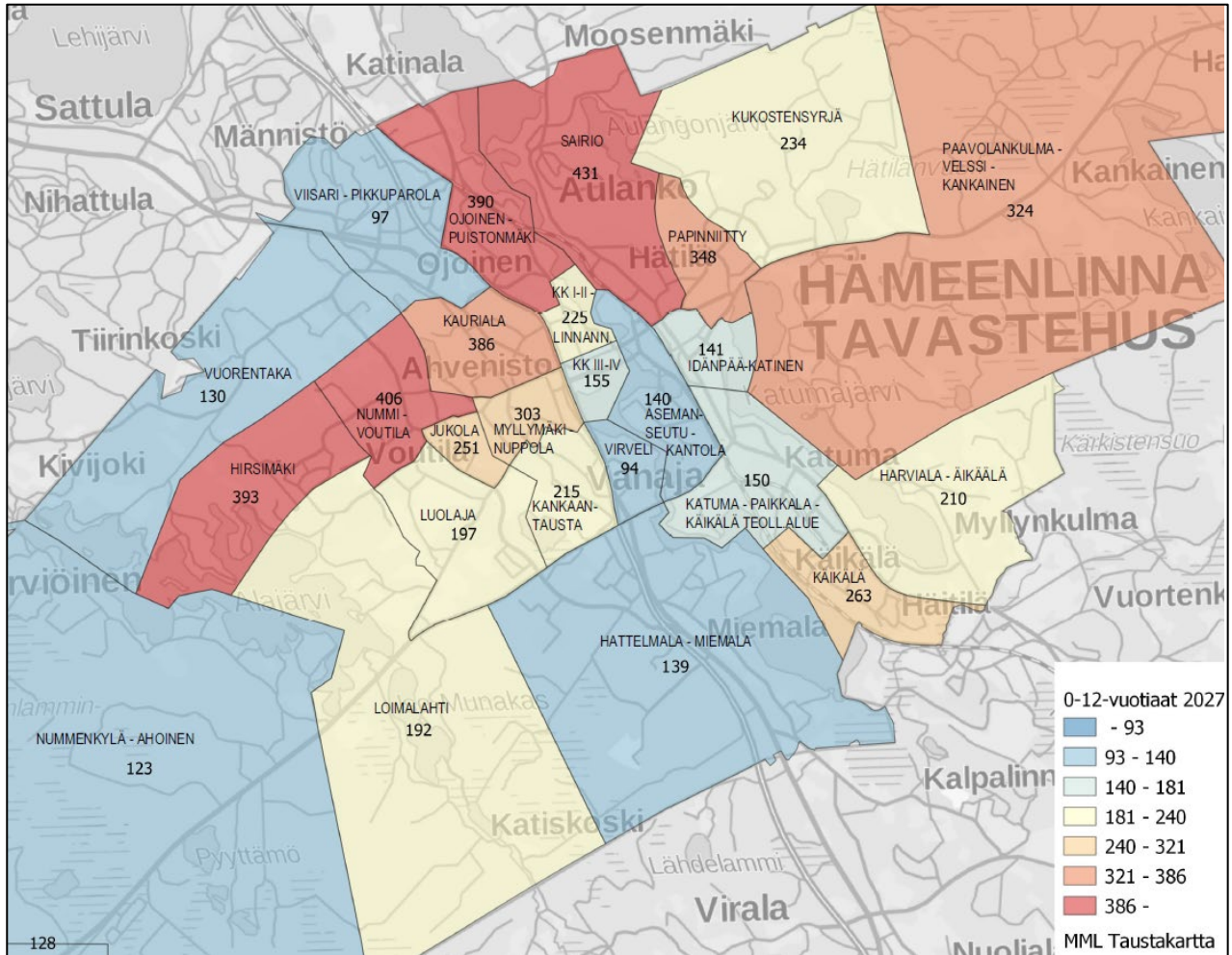
ALUE	2021	2027	2032	2021 ... 2032	2021 ... 2032 %
KANTAKAUPUNKI	6261	5892	5928	-333	-5 %
HAUHO	390	360	353	-37	-9 %
KALVOLA	492	419	397	-95	-%
LAMMI	546	475	463	-83	-15 %
RENKO	289	251	251	-38	-13 %
TUULOS	181	143	140	-41	-23 %
YHT. LIITOSKUNNAT	1898	1648	1604	-294	-15 %
YHTEENSÄ	8159	7540	7532	-627	-8 %

Kuvissa 10–12 on esitetty arvioitu lapsilukumäärien kehitys kantakaupungissa ennustealueittain. Arvioidut ennustealueittaiset muutokset lapsilukumäärissä näyttävät suunnan tulevasta kehityksestä, mutta eivät anna kyllin tarkkaa aineistoa leikkipaikkatarpeen arvioimiseen, koska ennustealueiden sisällä lapsilukumäärien kehitys voi olla hyvinkin epätasaista. Esimerkiksi yksittäisillä, iältään yhtenäisillä asuinalueilla lapsilukumäärät vaihtelevat usein sykleittäin. Asuinalueittaisesta lapsimäärien kehityksestä ei ole käytettävissä arvioita ja siksi leikkipaikkaohjelmaa tulee ajoittain tarkistaa todettujen lapsilukumäärien ja suunnitteilla olevien uusien asuinalueiden perusteella.

Kuva 10 Lapsilukumäärät (0–12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2021 (karttakuva: Ismo Hannula).

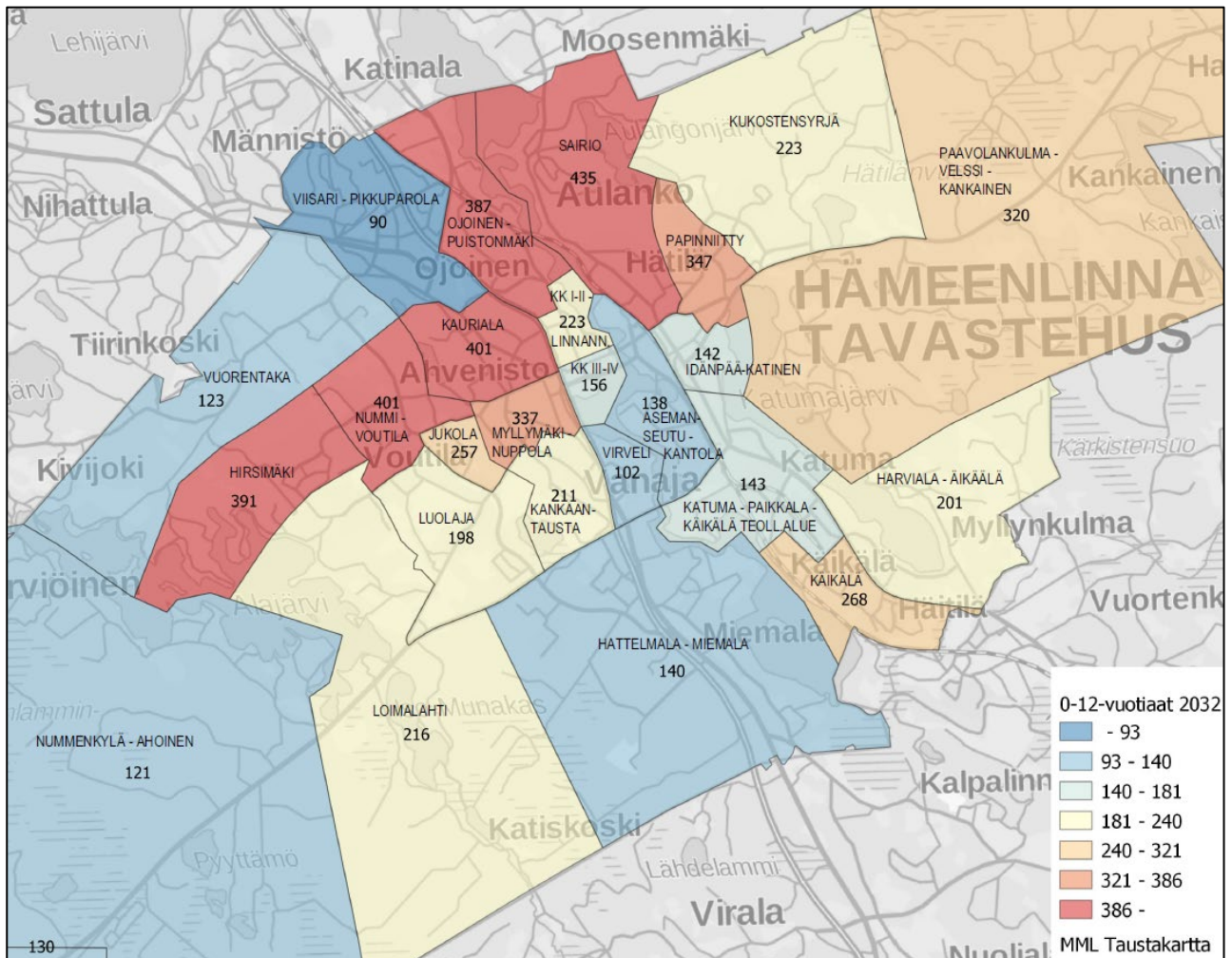
Vaikka Hämeenlinnassa lasten määrän arvioidaan useilla alueilla laskevan, ei tietyn ennustealueen arvioidun lapsilukumäärän väheneminen voi kuitenkaan suoraan johtaa vastaavan suuruiseen leikkipaikkojen määrän vähentämiseen ko. ennustealueella. Vähenemästä huolimatta alueella edelleen asuville lapsille tarvitaan kattava leikkipaikkaverkosto.

Kuva 11 Arvioitu lapsilukumäärä (0–12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2027 (karttakuva: Ismo Hannula).

Vuoteen 2032 mennessä kantakaupungissa lapsilukumäärän arvioidaan muista alueista poiketen kasvavan Asemanseutu-Kantola, keskikaupunki sekä Myllymäki-Nuppola -alueilla. Jokseenkin vähäisiä lapsilukumäärän muutosten arvioidaan olevan Kaurialassa, Sairiossa ja Loimalahdessa sekä Idänpää-Katinen ja Paavolankulma-Velssi -alueilla. Ko. lukujen tausta-aineistossa ei ole mukana Mettolan kaava-alueelle suunniteltua asuinrakentamista, mikä tulee nostamaan lapsilukumääriä Paavolankulma-Velssi-Kankainen -alueella. Laskua lapsilukumäärissä on odotettavissa lähes kaikilla muilla ennustealueilla, eniten Hirsimäessä, Kukostensyrjässä, Jukolassa, Vuorentakana sekä Nummi-Voutila ja Viisari-Pikku-Parola -alueilla. Huomattava kuitenkin on, että esimerkiksi Hirsimäessä, Jukolassa ja Nummi-Voutilassa vuoden 2032 ennustettu lapsilukumäärä on laskusta huomattavasti edelleen suuri.

Kuva 12 Arvioitu lapsilukumäärä (0–12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2032 (karttakuva: Ismo Hannula).

5.3 Suunnitteilla olevat uudet asuinalueet

Tulevien vuosien leikkipaikkapalvelujen tarpeeseen vaikuttavat osaltaan myös uudet, suunnitteilla olevat asuinalueet. Hämeenlinnassa suunnitteilla olevia tai jo käynnistettyjä asuinrakentamiseen liittyviä kaavahankkeita on useita eri puolilla kaupunkia. Useimpien suunnitteilla olevien asuinalueiden on arvioitu rakentuvan vuoteen 2032 mennessä eli leikkipaikkaohjelman ohjelmakaudella.

Hämeensaaren asemakaava on valtuuston hyväksymiskäsittelyssä syksyllä 2024. Hanke käsittää merkittävän määrän asumista ja liike- ja toimistotiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan tiloja.

Mäskälän kaupunginosaan, Harvoilankylän eteläpuolelle on suunnitteilla uusi Mettolan pientaloalue. Alue on laajuudeltaan noin 40,3 hehtaaria, mutta se on laajuutensa vuoksi jaettu kahdeksi

erilliseksi kaavaksi, joista Mettola I käsittää noin 12,1 ha ja Mettola II noin 28,2 ha. Kaavasuunnittelu on aloitettu Mettola I alueesta, joka sijaitsee lähinnä Vanajanlinnantietä.

Miimalantien varteen, sen molemmille puolille, tutkitaan pääasiassa erillispientalojen sijoittamista, mutta mahdollisesti ko. alueelle sijoitetaan myös joitakin rivitalotontteja. Kaava-alue kaavoitetaan kahdessa osassa, joista ensimmäinen kaava valmistuu vuonna 2025.

Jukolan kaupunginosassa sijaitsevan Alilaurilan alueelle on valmistunut asemakaava v. 2024. Reilun kolmen hehtaarin alueelle on kaavoitettu erityisesti pieniä omakotitontteja, joissa on vaihtelevat rakennusoikeudet.

Kantolaan tulee toteutumaan asuinrakentamista pitkällä aikavälillä, mutta jokseenkin pienellä alueella. Luukkaanlahden ympäristöön rakentuu mahdollisesti useita asuinkerrostaloja ennen vuotta 2032.

Ahvenistonmäen alueelle tulee sijoittumaan yhtiömuotoista rakentamista. Sen suunnittelu käynnistyy mahdollisesti, kun uusi sairaala on rakennettu. Rakentamisen määrä on suuri, joten alue rakentuu vähitellen ja se on valmis aikaisintaan 40-luvun alussa, eikä sitä ole huomioitu tässä ohjelmassa.

Kolmen kaupunginosa alueelle (Loimalahti, Voutila ja Luolaja) tulee sijoittumaan pääasiassa pientalorakentamiseen keskittyvä alue. Kokonaisuus on laaja ja sen toteutuminen menee pitkälle ajanjaksolle, eikä näin ollen todennäköisesti vaikuta leikkipaikkatarpeeseen tällä ohjelmakaudella.

Liitoskunnista Hauhon keskustaan kaupungin omistamalle peltoalueelle suunnitellaan uusia pientalotontteja. Samalla kaavoitetaan nykyisen vanhainkodin alue asumiselle.

Lisäksi on suunnitteilla pienempiä alueita, esim. Poltinaholla Ahveniston koulun ja poliisilaitoksen välisellä alueella on käynnissä kaavamuutos. Samoin Iittalassa Nuhalan koulun tontille ja lähiympäristöön on suunnitteilla pienimittakaavaista asuinrakentamista.

Asuinrakentamiseen suunniteltujen alueiden sijaintia on esitetty leikkipaikkaverkoston tavoitetilaa vuosina 2027 ja 2032 esittävässä kuvissa 13–19 ja 27–33 (kappale 6). Leikkipaikkaohjelmaa päivitetäessä vuonna 2027 päivitetään myös tiedot uusista suunnitelluista asuinalueista ja niiden vaikutuksesta leikkipaikkapalvelujen tarpeeseen.

5.4 Toimenpiteet v. 2025–2032

5.4.1 Puistoleikkipaikat

5.4.1.1 Nettikyselyn ja lapsivaikutusarvion huomioiminen leikkipaikkaohjelmassa

Leikkipaikkaohjelmaluonnoksesta tehdyssä nettikyselyssä saatiin kaupunkilaisilta useita Kankaantaan leikkipaikkatilannetta koskevia vastauksia. Kankaantaan kolme nykyistä lähileikkipaikkaa sijaitsevat lähellä toisiaan ja niistä kaksi esitettiin ohjelmaluonnoksessa poistettavaksi (Havutien lp ja Kimalaisenpuiston lp) ja uusi alueleikkipaikka rakennettavaksi Kankaantaan kentän yhteyteen. Vastausten perusteella päädyttiin esittämään säilytettäväksi Havutien leikkipaikka, koska se on sijainniltaan Kimalaistenpuiston leikkipaikkaa keskeisempi, liikenteen kannalta turvallinen ja olosuhteiltaan hyvä (suojainen ja varjoisa), ja myös päiväkotit käyttävät sitä retkipaikkana. Lisäksi lapsivaikutusten arvioon liittyneen, Hämeenlinnan alakouluille tehdyn LAVA-kyselyn vastauksissa 2 % kanta-kaupungin alakoululaista kertoi käyttävänsä eniten Havutien leikkipaikkaa. Koska Kankaantakana ei juurikaan ole kaupungin omistuksessa olevia, alueleikkipaikan rakentamiseen sopivia puistoalueita, uusi alueleikkipaikka esitetään edelleen rakennettavaksi Kankaantaan kentän yhteyteen, vaikka aluetta pidettiin kyselyvastauksissa liian ahtaana. Sijaintia voidaan tarkastella uudelleen lähempänä suunniteltua rakentamisajankohtaa. Kankaantaan leikkipaikkaverkostoa täydentää myös vastikään peruskorjattu Kankaantaan päiväkodin piha.

Lammilta ohjelmaluonnoksessa esitettiin vuoteen 2027 mennessä poistettavaksi kolme lähileikkipaikkaa ja vuosijaksolla 2028–2032 lisäksi vielä yksi lähileikkipaikka, koska Lammilla leikkipaikkatiheys on selvästi muita liitoskuntia suurempi ja poistettavat leikkipaikat ovat vanhoja, ennen kunta-liitosta rakennettuja. Nettikyselyssä saatiin kolme vastausta, joissa toivottiin poistettavaksi esitetyn Kirnumäen leikkipaikan säilyttämistä ja sen sijaan Mäkipellon leikkipaikan poistamista. Lisäksi useissa vastauksissa esitettiin, ettei mitään leikkipaikkoja poistettaisi tai että välineistön tulisi olla monipuolisempaa. Konnarin koulun oppilaille tehdyn LAVA-kyselyn perusteella yksi poistettavaksi esitetyistä leikkipaikoista (Palkkisillan lp) on Lammin leikkipaikoista toiseksi käytetyin, ja Kirnumäen ja Mäkipellon leikkipaikkoja käytetään suurin piirtein yhtä paljon. Mäkipellon lp:n vaikutusalueella asuu kuitenkin selvästi enemmän lapsia kuin Kirnumäen lp:n vaikutusalueella (kuvat 7 ja 23). Ohjelmassa esitetään nyt Palkkisillan leikkipaikan säilyttämistä (leikkipaikalla on viime vuosina uusittu yksittäisiä välineitä) ja Kirnumäen leikkipaikan poiston siirtämistä vuosijaksolle 2028–2032,

---

jolloin nähdään jo, miten esim. Haapainojan leikkipaikan peruskorjaaminen alueleikkipaikaksi vaikuttaa leikkipaikkojen käyttöön. Kirnumäen leikkipaikalla sijaitsee talvisin pulkkamäki, joka tulee edelleen säilymään. Ympäristöltään Kirnumäki on viehättävä ja säilyy kesäisin esim. piknik-paikana. Vanhoilla leikkipaikoilla leikkivälineiden kuntoa tulee kuitenkin seurata ja poistaa huonokuntoiset/vaaralliset välineet tarvittaessa.

Nettikyselyn vastauksissa puutteita mainittiin olevan lisäksi mm. Äikäälässä, Ruununmyllyssä ja Siiri 2:n alueella. Äikäälään rakennettiin ohjelmaluonnoksen mukaisesti uusi, hyvin varusteltu lähileikkipaikka v. 2024. Ruununmyllyssä sijaitseva Rautamäen leikkipaikka peruskorjataan puolestaan tulevina vuosina ja syksyllä 2024 valmistuu Ruununmyllyn peruskorjattu koulupiha, joka tulee palvelemaan koko itäisen kantakaupungin lähiliikuntapaikkana. Siiri 2:n alueelle ei ohjelmassa ole esitetty rakennettavaksi leikkipaikkaa (lähin leikkipaikka on Nietostenkadun alueleikkipaikka), ja leikkipaikkaohjelman päivityksen yhteydessä v. 2027 voidaan pohtia leikkipaikan tarpeellisuutta Siiri 2:n alueella.

Lisäksi kyselyistä saaduissa vastauksissa mainittiin yksittäisiä leikkipaikkoja. Yksi nettikyselyyn vastaajista vastusti Kalliopuiston leikkipaikan (Myllymäki) poistoa. LAVA-kyselyn perusteella Kalliopuiston leikkipaikkaa ei mainittu eniten käytettyjen joukossa. Koska Kalliopuiston leikkipaikkaa rajaa kahdelta suunnalta katu, ja aitana toimii aukkoinen pensasaita, on se nykyisellään erittäin vaarallinen. Myös leikkivälineet ovat tiensä päässä. Leikkipaikka tulisi joko peruskorjata tai poistaa mahdollisimman pikaisesti. Peruskorjauksen yhteydessä leikkipaikka tulisi aidata, mihin kuluisi karkeasti arvioiden noin reilu kolmannes koko leikkipaikan välineistön budjetista. Pääsääntöisesti leikkipaikat pyritään säilyttämään alueilla, joissa ei tarvita aitaamista. Kalliopuiston leikkipaikka korvaa Louhimonpuiston leikkipaikka, joka on esitetty peruskorjattavaksi v. 2028–2032. Louhimonpuiston esitettyä peruskorjaamista alueleikkipaikasta pienemmäksi lähileikkipaikaksi puolestaan vastustettiin molemmissa kyselyissä. Louhimonpuisto on sijainniltaan hyvä, ja se voidaankin ajatella peruskorjattavaksi monipuolisemmaksi, hyvin varustelluksi lähileikkipaikaksi. Myös Kortteenpuiston leikkipaikan (Mäskälä) peruskorjaamista alueleikkipaikasta lähileikkipaikaksi vastustettiin LAVA-kyselyn vastauksissa. Lähellä tulee kuitenkin säilymään Nietostenkadun alueleikkipaikka, ja läheiselle Mettolan kaava-alueelle tullaan rakentamaan uusi alueleikkipaikka. Myös Hätilänpuiston leikkipaikan (Käikälä) poistoa vastusti yksi nettikyselyn vastaajista. Hätilänpuiston poistoa korvaa kuitenkin lähellä sijaitseva Tarvasmäentien leikkipaikka sekä lähileikkipaikasta alueleikkipaikaksi v. 2028–2032 peruskorjattava Kukkolanpuiston leikkipaikka.

LAVA-kyselyssä Hämeenlinnan alakoululaisilta saaduissa vastauksissa oli esitetty myös toiveita mm. leikkipaikkojen välineistöstä. Nämä vastaukset ovat käytettävissä puistoleikkipaikkoja peruskorjattaessa.

Netti- ja LAVA-kyselyssä saadut vastaukset huomioiden vuosijaksolla 2025–2032 peruskorjattavaksi on esitetty yhteensä 31, uudisrakennettavaksi 7 ja poistettavaksi 22 puistoleikkipaikkaa. Pääosa peruskorjattavista ja poistettavista leikkipaikoista on rakennettu yli 20 vuotta sitten tai rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Lisäksi Linnanpuistoon rakentuu erikois-/teemapuisto (luokka 1), joka ei sisälly tähän ohjelmaan, vaan se rakennetaan Linnanpuiston peruskorjaamisen yhteydessä.

5.4.1.2 Vuodet 2025–2027

Vuodesta 2024 alkaen on painotettu uusien leikkipaikkojen rakentamista sinne, missä leikkipaikkaverkostossa on havaittavissa selviä puutteita sekä uusille suunnitelluille asuinalueille. Vuosijaksolla 2025–2027 uusia leikkipaikkoja on esitetty rakennettavaksi 4 kpl – kolme alueleikkipaikkaa (luokka 3) ja yksi lähileikkipaikka (luokka 4) (taulukko 3).

Taulukko 3 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2025–2027.

TOIMENPIDE	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)
PERUSKORJAAMINEN	-	5	2
UUDISRAKENTAMINEN	1*	3	1
YHTEENSÄ	1*	8	3
POISTO	-	1*	1* ja 11

* Linnanpuiston rakentamisen yhteydessä

Vuonna 2025 on esitetty rakennettavaksi uusi alueleikkipaikka Sampoon, joissa on selkeästi puutetta leikkipaikkatarjonnasta (taulukko 4). Vuonna 2026 on esitetty rakennettavaksi lähileikkipaikka Asemanpuistoon, jossa se palvelisi Asemanrannan asukkaita ja junalla matkustavia sekä

korvaksi melualueella sijaitsevan, poistokuntoisen Kiistanpuiston leikkipaikan. Asemanpuiston leikkipaikka suunnitellaan rakennettavaksi esteettömäksi. Mettolaan leikkipaikka on esitetty rakennettavaksi samanaikaisesti kaava-alueen infran rakentamisen kanssa (arviolta v. 2026), jolloin leikkipaikkapalvelut olisivat valmiina alueelle muuttaville asukkaille. Vuodelle 2027 on esitetty uuden leikkipaikan rakentamista palvelemaan Rengon taajaman koillisosassa jo asuvia sekä uusille asuinrakentamiseen kaavoitetuille alueille muuttavia lapsiperheitä. Rengossa on nykyisellään muita liitoskuntia vähemmän leikkipaikkatarjontaa suhteutettuna keskusta-alueen lapsilukumäärään. Uuden leikkipaikan sijainti Rengossa tarkentuu tarkemman suunnittelun myötä.

Taulukko 4 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen v. 2025–2027. Suluissa leikkipaikkaluokka/leikkipaikkaluokan muutos.

VUOSI	PERUSKORJAAMINEN	UUDISRAKENTAMINEN
2025	Haapainojan lp, Lammi (4->3)	Sampo (3)
2025	Vesilinnunpuiston lp, Harviala (3->3)	-
2026	Idänpäänpuiston lp, Idänpää (3->3)	Asemanseutu (4)
2026	Kisapuiston lp, Kauriala (4->4)	Mettola (3)
2027	Frederiksberginpuiston lp, Voutila (4->3)	Rengon koillispuolen lp (3)
2027	Rautamäenpuiston lp, Ruununmylly (4->4)	-
2027	Miemalanpuiston lp, Miemala (3->3)	-

Peruskorjattavaksi on leikkipaikkoja vuosijaksolla 2025–2027 esitetty 7 kpl. Peruskorjauksen jälkeen leikkipaikoista viisi olisi alueleikkipaikkoja ja kaksi lähileikkipaikkoja. Nykyisistä lähileikkipaikoista kaksi peruskorjataan monipuolisemmaksi alueleikkipaikaksi. Lammin Haapainojan leikkipaikka tulee alueleikkipaikkana palvelemaan erityisesti Vääksyntien pohjoispuolen lapsiperheitä - Lammin nykyinen ainoa alueleikkipaikka (Huovilanpuiston lp) sijaitsee Vääksyntien eteläpuolella. Lisäksi Alilaurilan kaava-alueen läheisyydessä sijaitseva Frederiksberginpuiston leikkipaikka peruskorjataan nykyistä monipuolisemmaksi alueleikkipaikaksi.

Poistettavia leikkipaikkoja on vuosijaksolla 2025–2027 13 kpl (taulukko 5), joista Linnanpuiston peruskorjaamisen yhteydessä poistuvat Linnanpuisto 1 ja Linnanpuisto 2 leikkipaikat. Huonokuntoisia leikkipaikkoja poistetaan paitsi alueilta, joilla peruskorjataan läheinen leikkipaikka, myös alueilta, joilla on nykyisellään päällekkäistä leikkipaikkatarjontaa. Poistoa kiirehditään leikkipaikoilla, joilla on turvallisuusriskejä esim. liikenteen tai huonokuntoisten välineiden takia.

Taulukko 5 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen poisto v. 2025–2027. Suluissa korvaava leikkipaikka.

VUOSI	POISTO
2025	Einonpuiston lp, Kauriala (Soraharjunpuiston lp)
2025	Jyrätien lp, Voutila (Leinunpuiston lp)
2025	Kalliopuiston lp, Myllymäki (Louhimonpuiston lp)
2025	Kihtersuon lp, Idänpää (Saarenpäänpuiston lp)
2025	Linnanpuisto 1 (Linnanpuiston uusi lp)*
2025	Linnanpuisto 2 (Linnanpuiston uusi lp)*
2025	Soverin lp, Lammi (Lammin päiväkotipiha, Huovilanpuiston lp)
2025	Talvikintien lp, Loimalahti (uusi Sammon lp)
2025	Tapionpolun lp, Voutila (Sammonpuiston lp)
2025	Verhokadun lp, Myllymäki (Punaportinpuiston lp)
2026	Kiistalanpuiston lp, Keinusaari (Asemanseudun uusi lp)
2027	Laiduntienpuiston lp, Iittala (Lennin lp, Jyllinpuiston lp)
2027	Maaherranpuiston lp, (Linnanpuiston uusi lp)

* Linnanpuiston peruskorjaamisen yhteydessä

5.4.1.3 Vuodet 2028–2032

Vuosijaksolla 2028–2032 painotetaan leikkipaikkojen peruskorjaamista. Peruskorjattaviksi esitettyjä leikkipaikkoja on yhteensä 24 kpl (taulukko 6). Näistä 8 olisi peruskorjauksen jälkeen alueleikkipaikkoja, 12 lähileikkipaikkoja ja kolme uimarantojen leikkipistettä (taulukossa sarakkeessa lähileikkipaikka). Kolme nykyistä alueleikkipaikkaa peruskorjataan päällekkäisyyksien vähentämiseksi lähileikkipaikaksi (Kolkanmäenpuiston lp Loimalahdessa, Kortteenpuiston lp Mäskälässä sekä Louhimonpuiston leikkipaikka Myllymäessä), joskin Louhimonpuiston varustetasoksi voidaan hyvän sijaintinsa takia määrittää hyvin varusteltu lähileikkipaikka. Yksi lähileikkipaikka peruskorjataan alueleikkipaikaksi (Kukkolanpuiston lp Käikälässä) palvelemaan Harvialantien länsipuolen lapsiperheitä. Lisäksi on esitetty Tervaniemen ulkoilualueen leikkipaikka (luokka 1) peruskorjattavaksi esteettömäksi leikkipaikaksi.

Taulukko 6 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2028–2032.

TOIMENPIDE	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)
PERUSKORJAAMINEN	1	8	15
UUDISRAKENTAMINEN	-	1	2
YHTEENSÄ	-	9	17
POISTO	-	-	9

Peruskorjattavaksi vuosijaksolla 2028–2032 on esitetty seuraavat puistoleikkipaikat ja uimarantojen leikkipisteet (suluissa leikkipaikkaluokka/leikkipaikkaluokan muutos):

- Hakalanpuiston lp, Puistonmäki (4)
- Härkäpuiston lp, Pullerinmäki (4)
- Jalavapuiston lp, Kauriala (4)
- Jyllinpuiston lp, Iittala (4)
- Juhananpuiston lp, Idänpää (3)

- Kaivolanaukion lp, Kankaantaka (4)
- Katumajärvenpuiston lp, Katumajärvi (3)
- Kolkanmäenpuiston lp, Loimalahti (3->4)
- Kortteenpuiston lp, Mäskälä (3->4)
- Kukkolanpuiston lp, Käikälä (4->3)
- Kukostensyrjänpuiston lp, Ruununmylly (3)
- Kämmejänpuiston lp, Loimalahti (3)
- Louhimonpuiston lp, Myllymäki (3->4)
- Mäntynummenpuiston lp, Tuulos (3)
- Ojoistenpuiston lp, Ojoinen (3)
- Sammonpuiston lp, Ahvenisto (3)
- Tarvasmäentien lp, Käikälä (4)
- Tervaniemen ulkoilun alueen lp, Loimalahti (1)
- Vierinkivenpuiston lp, Ruununmylly (4)
- Vihniönrinteen lp, Hauho (4)
- Visamäen lp, Kankaantausta (4)
- Idänpään uimarannan lp, Katinen
- Kihtersuon uimarannan lp, Idänpää
- Solvikin uimapaikan lp, Harviala

Rakennettavaksi on esitetty yksi alueleikkipaikka ja kaksi lähileikkipaikkaa:

- Iittala (4)
- Kankaantaka (3)
- Keinusaari (4)

Kankaantaan kentän läheisyyteen on suunniteltu rakennettavaksi uusi alueleikkipaikka palvelemaan Kankaantaan lapsiperheitä. Tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan kehittää Kankaantaan kentän ympäristöä monipuolisena ulkoilupaikkana. Keinusaaren on esitetty pienen lähileikkipaikan rakentamista palvelemaan lähiasukkaita sekä edesauttamaan isovanhempien ja las-

---

tenlasten yhteistä ulkoilua – Keinusaassa asuu runsaasti iäkkäänpää väestöä. Iittalaan Seuraintalon kentälle on esitetty rakennettavaksi lähileikkipaikka korvaamaan poistettavaa Puhaltajanpuiston leikkipaikkaa.

Poistettavaksi on esitetty yhdeksän lähileikkipaikkaa (suluissa korvaava leikkipaikka):

- Hätilänpuiston lp, Käikälä (Kukkolanpuiston ja Tarvasmäentien lpt)
- Kimalaisenpuiston lp, Kankaantaka (Kolkanmäen ja Havutien lpt)
- Kirnumäen lp, Lammi (Mäkipellon ja Haapainojan lpt)
- Kuusimäenpuiston lp, Lammi (Haapainojan lp)
- Latokartanonpuiston lp, Ojoinen (Ojoistenpuiston lp)
- Myllypellonpuiston lp, Hätilä (Juhananpuiston lp)
- Nummenpuiston lp Voutila (Sammonpuiston ja Leinunpuiston lpt)
- Puhaltajanpuiston lp, Iittala (Iittalan uusi lp)
- Turjalanpuiston lp, Iittala (Lennin ja Jyllinpuiston lpt)

5.4.2 Kiinteistöpihojen leikkipaikat

Tällä hetkellä Tilapalveluiden hallinnassa olevia kiinteistöpihojen leikkipaikkoja on Hämeenlinnassa yhteensä 49 kpl; 23 päiväkodin, 25 koulun sekä Iittalassa sijaitseva Hukarin nuorisotilan pihan leikkipaikat. Kiinteistöpihojen leikkipaikkojen koko vaihtelee huomattavasti pienistä leikkipisteistä suuriin, alueensa lähiliikuntapaikkoina toimiviin kiinteistöpihoihin.

Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkon supistamisesta on tehty kaupunginvaltuuston päätös 13.11.2023. Päätöksen mukaan kahden päiväkodin (Alvettulan pk, Tuuloksen pk) toiminta siirtyy toisaalla sijaitsevien koulujen yhteyteen/tiloihin. Alustavassa esityksessä palveluverkoksi (8.8.2023) esitettiin myös vuokratiloissa toimivan Siirin päiväkodin siirtämistä Ruunnunmyllyn koulun tiloihin, mikäli siellä on vuokrasopimuksen päättyessä v. 2027 tilaa. Samoin esitettiin Kirkonkulman koulun Tarvasmäen yksikön toiminnan siirtämistä Kirkonkulman koulun tiloihin. Tässä ohjelmassa on oletettu em. esitysten toteutuvan. Samoin on oletettu päiväkotien nykyisten leikkipihojen poistuvan käytöstä päiväkotitoiminnan siirtyessä toisaalle. Alvettulan ja Ortelan koulujen toiminta jatkuu, mutta toiminnan jatkumiselle tulevaisuudessa on asetettu ehto oppilasmäärästä, ja tämän ohjelmakauden loppupuolella koulut ovat lakkautusuhan alla. Tässä ohjelmassa niiden toiminnan on kuitenkin oletettu jatkuvan ohjelmakauden loppuun.

Liitetaulukossa 2 on esitetty listaus kaikista kiinteistöpihoista esitettyine peruskorjausaikatauluneen. Taulukkoon 7 on koottu yhteenveto kiinteistöpihojen peruskorjausaikataulusta. Hämeenlinnan alakoululaisilta LAVA-kyselyn yhteydessä omasta koulupihasta saadut kommentit ja toiveet ovat käytettävissä koulupihojen peruskorjausta suunniteltaessa.

Kiinteistöpihoista 23 kpl, eli vajaa puolet on arvioitu olevan peruskorjauksen tarpeessa vuosijaksolla 2025–2032 (taulukko 7). Lisäksi suunnitteilla on kahden uuden päiväkodin rakentaminen (Solvikin pk ja Tuuloksen pk Tuuloksen koulun yhteyteen). Tässä ohjelmassa on oletettu hankkeiden toteutuvan suunnitellusti. Palveluverkon supistumisen myötä poistuvien leikkipaikkojen (4 kpl) lisäksi tässä ohjelmassa on oletettu myös Lammilla sijaitsevan Konnarin koulun pihan poistuvan käytöstä, kun koulun toiminnasta pääosa siirtyy Hakkalan koulukeskukseen lähivuosina. Myös Ahveniston koulupihan on oletettu poistuvan lähivuosina alueen kaavauudistuksen myötä.

Leikkipaikkaohjelman toteuttamista kiinteistöpihoilla tarkistetaan sen mukaan, miten ohjelmassa tehdyt oletukset toteutuvat ja mitä mahdollisissa tulevilla tarveselvityksissä käy ilmi.

Taulukko 7 Esitetty kiinteistöpihojen peruskorjaaminen/uudisrakentaminen viisivuotisjaksoittain v. 2025–2032.

KOhteet	PERUSKOR- JAUS/UUDISRAK. 2025–2027	PERUSKORJAUS 2028–2032	PERUSKORJAUS 2033->	YHT	POISTO 2025-2027
PÄIVÄKODIT					
KANTAKAUPUNKI	4*	3	8	15	1
LIITOSKUNNAT	2*	2	2	6	2
KOULUT					
KANTAKAUPUNKI	2	4	9	15	2
LIITOSKUNNAT	4	4**	-	8	1
YHTEENSÄ	12	13	19	44	6

*Sisältää Solvikin ja Tuuloksen pk:n uudisrakentamisen **Sisältää Hukarin nuorisotilan (littala)

5.4.2.1 Vuodet 2025–2027

Vuosijaksolla 2025–2027 vuosittain peruskorjattavaksi/rakennettavaksi esitetyt kiinteistöpihat on esitetty taulukoissa 8 ja 9. Vuosijaksolla 2025–2027 peruskorjattavia/rakennettavia kiinteistöpihoja on yhteensä 12 kpl. Luku sisältää Hakkalan koulun kokonaisurakkaan sisältyvän piharakentamisen.

Taulukko 8 Esitetty päiväkotipihojen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen v. 2025–2027.

VUOSI	KANTAKAUPUNKI	LIITOSKUNNAT
2025	Kutalan pk	-
2025	Idänpään pk*	-
2025	Solvikin pk	-
2026	Kaivokadun pk, Kotirinne	Hauhon pk
2026	-	Tuuloksen pk
2027	-	-

*Itäisen kantakaupungin päiväkodeista suunnitteilla oleva tarveselvitys voi vaikuttaa peruskorjausaikatauluun.

Taulukko 9 Esitetty koulujen pihojen peruskorjaaminen vuosina 2025–2027.

VUOSI	KANTAKAUPUNKI	LIITOSKUNNAT
2025	-	Alvettulan koulu 1–6
2026	Seminaarin koulu 1–6	Tuuloksen koulu 1–9
2026	-	Hakkalan koulu 1–9*
2027	Ortelan koulu 1–6	littalan yhtenäiskoulu 1–9

*Pihan peruskorjaaminen kuuluu kokonaisurakkaan

5.4.2.2 Vuodet 2028–2032

Vuosijaksolle 2028–2032 on esitetty viiden päiväkodin, seitsemän koulupihan sekä Hukarin nuorisotilan (littala) pihojen peruskorjaamista (taulukko 10).

Taulukko 10 Peruskorjattavaksi v. 2028–2032 esitetyt päiväkotien ja koulujen pihat kantakaupungissa ja liitoskunnissa.

PÄIVÄKOTI, kanta- kaupunki	PÄIVÄKOTI, liitos- kunnat	KOULU, kantakaupunki	KOULU, liitoskunnat
Jaarlin pk, Kettumäentie	Eteläisten pk	Kirkonkulman koulu 1–6	Eteläisten koulu 1–6
Pk Norlandia Tuuli	Rengon pk	Luolajan koulu 1–6	Hauhon yhtenäiskoulu 1–9
Voutilan palvelukeskus	-	Miemalan koulu 1–6	Hukarin nuorisotila
-	-	Ojoisten lastentalo	Rengon koulu 1–9

6 Leikkipaikkaverkoston tavoitetila

6.1 Vuosi 2027

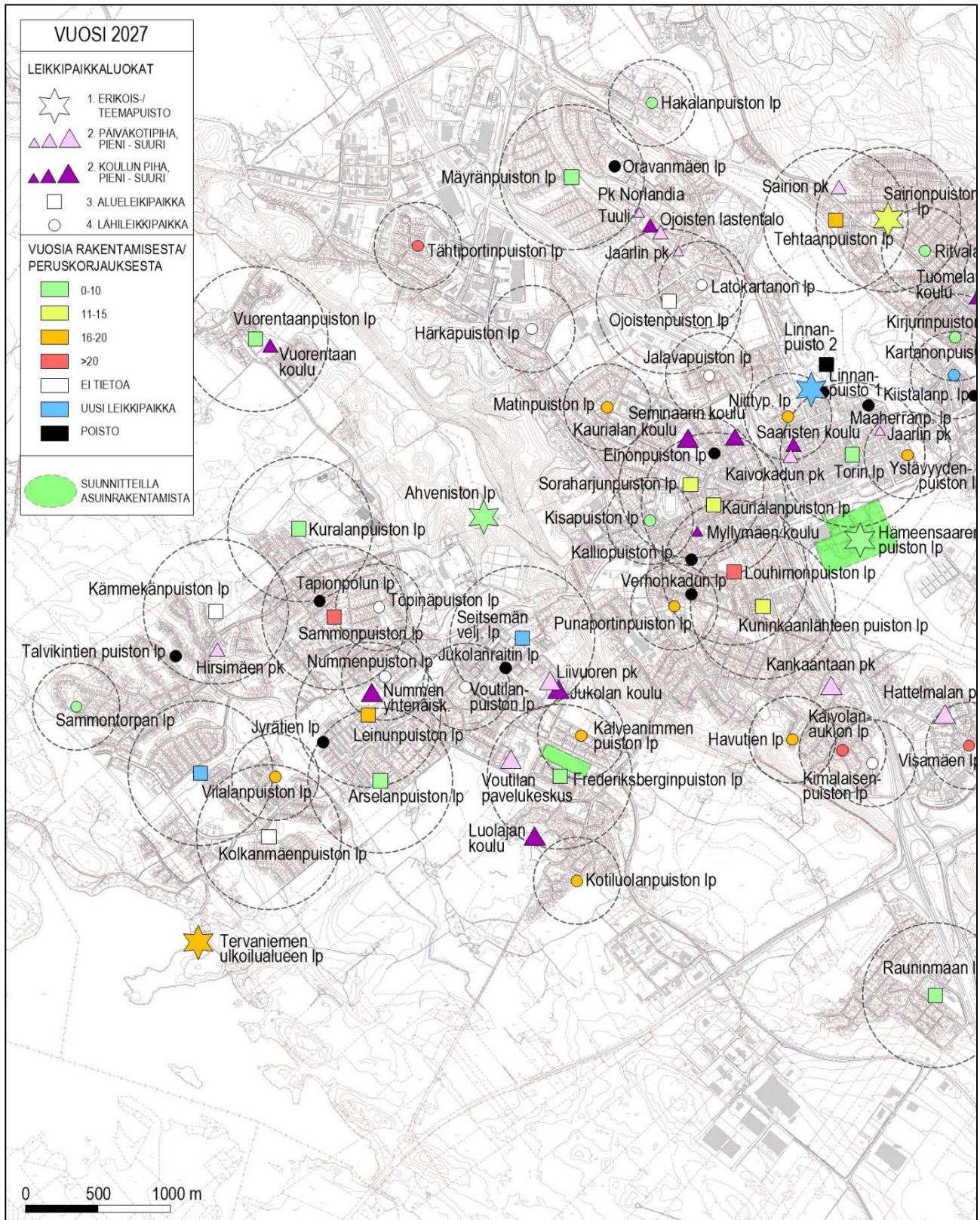
Kuvissa 13–19 on esitetty leikkipaikkaverkoston tavoitetila v. 2027. Puistoleikkipaikkojen osalta pahimmat puutteet ja päällekkäisyydet pyritään poistamaan vuoden 2027 loppuun mennessä. Poistettuja leikkipaikkoja korvaavat lähialueella jo olleet, peruskorjatut tai uudet rakennetut leikkipaikat. Tihentyneen peruskorjaustahdin myötä myös leikkipaikkojen ikärakenne nuorentuu. Puistoleikkipaikkojen ikä käy ilmi kuvista 13–19, joissa leikkipaikkasymbolin väri kuvastaa leikkipaikan ikää.

Kiinteistöpihojen leikkipaikoista Alvettulasta ja Tuuloksesta poistuvien päiväkotipihojen leikkipaikat ovat vaatimattomasti varusteltuja, mutta sijaitsevat alueilla, joilla muu kaupungin leikkipaikkatarjonta on vähäistä. Koulun pihat toimivat kuitenkin edelleen näiden alueiden leikki-/lähiliikuntapaikkana. Lammilla Konnarin koulun pihan poistumisen leikkipaikkakäytöstä korvaa sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Lammin päiväkodin vastikään peruskorjattu piha. Lisäksi uuden Hakkalan koulukeskuksen piha-alue tulee olemaan monipuolinen leikki- ja liikuntapaikka.

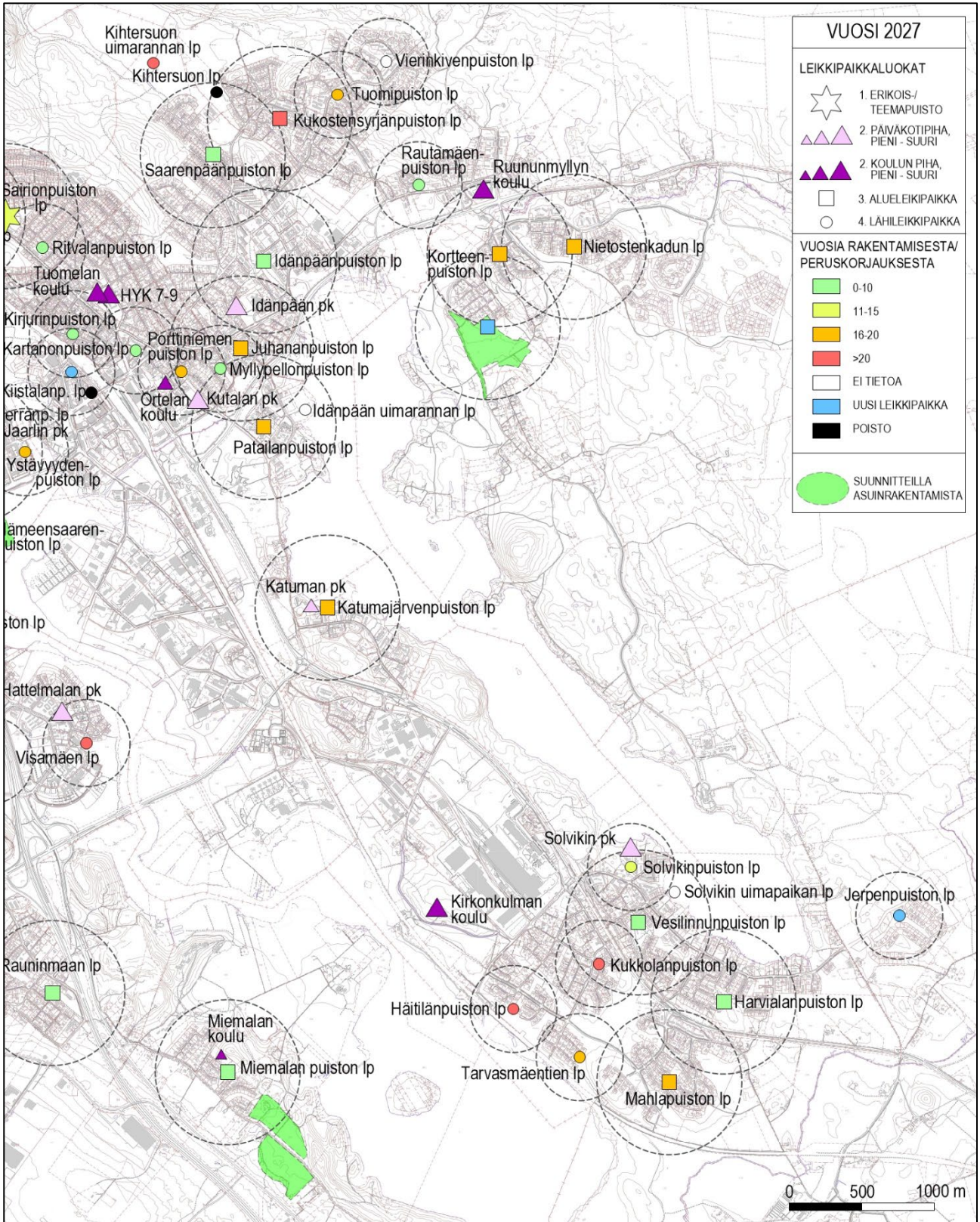
Kantakaupungissa Ruununmyllyn koulun yhteyteen mahdollisesti siirtyvän Siirin päiväkodin läheisyydessä peruskorjataan v. 2024 Ruununmyllyn koulun piha monipuoliseksi leikki- ja lähiliikunta- paikaksi. Lähellä sijaitsevat myös Kortteenpuiston ja Nietostenkadun leikkipaikat. Ahveniston koulun pihan poistumista leikkikäytöstä korvaavat Myllymäen ja Kaurialan leikkipaikat. Kirkonkulman koulun Tarvasmäen yksikön leikkipaikka on nykyisellään vaatimaton ja sen läheisyydessä sijaitsee Mahlapuiston alueleikkipaikka. Kantakaupungissa kiinteistöpihojen poistuminen leikkikäytöstä ei juurikaan heikennä leikkipaikkapalveluita.

Vuosijaksolla 2025–2027 12 kiinteistöpihan peruskorjaaminen/uudisrakentaminen tulee laadullisesti parantamaan kiinteistöpihojen tarjoamia leikkipaikkapalveluita.

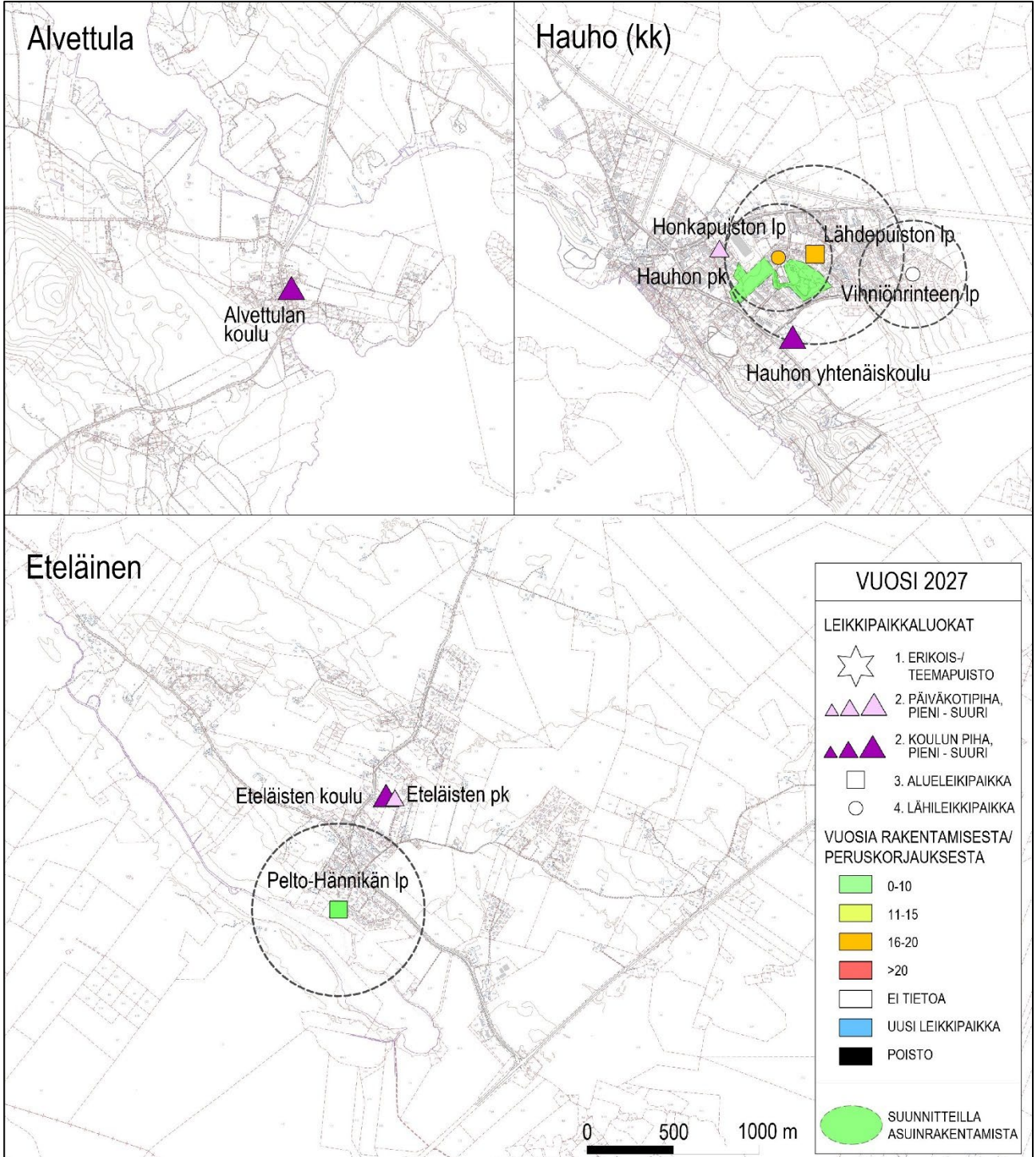

Kuva 13 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2027.

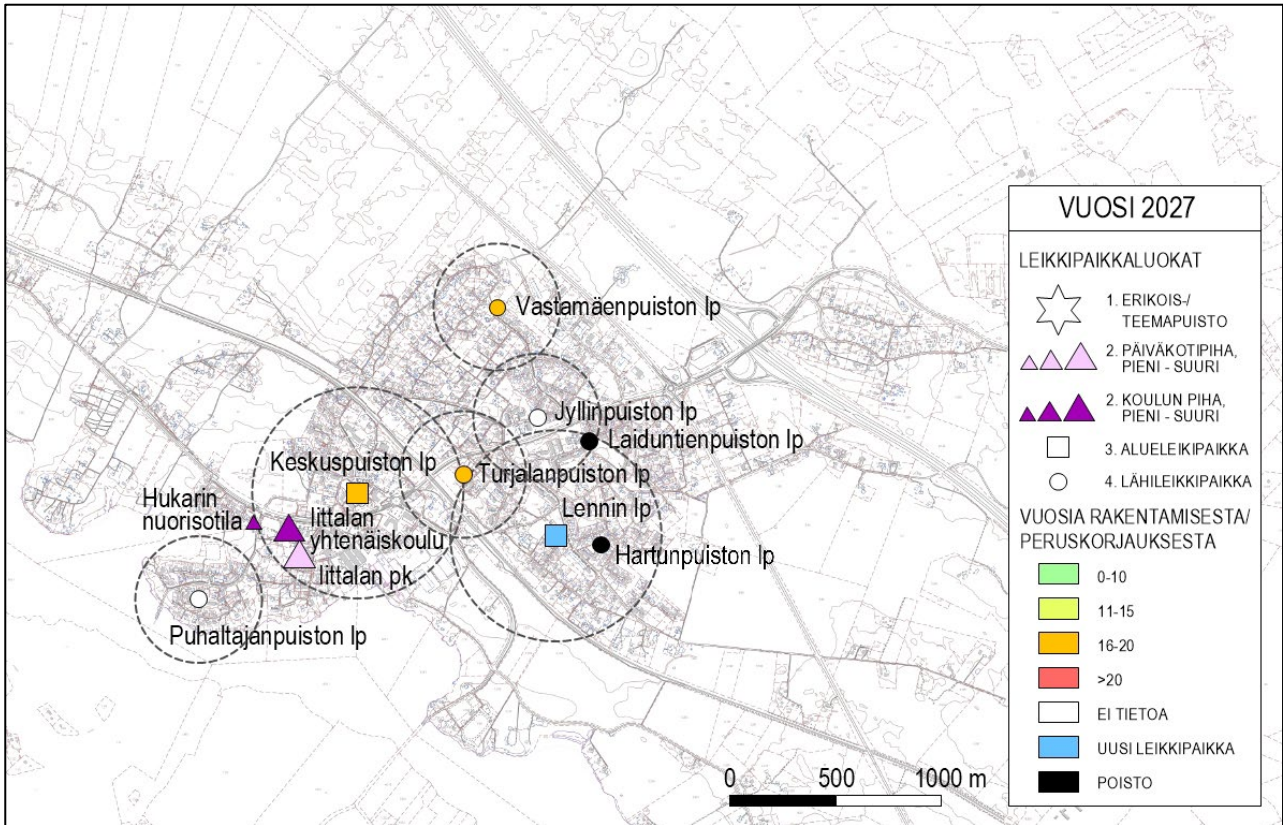

Kuva 14 Leikkipakat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2027.

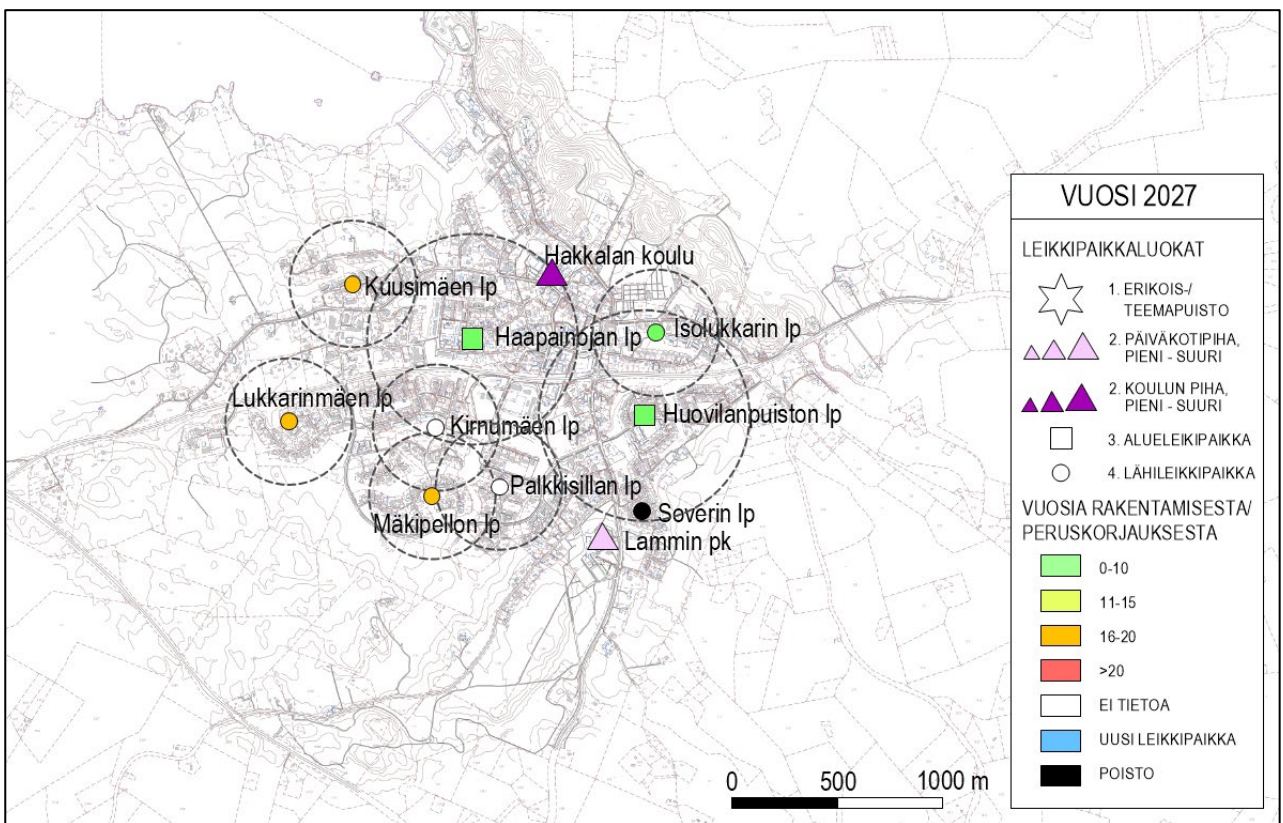

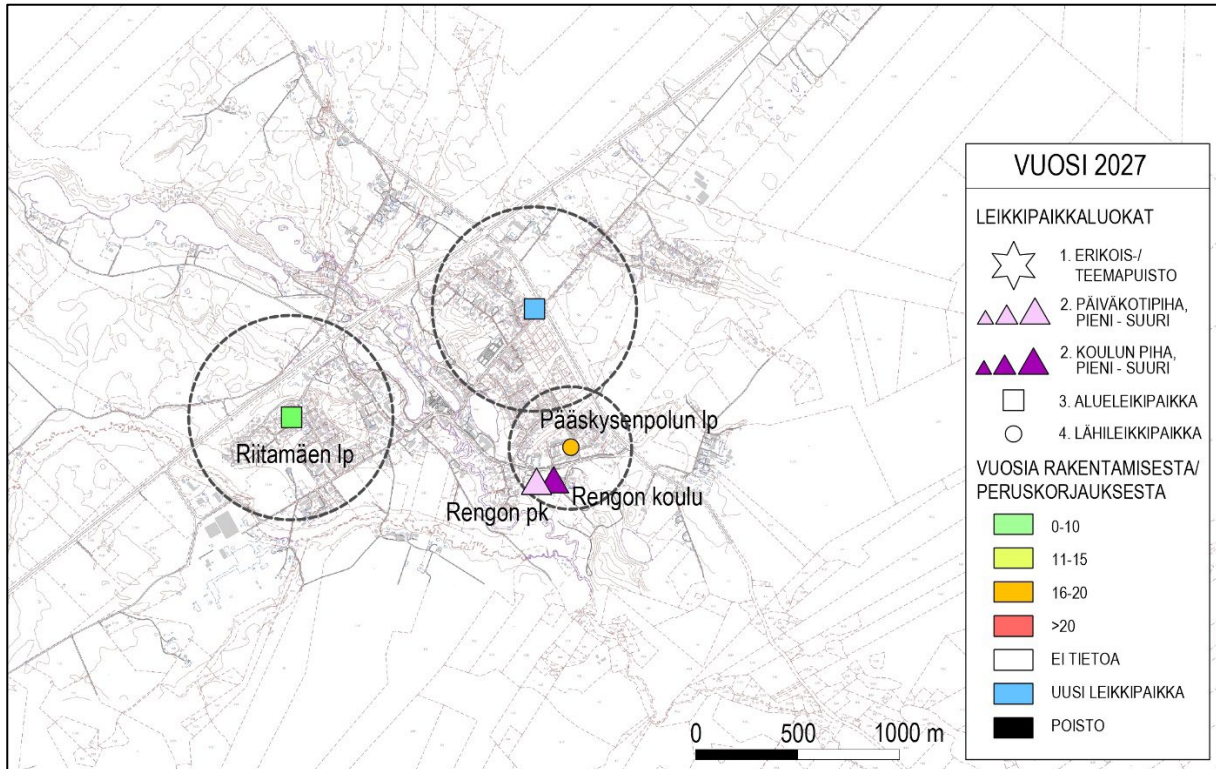
Kuva 15 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2027.

Kuva 16 Leikkipaikat vaikutusalueineen littalassa v. 2027.

Kuva 17 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2027.

Kuva 18 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2027.

Kuva 19 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2027.

Taulukosta 11 käy ilmi, kuinka monen puistoleikkipaikan vaikutusalueella lapset asuivat Hämeenlinnassa vuonna 2022 ja miten tilanne tulee muuttumaan vuoden 2027 loppuun mennessä. Vuoden 2027 tilanteessa on käytetty vuoden 2022 lapsilukumääriä, mikä aiheuttaa epätarkkuutta arviointiin.

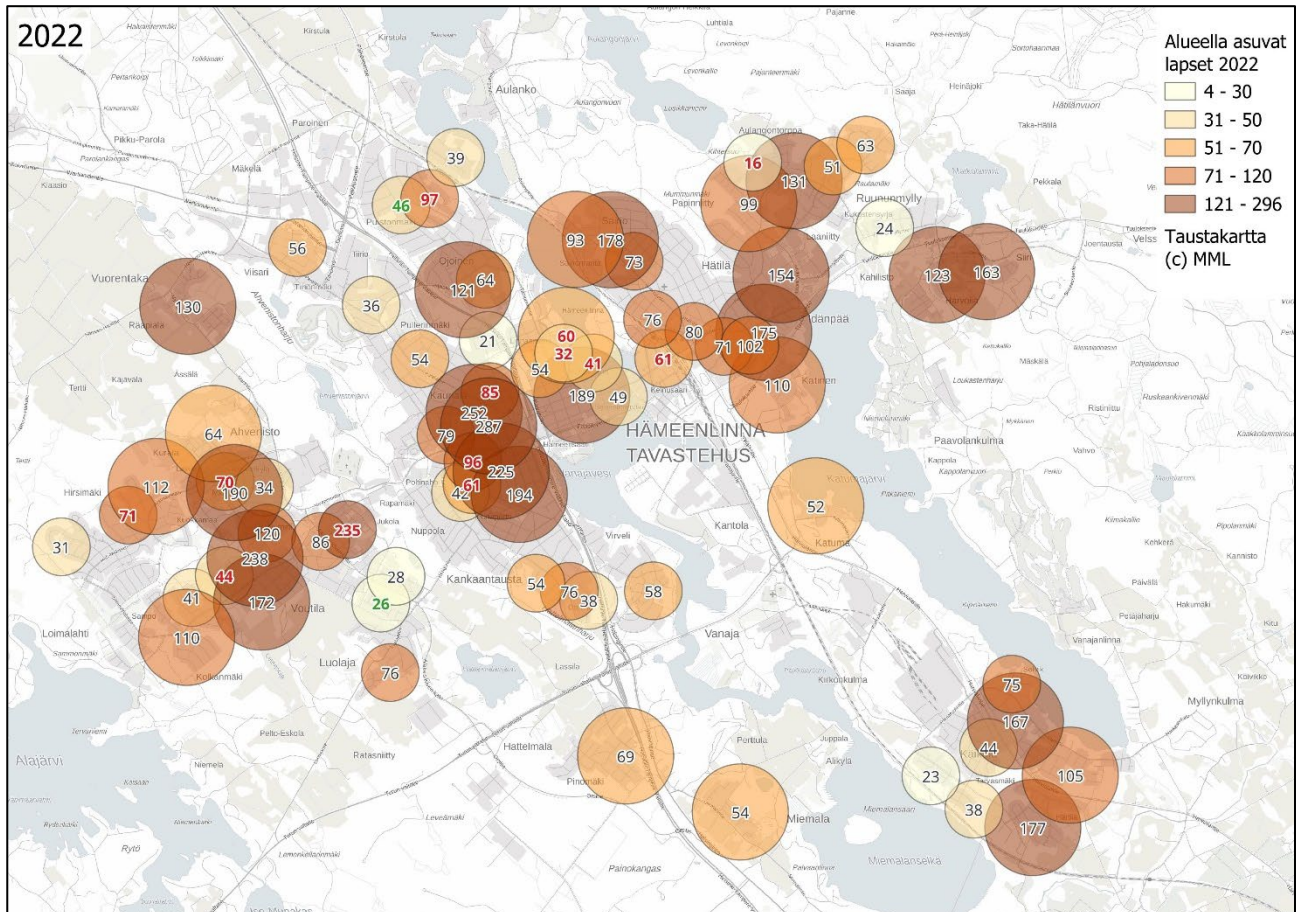
Leikkipaikkaohjelman mukaisilla toimilla ko. vuosijaksolla pienenee niiden lasten lukumäärä, jotka eivät asu minkään leikkipaikan vaikutusalueella tai jotka asuvat 3–5 leikkipaikan vaikutusalueella. Toisaalta niiden lasten määrä kasvaa, jotka asuvat yhden tai kahden leikkipaikan vaikutusalueella. Tämä kertoo leikkipaikkaverkoston kattavuuden paranemisesta ja toisaalta päällekkäisyyksien vähenemisestä. Vuoden 2027 tilanteessa selvästi suurin osa (n. 45 %) lapsista asuu yhden leikkipaikan vaikutusalueella.

Taulukko 11 Lasten (0–12 v) lukumäärä 0–5 leikkipaikan vaikutusalueella.

LEIKKIPAikkojen LKM	V. 2022	V. 2027	MUUTOS V. 2022...2027
0	2843	2454	-389
1	3041	3505	+464
2	1409	1572	+163
3	407	274	-133
4	101	23	-78
5	30	0	-30

Kuvissa 20–26 on esitetty yksittäisten puistoleikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten lukumäärää vuosina 2022 ja 2027. Myös tässä tarkastelussa sekä vuoden 2022 että 2027 tilanteessa on käytetty vuoden 2022 lapsilukumäärää, mikä aiheuttaa kuviin epätarkkuutta. Vuoteen 2027 mennessä lapsilukumäärät tulevat etenkin liitoskunnissa pieneneväksi, joten vuoden 2027 tilanteessa lapsimäärät leikkipaikkaa kohden ovat todennäköisesti jonkin verran kuvissa esitettyä pienemmät.

Kantakaupungissa yksittäisen alueleikkipaikan vaikutusalueella asui v. 2022 pääsääntöisesti noin 100–250 lasta. Kauempana keskusta-alueelta sijaitsevilla alueleikkipaikoilla lapsia alueleikkipaikkaa kohden oli noin 50–100. Lähileikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten määrä oli yleensä luokkaa 30–100.

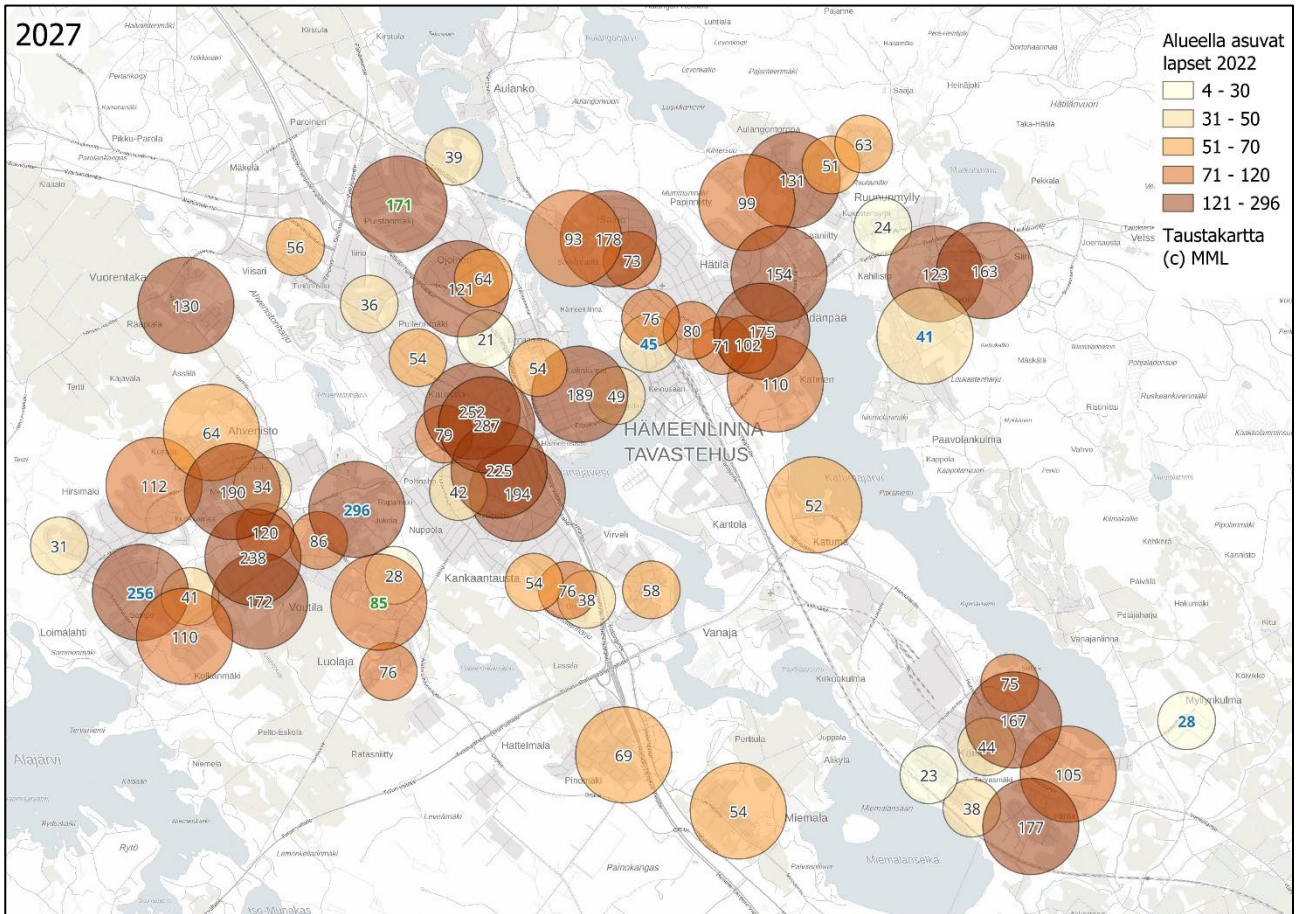

Kuva 20 Lasten (0–12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2022. Poistettavien leikkipaikkojen vaikutusalueella olevat lapsimäärät on merkitty punaisella ja laajennettavien leikkipaikkojen (luokka 4->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).

Poistettavien lähileikkipaikkojen vaikutusalueella asui v. 2022 pääsääntöisesti jokseenkin paljon lapsia, mutta ko. leikkipaikkojen vaikutusalueet ovat päällekkäisiä joko nykyisten tai vuoden 2027 loppuun mennessä rakennettavien/laajennettavien leikkipaikkojen kanssa.

Uuden rakennettavan alueleikkipaikan vaikutusalueella Sammassa asuu noin 250 lasta ja Jukolaan v. 2024 rakennetun leikkipaikan lähes 300 lasta (kuva 21). Mettolan kaava-alueelle rakennettavan leikkipaikan vaikutusalueella lapsimäärä on vuoden 2022 lapsilukumäärien perusteella luonnollisesti pieni (41), mutta tulee kasvamaan uusien lapsiperheiden muuttaessa suunnitellulle uudelle

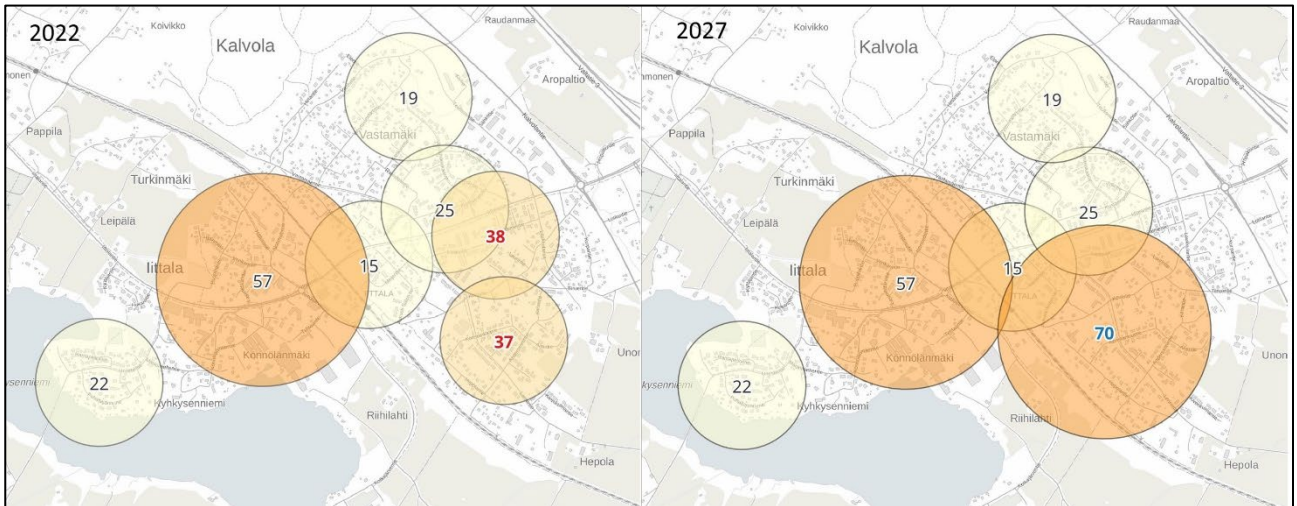
asuinalueelle. Samoin asemansseudulle rakennettavan ja Äikäälään v. 2024 rakennetun lähileikki-
paikan vaikutusalueella olevat lapsilukumäärät tulevat kasvamaan alueiden asuinrakentamisen
täydentymisen myötä.

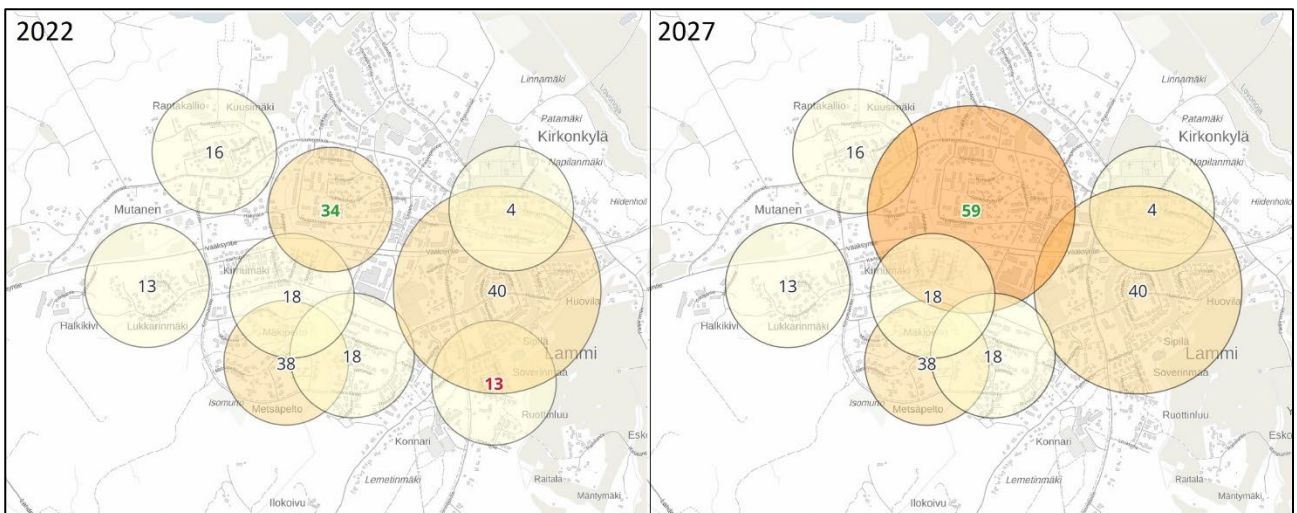
Kuva 21 Lasten (0–12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2027 leikki-
paikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Laajennettujen leikkipaikkojen (leikkipaikkaluokka
4 -> 3) lapsimäärät on merkitty vihreällä ja uusien leikkipaikkojen sinisellä (karttakuva: Ismo Han-
nula).

Liitoskunnissa leikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten määrä on kantakaupunkia pienempi.
Vuoden 2027 loppuun mennessä Iittalassa ja Lammilla poistettavia leikkipaikkoja korvaavat lähi-
leikkipaikasta alueleikkipaikaksi laajennettava leikkipaikat. Renkoon rakennettavan uuden leikkipa-
kan vaikutusalueella lapsilukumäärä tulee kasvamaan läheisten kaava-alueiden asuinrakentami-
sen myötä (kuvat 22–24).

Hauholla, Eteläisiin ja Tuulokseen ei ole esitetty muutoksia leikkipaikkojen määrään tai kokoon tällä ohjelmakaudella. Kuvissa 26 ja 27 on esitetty lapsimäärät leikkipaikkojen vaikutusalueella v. 2022.

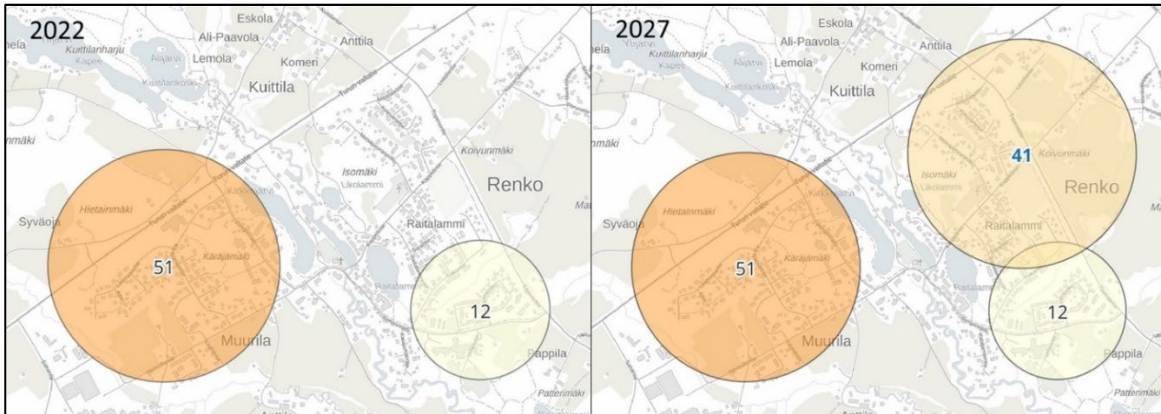

Kuva 22 Lasten (0–12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella lintalassa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavien leikkipaikkojen lapsimäärät on merkitty punaisella ja uuden leikkipaikan lapsimäärä sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).

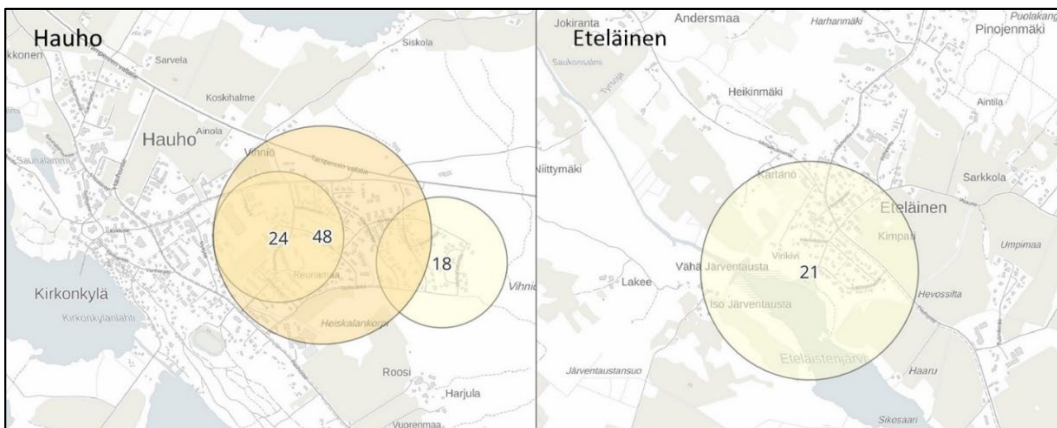

Kuva 23 Lasten (0–12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella Lammilla v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavan leikkipaikan lapsimäärä on merkitty punaisella ja laajennettavan leikkipaikan (leikkipaikkaluokka 4 ->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).

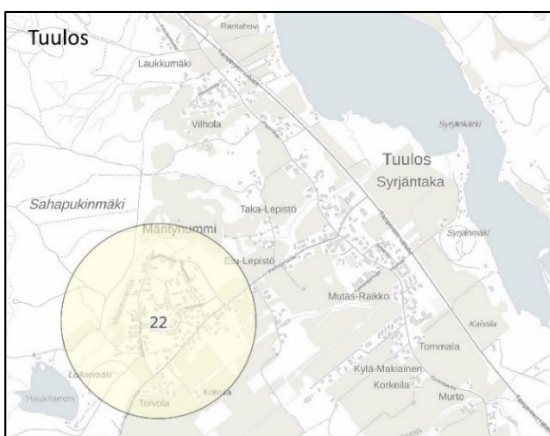
2.9.2024

Kuva 24 Lasten (0–12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Rengossa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Uuden leikkipaikan lapsimäärä on merkitty sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).

Kuva 25 Lasten (0–12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Hauholla (kk) ja Eteläisissä v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).

Kuva 26 Lasten (0–12 v) määrä Tuuloksen leikkipaikan vaikutusalueella v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).

6.2 Vuosi 2032

Koko ohjelmakauden aikana leikkipaikkojen kokonaismäärä vähenee ohjelman mukaan niin, että vuonna 2032 yleisillä alueilla sijaitsevia leikkipaikkoja on yhteensä 91 kpl (kuvat 27–33). Näistä varsinaisia puistoleikkipaikkoja on 88 ja uimarantojen pieniä leikkipisteitä kolme. Näin ollen leikkipaikkaohjelman mukaisin toimin Hämeenlinnan kaupungin puistoleikkipaikkatiheys (1,29 kpl/1000 as) on v. 2032 hyvin lähellä keskisuurten kaupunkien keskitasoa (1,26). Vaikka leikkipaikkojen kokonaismäärä pienenee, leikkipaikkaverkoston kattavuus kuitenkin paranee.

Leikkipaikkojen vähenemisestä huolimatta koko Hämeenlinnan alueella lasten määrä leikkipaikkaa kohden kasvaa vuosijaksolla 2022–2032 vain vähän (taulukko 12), mikä johtuu lapsimäärien ennustetusta vähenemisestä. Liitoskunnista Lammilla leikkipaikkojen määrän vähentäminen (9 kpl -> 6 kpl) nostaa lasten määrän/leikkipaikka lähemmäs muiden liitoskuntien tasoa. Liitoskunnissa keskusta-alueiden (Iittala, Lammi kk ja Renko kk) ennustetut lapsilukumäärät kuvastavat parhaiten leikkipaikkojen todellisia käyttäjämääriä, koska leikkipaikat sijaitsevat entisissä kuntakeskuksissa. Hauholta ja Tuuloksesta ei ole käytettävissä lapsimäärien ennustetta pelkästään keskusta-alueelta. Lasten määrä leikkipaikkaa kohden Hämeenlinnan kantakaupungissa ja liitoskunnissa v. 2022 sekä ennustetun lapsilukumäärän perusteella v. 2027 ja 2032 on esitetty taulukossa 12.

Taulukko 12 Lasten (0–12 v) määrä leikkipaikkaa kohden Hämeenlinnan kantakaupungissa ja liitoskunnissa v. 2022 sekä ennustetun lapsilukumäärän perusteella v. 2027 ja 2032.

ALUE	2022	2027	2032
KANTAKAUPUNKI	76	79	82
HAUHO	98	90	88
IITTALA	50	49	56
KALVOLA	70	70	79
LAMMI KK	34	32	41
LAMMI	61	59	71

RENKO KK	76	43	43
RENKO	145	84	84
TUULOS	181	143	140
YHTEENSÄ HÄMEENLINNA	78	79	83

Leikkipaikkojen määrällisen muutoksen lisäksi tapahtuu leikkipaikkojen laadullista paranemista. Kun v. 2022 lopussa kaikista puistoleikkipaikoista noin kaksi kolmasosaa oli pieniä lähileikkipaikkoja ja yksi kolmasosa paremmin varusteltuja alueleikkipaikkoja, on leikkipaikoista vuoden 2032 tilanteessa lähes puolet alueleikkipaikkoja (taulukko 13). Myös alueleikkipaikkojen absoluuttinen määrä kasvaa (34 -> 40 kpl).

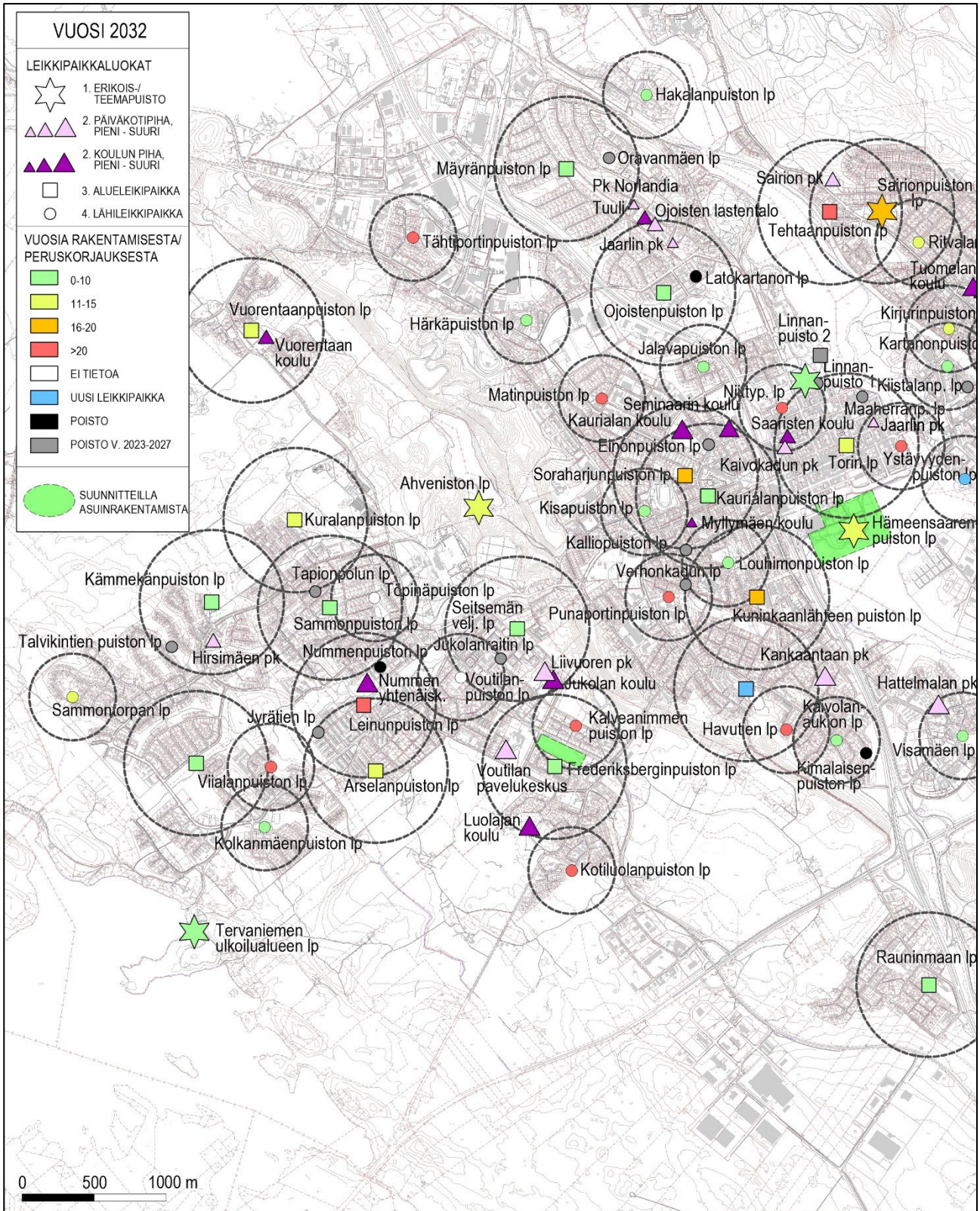
Taulukko 13 Puistoleikkipaikkojen lukumäärä v. 2022, 2027 ja 2032. Luokka 4 sisältää 3 uimarantojen leikkipistettä.

LEIKKIPAIKKALUOKKA	2022	2027	2032
ERIKOIS-/TEEMAPUISTO (1)	4	5	5
ALUELEIKKIPAIKKA (3)	34	41	40
LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	67	51	46
YHTEENSÄ	105	97	91

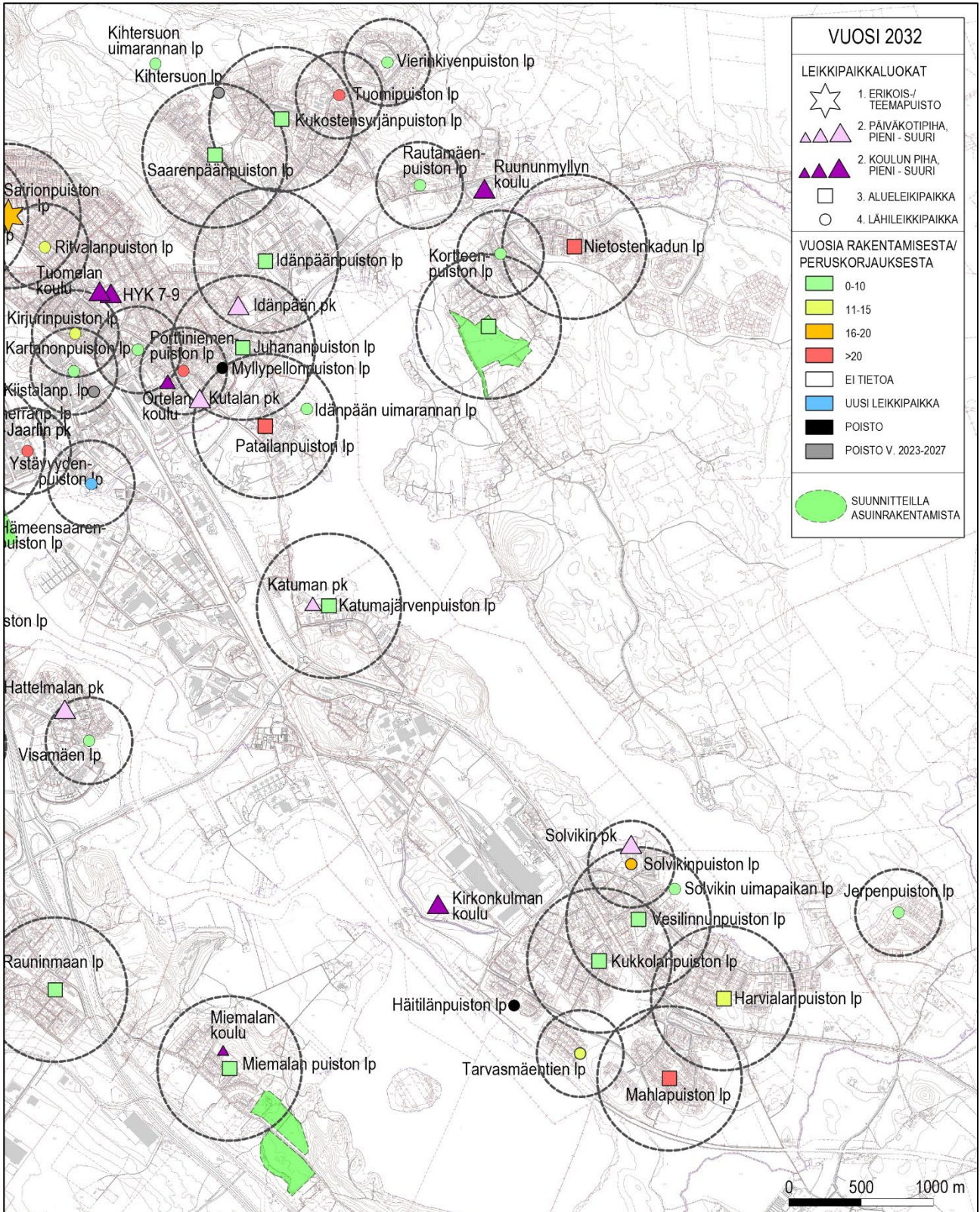
Puistoleikkipaikkojen peruskorjaustahtia tiivistämällä leikkipaikkojen laatu paranee myös niiden ikärakenteen kautta. Kun vuoden 2024 lopussa leikkipaikoista 26 (n. 25 %) on rakennettu/peruskorjattu 0–10 v sitten, on vastaava luku vuoden 2032 tilanteessa 47 (n. 50 %). Puistoleikkipaikkojen ikärakenne vuonna 2032 käy ilmi myös kuvista 27–33, joissa leikkipaikkasymbolien väri kuvastaa leikkipaikan ikää.

Liitoskunnissa leikkipaikkaverkosto paranee nimenomaan laadun kautta peruskorjattavien ja uusien rakennettavien leikkipaikkojen myötä. Rengossa myös leikkipaikkaverkoston kattavuus paranee. Hauhon kirkonkylän alueella leikkipaikat eivät vielä ole peruskunnostusvaiheessa, joten päällekkäisyydestä (Lähdepuiston ja Honkapuiston leikkipaikat) huolimatta em. leikkipaikkoja ei vielä ole syytä poistaa tai yhdistää yhdeksi alueleikkipaikaksi. Hauhon keskustan kaavahankkeen myötä leikkipaikkatilannetta voi kuitenkin olla tarpeen tarkistaa jo tämän ohjelmakauden aikana.

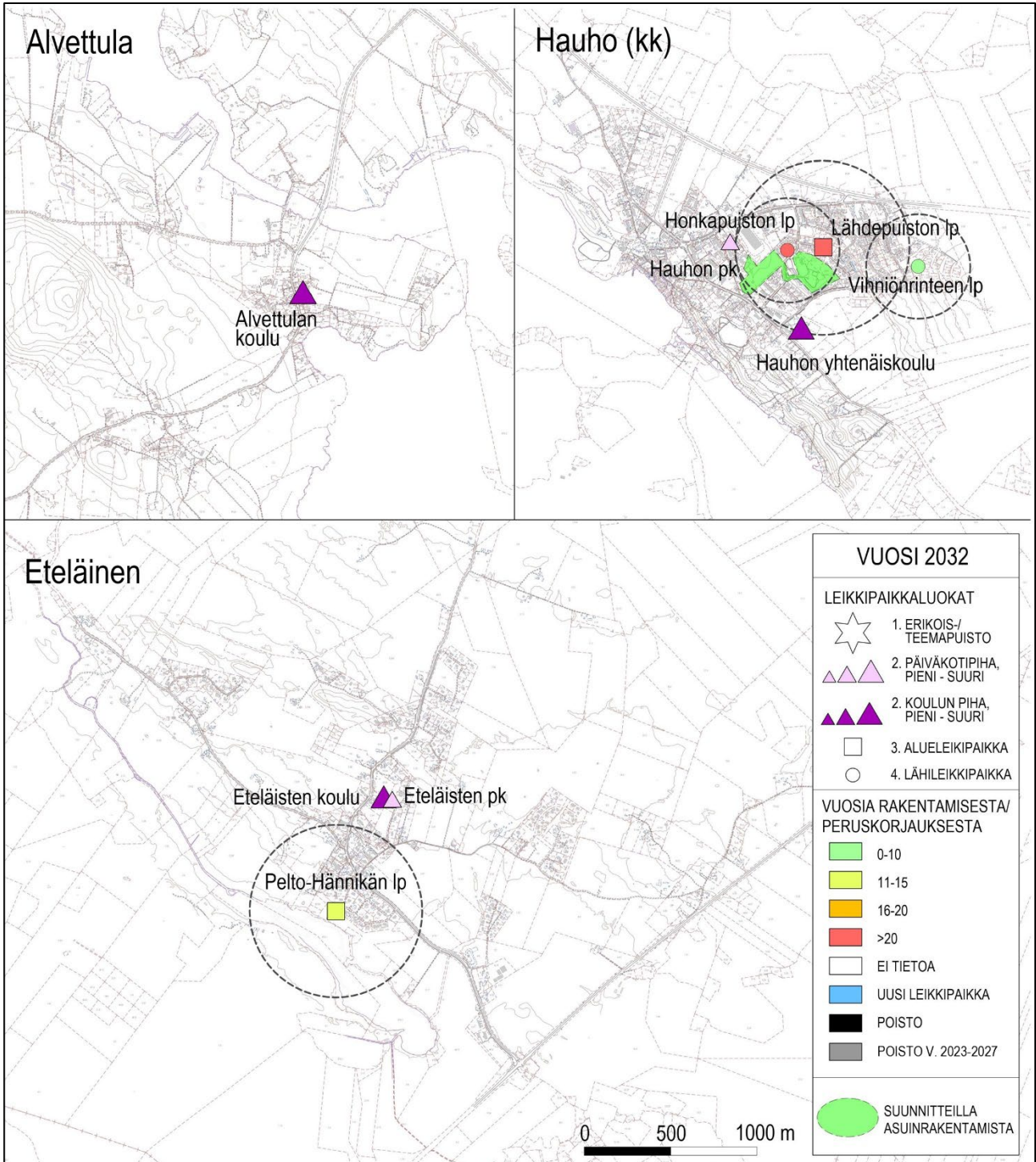
Tilapalveluiden hallinnoimien kiinteistöpihojen määrässä ei tässä vaiheessa ole tiedossa tapahtuvaksi muutoksia vuosijaksolla 2028–2032. Kiinteistöpihojen laatu sen sijaan paranee nykyisestä. Kun vuoden 2024 lopussa reilu kolmannes (19 kpl) kiinteistöpihoista on rakennettu/peruskorjattu 0–10 v sitten, on vastaava luku vuoden 2032 tilanteessa noin 80 % (36 kpl). Kiinteistöpihoilla leikkipaikan kulutus on kovaa ja ne tulevat puistoleikkipaikkoja nopeammin peruskorjausvaiheeseen.

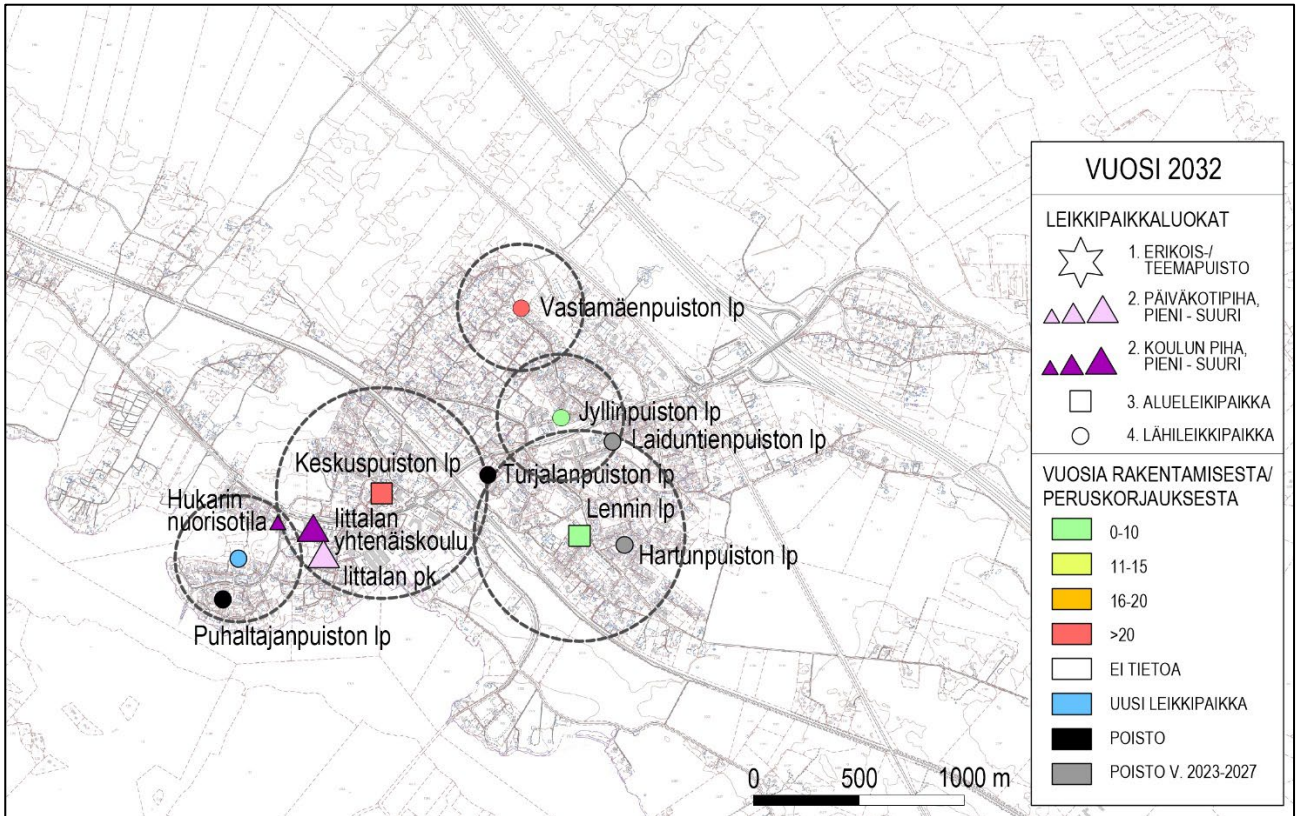
Kuva 27 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2032.

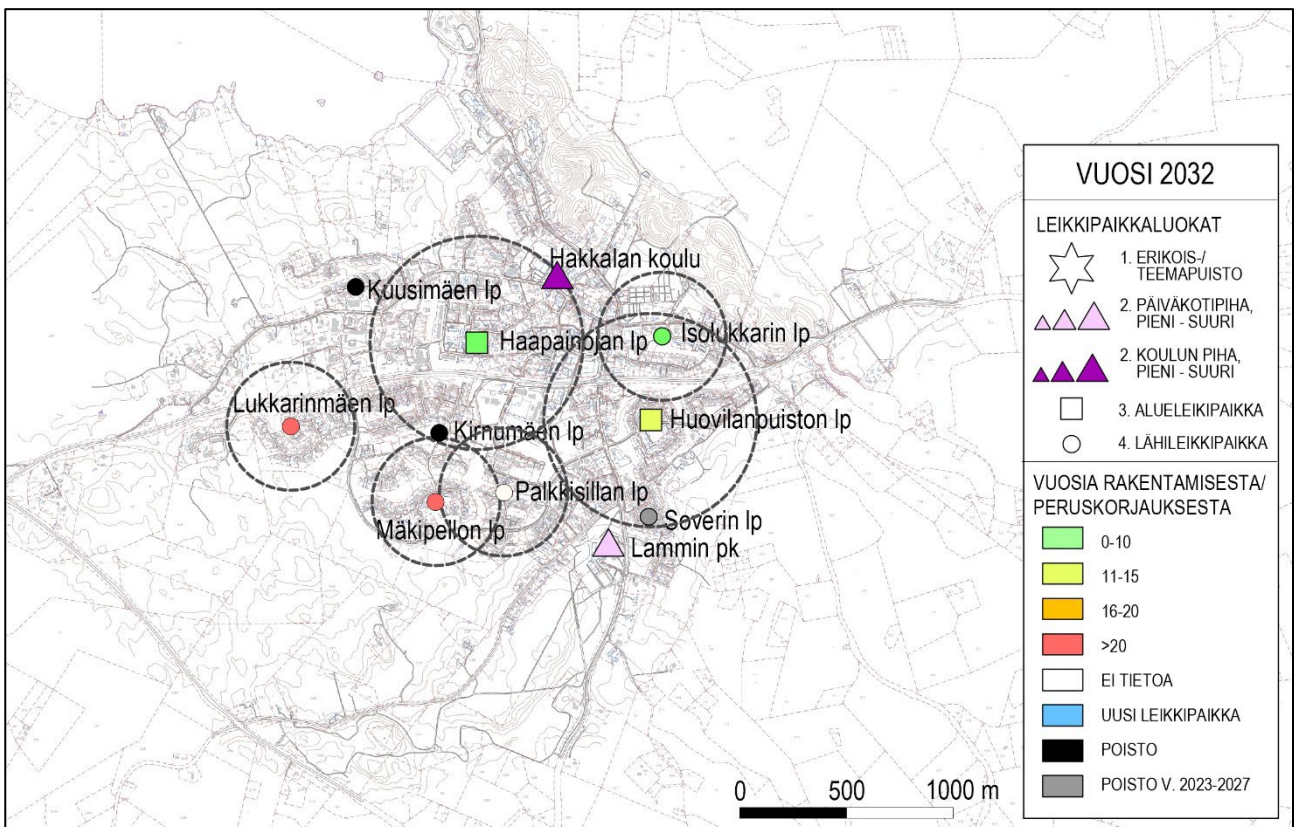
Kuva 28 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2032.

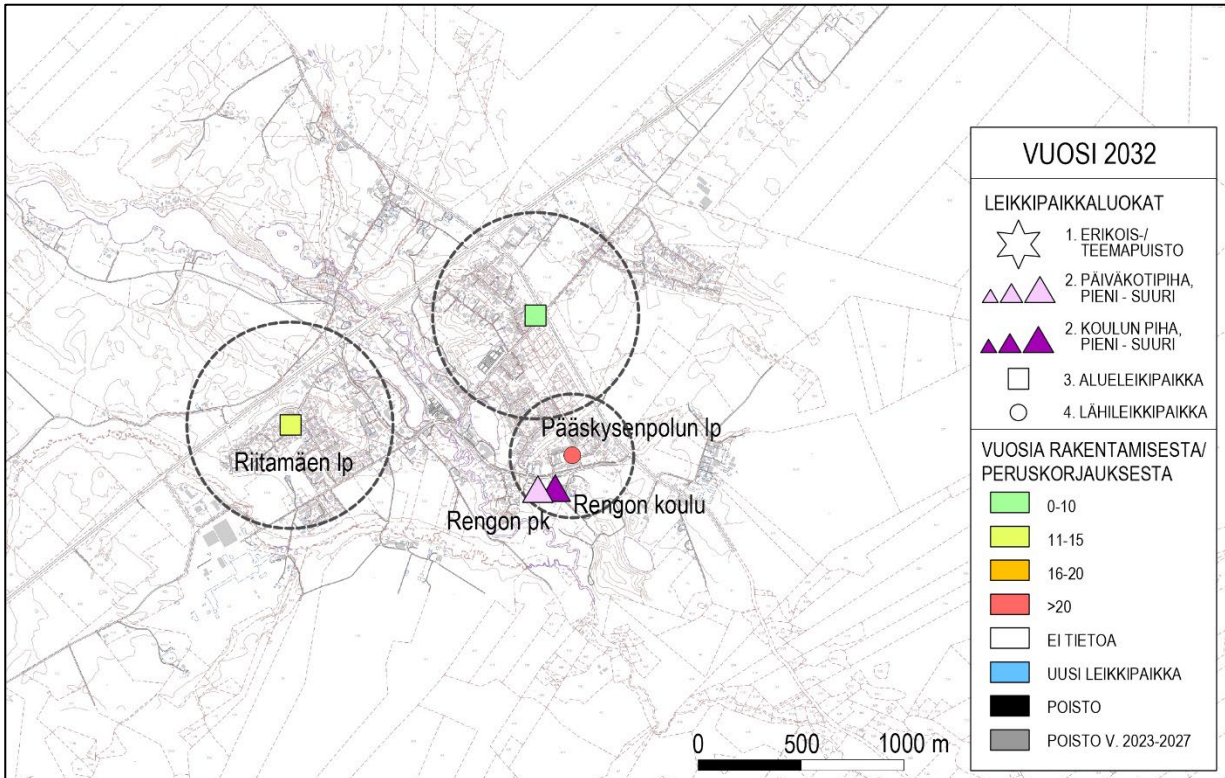
Kuva 29 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2032.

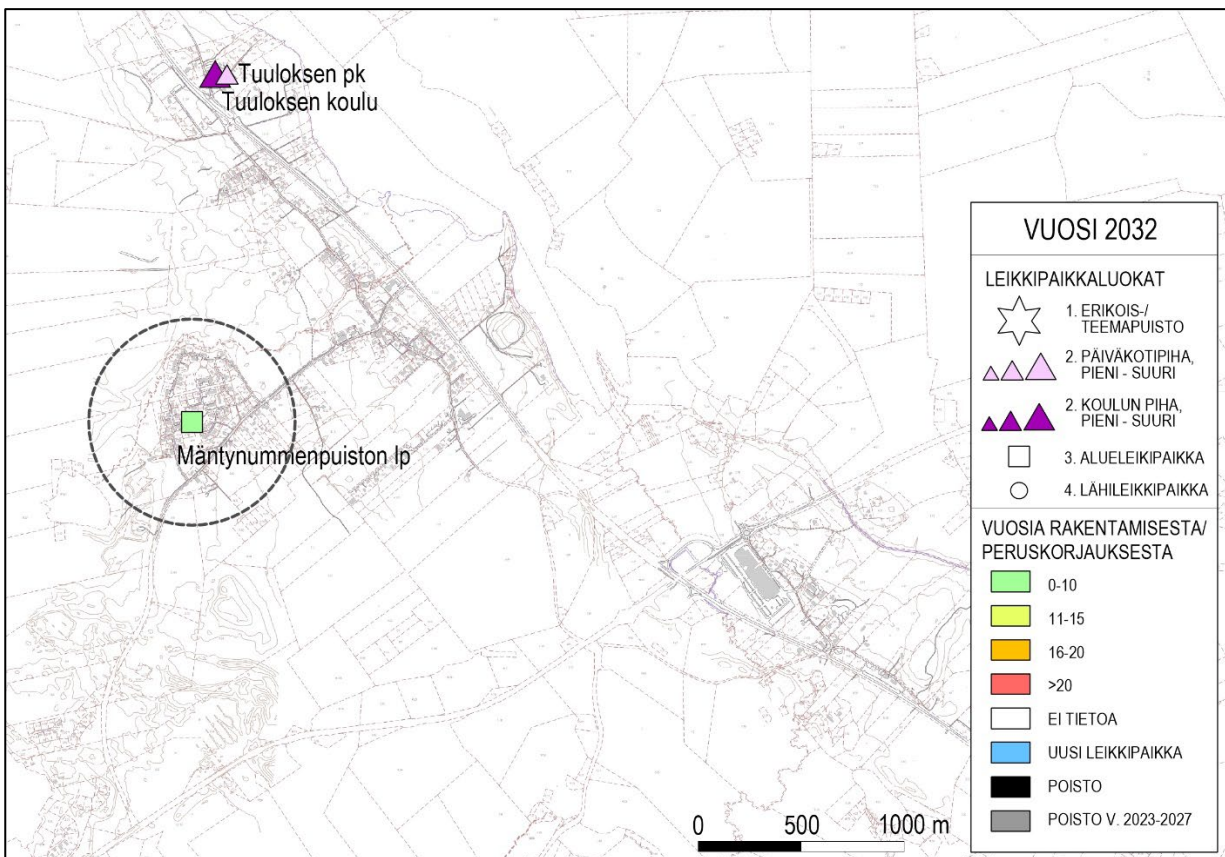
Kuva 30 Leikkipaikat vaikutusalueineen litalassa v. 2032.

Kuva 31 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2032.

Kuva 32 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2032.

Kuva 33 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2032.

7 Leikkipaikkojen suunnittelun erityispiirteitä

7.1 Osallistaminen

Viime vuosina lasten kutsuminen mukaan puistoleikkipaikkojen suunnitteluun on ollut säännön- mukaista. Toiveita peruskunnostettavien puistoleikkipaikkojen suhteen on koottu nettikyselyillä, ja leikkipaikkojen läheisiltä kouluilta ja päiväkodeilta on pyydetty suunnitteluapua. Mahdollisimman moni lasten toiveista päätyy suunnitelmiin. Myös alueen perhepäivähoitajia on pyritty kuulemaan esim. päiväkotien henkilökunnan kautta.

Osallistaminen tulee jatkossakin olemaan olennainen osa leikkipaikkojen suunnitteluprosessia ja tavoitteena on kehittää ja kokeilla erilaisia osallistamisen tapoja. Lasten osallistamisella on parhaassa tapauksessa yksittäisen leikkipaikan suunnittelua huomattavasti tärkeämpikin tehtävä – saada lapset oivaltamaan, että on mahdollista jatkossakin vaikuttaa siihen, millaiseksi oma elinympäristö muotoutuu.

7.2 Leikkipaikkaluokitus

Leikkipaikkaohjelman mukainen leikkipaikkojen luokitus antaa raamit suunnittelukohteen laajuudelle ja käytettävissä olevalle budjetille. Kappaleessa 3.4 esitetyssä leikkipaikkaluokituksessa on esitetty suuntaviivat myös käytettäville välineille ja kalusteille leikkipaikkaluokkien 1, 3 ja 4 leikkipaikoilla. Lisäksi tulee huomioida myös jo olevien, läheisten leikkipaikkojen luonne ja välineistö, jotta leikkipaikkaverkostosta muodostuisi alueittain mahdollisimman monipuolinen.

Tilapalveluiden hallinnoimien päiväkotien ja koulujen pihat (luokka 2) tulee suunnitella monipuoliseksi, käyttäjiensä ikärakenne huomioiviksi leikkipaikoiksi. Päiväkotien ja koulujen leikkialueet ovat kovalla käytöllä, joten siellä laadukkaiden ja kestävien leikkivälineiden käyttö on erityisen tärkeää. Useat koulupihat toimivat myös alueensa lähiliikuntapaikkoina, mikä tulee huomioida suunnittelussa. Koulujen pihoissa sekä liikuntavälineiden että liikuntavälineiden turva-alueiden ja putoamis-alueiden turva-alustapaksuuksien tulee täyttää leikkipaikoille asetetut turvallisuusnormit. Koulupihoissa ei suositella käytettäväksi kuntosalityyppisiä välineitä, vaan lähinnä vai kehon painoon perustuvia liikuntavälineitä.

7.3 Turvallisuus

Leikkipaikkojen suunnittelua ohjaavat eurooppalaiset leikkipaikkastandardit ja Suomen standardoimisliiton käyttöönottamat standardit SFS-EN 1176:2017, jotka käytettävien leikkivälineiden sekä leikkipaikan rakenteiden tulee täyttää. Leikkivälinevalmistajien tuotteissa turvallisuusnäkökohdat on huomioitu. Mikäli leikkipaikalle tuodaan osaksi leikkiä esimerkiksi luonnonmateriaaleja (puun runkoja, kiviä yms.) tulee myös niiden valinnassa ja asettelussa noudattaa turvallisuusstandardeja.

Leikkipaikan aitaamisella varmistetaan turvallinen leikkiympäristö, mikäli lähistöllä on vilkasliikenteisiä katuja tai vaarallisia luonnonympäristöjä, kuten jyrkät pudotukset tai vesistöt. Nykyisellään pääosaa Hämeenlinnan puistoleikkipaikoista ei ole aidattu lainkaan tai aitana voi olla matala, lähinnä leikkialueen rajausta osoittava ja helposti ylitettävä puuaita tai kasvillisuusaita. Leikkipaikkojen aitaaminen on ollut toiveena asukaspalautteissa sekä Hämeenlinnan leikkipaikkoja koskevan nettikyselyn vastauksissa. Aitaamisen yleistymistä rajoittaa sen korkea hinta – noin 12 000 eur/100 jm. Leikkipaikan kokonaan aitaamiseen aitaa kuluu leikkipaikan koosta ja muodosta riippuen noin 80–150 m tai väljästi rakennetuilla leikkipaikoilla enemmänkin. Vilkasliikenteisten väylien ja vaarallisten luonnonympäristöjen läheisyydessä leikkipaikat tullaan jatkossa aitaamaan uudisrakentamisen/peruskorjaamisen yhteydessä harkinnan mukaan joko osittain tai kokonaan. Aidan materiaalina käytetään pääasiassa kolmilanka-aitaa, jonka korkeus on vähintään 1,2 m.

Jokaisella puistoleikkipaikalla on infokyltti, jossa kerrotaan leikkipaikan nimi ja osoite, yhteystiedot palautteita varten, paikkatieto ja yleinen hätänumero. Lisäksi kyltissä ohjeistetaan asioista, jotka ovat leikkipaikan turvallisuuden kannalta tärkeitä. Hämeenlinnassa puistoleikkipaikkojen kyltit tullaan uusimaan yhtenäisiksi kaikille leikkipaikoille.

Leikkipaikan hyvä valaistus lisää leikkipaikan turvallisuutta ja pidentää leikkipaikan käyttöaika pimeinä vuodenaikoina. Leikkipaikan suunnittelun yhteydessä tarkistetaan aina myös valaistuksen riittävyys.

Oleellinen osa leikkipaikan turvallisuutta on myös turvallinen kulku leikkipaikalle. Alue- ja lähileikkipaikoille tulee olla turvallinen kulku kevyenliikenteen väyliä pitkin. Tämä on pyritty huomioimaan erityisesti etsittäessä sijaintipaikkaa uusille rakennettaville leikkipaikoille. Usein suosituimmille

---

alueleikkipaikoille tullaan myös autoilla, minkä vuoksi alueleikkipaikan läheisyydestä olisi hyvä löytäjä jonkin verran tilaa myös pysäköinnille. Erikois-/teemapuistojen läheisyydessä tulee olla hyvät pysäköintimahdollisuudet.

7.4 Esteettömyys

Leikkivälinevalmistajat pyrkivät nykyisellään huomioimaan esteettömyyden vaatimukset, ja yhä useammat leikkivälineet soveltuvatkin kaikille käyttäjille. Leikkipaikoilla esteettömyyden kannalta suurin haaste ovat turva-alustat, jotka yleensä ovat turvasoraa tai puuhaketta, jotka eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia. Em. turva-alustan sijaan esteettömillä leikkipaikoilla tulisi käyttää esim. synteettistä valettavaa turva-alustaa tai tekonurmea. Niiden käytön yleistymistä on kuitenkin rajoittanut korkea hinta.

Leikkipaikkaohjelmassa on esitetty Tervaniemen ulkoilun alueen leikkipaikan ja Asemanpuistoon rakennettavan uuden lähileikkipaikan peruskorjaamista/uudisrakentamista turva-alustoiltaan esteettömiksi. Lisäksi etenkin helposti saavutettavissa olevista alueleikkipaikoista osa pyritään tekemään osittain esteettömäksi, jolloin esimerkiksi pyörätuolilla olisi mahdollista päästä joidenkin leikkivälineiden ääreen. Näin leikkipakkojen esteettömyyttä olisi mahdollista edistää eri puolilla kaupunkia.

7.5 Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen

Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen suunnittelussa edellyttää suunnittelutyön merkityksen ymmärtämistä koko rakentamishankkeen ja sen elinkaaren kannalta. Suunnittelutyössä ratkaisut tulee sovittaa rakentamispaikan olosuhteisiin sopiviksi huomioiden alueen luontainen kehittyminen.

Rakentamispaikan asettamia lähtökohtia ovat mm. vesiolot sekä maaperä ja kasvillisuus. Vesioloihin liittyvät toimintaperiaatteet kannustavat turvaamaan paikan vesiekosysteemipalvelut ohjalla mm. rakentamisen sijoittamista. Maaperään ja kasvillisuuteen liittyvät periaatteet edistävät mm. terveen maaperän ja kasvillisuuden säilyttämistä ja ohjaavat arvokkaan ja alkuperäisen kasvillisuuden suojelemiseen, kasvupaikkaan sopivan kasvillisuuden käyttöön ja vieraslajien hallintaan.

Käytettävien materiaalien tuotteiden valintaan liittyvät toimintaperiaatteet kannustavat mm. materiaalitehokkuuteen, raaka-aineiden vastuulliseen käyttöön, ekologisesti kestävästä materiaali- ja taimituotannon tukemiseen, uusiokäyttöön, kierrätykseen ja paikallisuuteen. Energiansäästöön,

---

ilmanlaadun ja ympäristön suojelemiseen liittyviä periaatteet keskittyvät erilaisten päästöjen - mm. kasvihuonekaasujen - vähentämiseen.

Ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät toimintaperiaatteet liittyvät erityisesti sosiaaliseen kestävyys. Niillä tuetaan kulttuuriympäristön arvojen vaalimista, viheralueiden saavutettavuutta, turvallisuutta ja käyttömukavuutta sekä kaikille käyttäjille tasavertaisia käyttömahdollisuuksia. Kohtaamispaikat ja sosiaalisen kanssakäymisen tukeminen vahvistavat yhteisöllisyyttä. Paikallisen työvoiman ja materiaalien käyttö puolestaan tukee paikallisia yhteisöjä ja niiden toimintaa.

7.6 'Houkutteleva Hämeenlinna' -strategian edistäminen

Kaupunki on sitoutunut kestäväan kehittämistyöhön lasten ja nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin eteen Unisefin myöntämän 'Lapsiystävällinen kunta' -tunnustuksen mukaisesti. Kaupunkistrategian mukaisen 'Lapsiystävällinen Hämeenlinna' -ohjelman käytännön toteuttamiseen pitkän tähtäimen leikkipaikkaohjelma sekä leikkipaikkojen laadukas suunnittelu ja rakentaminen vastaa hyvin.

Lasten osallistaminen yksittäisten kohteiden suunnittelussa antaa lapsille vaikutusmahdollisuuksia. Leikkipaikkaverkoston kehittäminen edistää sekä lasten että lapsiperheiden hyvinvointia. Tasapuolinen ja harkittu leikkipaikkaverkosto tukee kaupungin elinvoimaisuutta, kuten yksi vastaaja leikkipaikkaohjelman tausta-aineistoksi tehdyssä nettikyselyssä tiivisti: "Antakaa lapsiperheille syy muuttaa Hämeenlinnaan." Laadukkaat leikkipaikat voivat lisätä Hämeenlinnan houkuttelevuutta myös matkailun näkökulmasta.

Hiilineutraali Hämeenlinna v. 2035-tavoitetta voidaan edistää leikkipaikkojen rakentamisessa ja leikkipaikoilla käytettävien välineiden valinnassa toimimalla edellisessä kohdassa esitettyjen, kestäväan ympäristörakentamisen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

8 Ohjelman toteuttamisen kustannukset

Puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen investointien määrä vaihtelee vuosittain ja riippuu kunkin vuoden Infran rakentamisen investointiohjelmasta. Puisto- ja viheralueisiin

---

käytettävästä investointien määrästä ja osuudesta osana kokonaisbudjettia päättää Kaupunkirakennelautakunta. Viime vuosina - vuoteen 2023 saakka - puistoleikkipaikkojen peruskorjaukseen on vuosittain budjetoitu 140 000 euroa. Vuonna 2024 leikkipaikkojen peruskorjaamiseen ja rakentamiseen käytettävissä ollut budjetti oli 350 000 eur.

Taulukossa 14 on esitetty arvio yksittäisen alueleikkipaikan (luokka 3) ja lähileikkipaikan (luokka 4) peruskorjauksen ja uudisrakentamisen kustannuksista. Kustannukset on arvioitu Hämeenlinnan kaupungin Infran Kunnossapidossa viime vuosien toteutuneiden leikkipaikkojen peruskorjauskustannusten perusteella. Uuden leikkipaikan rakentamiskustannuksiin vaikuttavat mm. rakentamispaikan nykytila ja rakennettavuus sekä esimerkiksi mahdollisesti tarvittavat uudet kulkuväylät ja leikkipaikan aitaaminen. Taulukossa 14 esitetyt arviot peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kustannuksista sisältävät leikkipaikan valaistuksen, mutta eivät uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

Taulukko 14 Arvio alueleikkipaikan ja lähileikkipaikan peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kustannuksista (1000 eur). Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)
PERUSKORJAAMINEN	80	60
UUDISRAKENTAMINEN	110	70

Poistettavaksi on esitetty koko ohjelmakauden 2025–2032 aikana yhteensä 22 lähileikkipaikkaa ja yksi alueleikkipaikka, joista Linnanpuisto 1:n lähileikkipaikka ja Linnanpuisto 2:n alueleikkipaikka poistuvat Linnanpuiston peruskorjaamisen myötä. Muut poistettavaksi esitetyt leikkipaikat ovat poistoajankohtana elinkaarensa päässä, eli peruskorjausvaiheessa. Kyseisten leikkipaikkojen poiston kustannukset ovat riippuvaisia leikkivälineiden tilalle tulevasta toiminnosta (esim. niitty vs. kuntoiluvälineet). Korvaava toiminto suunnitellaan aina tapauskohtaisesti kunkin alueen tarpeen mukaan.

Taulukoissa 15 ja 16 on esitetty arvio tämän leikkipaikkaohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjauksen ja uudisrakentamisen kustannuksista vuosijaksoilla 2025–2027 ja 2028–2032.

Vuosijaksolla 2025–2027 on tässä ohjelmassa esitetty peruskorjattavaksi 7 leikkipaikkaa ja rakennettavaksi 4 uutta leikkipaikkaa. Poistettavia leikkipaikkoja on 13 kpl, joista Linnanpuisto 1:n ja Linnanpuisto 2:n leikkipaikat poistetaan Linnanpuiston peruskorjauksen yhteydessä. Taulukossa 15 on esitetty vuosijaksolle 2025–2027 myös leikkipaikkojen (11 kpl) poiston kustannukset, jotka olisivat karkeasti arvioiden luokkaa 90 000 eur. Noin puolet kustannuksista aiheutuu leikkivälineiden ja esim. turvasoran poistosta ja puolet nurmi-/niittyverhouksista ja istutettavasta kasvillisuudesta sekä niiden tarvitsemasta kasvualustasta. Em. kustannuksin poistettavat leikkipaikat korvattaisiin nurmella/niityllä sisältäen joissain tapauksissa puuistutuksia.

Ohjelman toteutuskustannukset v. 2025–2027 olisivat vuositasona noin 337 000 euroa. Kyseisellä vuosijaksolla on suunniteltu rakennettavaksi useita uusia leikkipaikkoja, joten tarve leikkipaikkojen aitaamiseen tai uusien väylien rakentamiseen on hyvin todennäköistä. Aitaamisen kustannus on viime vuosina toteutuneiden kustannusten perusteella 11 500 eur/100 jm ja puistoväylän rakentamisen kustannus 13 500 eur/100 m. Myös esteettömiksi toteutettavien kohteiden turva-alusta nostaa toteutuskustannuksia. Tästä syystä vuositason kustannusten voidaan arvioida vuosijaksolla 2025–2027 olevan ainakin luokkaa 350 000 eur/v. Yksittäisten leikkipaikkojen poiston siirtämisellä eteenpäin voidaan tarvittaessa pienentää vuosikustannuksia, mikäli halutaan pysyä vuosibudjetissa 350 000 eur/v, mutta ei haluta tinkiä leikkipaikkojen varustetasosta. Leikkipaikkojen poistokustannukset tarkentuvat tarkemman suunnittelun myötä.

Taulukko 15 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen, uudisrakentamisen ja leikkipaikkojen poiston kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksolla 2025–2027. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE 2025-2027	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	YHTEENSÄ
PERUSKORJAAMINEN	-	400	120	520
UUDISRAKENTAMINEN	-	330	70	400
POISTO	-	-	90	90
YHTEENSÄ	-	730	280	1010

Linnanpuistoon rakentuu v. 2025 uusi erikois-/teemapuisto (luokka 1) Linnanpuiston peruskorjauksen myötä, eivätkä ko. leikkipaikan rakentamiskustannukset ole mukana tässä arviossa.

Vuosijaksolla 2028–2032 (taulukko 16) on esitetty peruskorjattavaksi 24 leikkipaikkaa ja rakennettavaksi kolme uutta leikkipaikka, joiden toteutuskustannusten on arvioitu olevan vuositasolla 350 000 eur. Luokan 4 leikkipaikat sisältävät kolme uimarantojen leikkipistettä, joiden peruskorjauskustannuksen on tässä arvioitu olevan yhteensä 60 000 eur. Tervaniemen ulkoilualan leikkipaikan (lk 1) peruskorjauskustannuksena on käytetty alueleikkipaikan (lk 3) kustannuksia. Leikkipaikkojen poiston kustannuksia ei tälle vuosijaksolle ole arvioitu, mutta poistettavien leikkipaikkojen lukumäärän (9 kpl) ja vuosijaksolle 2025–2028 arvioitujen kustannusten perusteella kustannukset olisivat luokkaa 75 000 eur.

Leikkipaikkojen poistosta, esteettömän turva-alustan (esim. tekonurmi) käytöstä sekä mahdollisesta uusien väylien rakentamisesta tai leikkipaikkojen aitaamisesta tulee aiheutumaan lisäkustannuksia. Lisäksi kustannuksiin vaikuttaa yleinen kustannustason nousu arvion pohjana käytetyn ajankohdan hintatasosta. Leikkipaikkaohjelman päivityksen yhteydessä v. 2027 sekä myöhemmin vuosittaisen ohjelman tarkistuksen yhteydessä tuleekin arvioida, voidaanko joidenkin yksittäisten leikkipaikkojen peruskorjausta/poistoa lykätä eteenpäin, mikäli halutaan pysyä vuosibudjetissa 350 000 eur/v, mutta peruskorjattavien ja rakennettavien leikkipaikkojen varustetasosta ei haluta tinkiä.

Taulukko 16 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksoilla 2028–2032. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE 2028-2032	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	YHTEENSÄ
PERUSKORJAAMINEN	80	640	780	1500
UUDISRAKENTAMINEN	-	110	140	250
YHTEENSÄ	80	750	920	1750

Leikkipaikkojen kokonaismäärän pienenemisestä (105 kpl -> 91 kpl) aiheutuu jatkossa säästöä peruskorjauskustannuksiin. Lisäksi leikkipaikkojen kokonaismäärän pienenemisestä aiheutuu jatkossa säästöjä hoito- ja kunnossapitokustannuksiin. Leikkipaikkojen ikäjakauman muuttuessa nuoremaksi myös esim. yksittäisten välineiden vaihto ja varaosien hankinta leikkivälineisiin vähenee.

Tilapalveluiden hallinnoimien kiinteistöpihojen koko ja laatu vaihtelee muutamien leikkivälineiden leikkipisteistä suuriin ja laadukkaisiin oman alueensa lähiliikuntapaikkoihin. Näin ollen kiinteistöpihojen peruskorjauskustannuksista ei voida tässä esittää yleispäteviä kustannusarvioita, vaan jokaisen kohteen osalta kustannukset on arvioitava erikseen.

9 Ohjelman hyväksyminen ja päivittäminen

Leikkipaikkaohjelma viedään Kaupunkirakennelautakunnan hyväksyttäväksi.

Ohjelman sisältöä ja toteutumista tarkistetaan vuosittain ja vuonna 2027 ohjelma päivitetään vuositason vuodelle 2028–2032 käyttäen tausta-aineistona tuoreita todettuja ja ennustettuja lapsilukumääriä sekä muuta päivitettyä tausta-aineistoa.

= peruskorjaus/rakentaminen

	Peruskorjaustarve			Poisto		Luokitus Vuosi 2024			Luokitus Vuosi 2027			Luokitus Vuosi 2032		
	25-27	28-32	33-	25-27	28-32	1	3	4	1	3	4	1	3	4
NYKYISET LEIKKIPAIKAT														
Kantakaupunki														
Ahveniston lp	Ahveniston urh.kesk.		x			x			x			x		
Arselanpuiston lp	Valmuntie 15		x				x			x			x	
Einonpuiston lp	Eino Leinon katu 10				x			x						
Frederiksberginpuiston lp	Uppsalankatu 11	x						x		x			x	
Hakalanpuiston lp	Luhtakuja 4		x					x			x			x
Harvialanpuiston lp	Tavitie 12			x			x			x			x	
Havutien lp	Karhunlukontie 26			x				x			x			x
Hätilänpuiston lp	Rusokkitie 5				x			x						
Hämeensaarenpuiston lp	Uimarintie 2			x		x			x			x		
Härkäpuiston lp	Fasaanintie 4-6		x					x			x			x
Idänpäänpuiston lp	Patterihaankatu 2	x					x			x			x	
Idänpään uimarannan lp			x					x			x			x
Jalavapuiston lp	Puhelinkatu 7		x					x			x			x
Jerpenpuiston lp	Kuusikkopolku 2			x				x			x			x
Juhananpuiston lp	Viipurintie 58		x				x			x			x	
Jyrätien lp	Jyrätie 16				x			x						
Kaivolanaukion lp	Lapiontie 3		x					x			x			x
Kallioapuiston lp	Muuntajakatu 6				x			x						
Kalveanimmen puiston lp	Kalvean Immen kuja 5			x				x			x			x
Kartanonpuiston lp	Hätilänkatu 3			x				x			x			x
Katumajärvenpuiston lp	Mustikkatie 5		x				x			x			x	
Kaurialanpuiston lp	Matti Alangon katu 10			x			x			x			x	
Kihtersuon lp	Kylänmäki 10				x			x						
Kihtersuon uimarannan lp			x					x			x			x
Kiistanpuiston lp	Kiistalantie 11				x			x						
Kimalaisenpuiston lp	Kimalaisentie 10						x			x				
Kirjurinpuiston lp	Pintiäläntie 4			x				x			x			x
Kisapuiston lp	Urheilukatu 3	x						x			x			x
Kolkanmäenpuiston lp	Haukantie 12		x				x			x				x
Kortteenpuiston lp	Messupolku 6		x				x			x				x
Kotiluolanpuiston lp	Peltolantie 1			x				x			x			x
Kukkolanpuiston lp	Kukkolanharjuntie 6		x					x			x			x
Kukostensyrjänpuiston lp	Kastanjatie 14		x				x			x				x
Kuninkaanläht. puist. lp	Kuninkaanlähteenk. 9			x				x			x			x
Kuralanpuiston lp	Talvitie 19			x				x			x			x
Kämmekänpuiston lp	Kämmekäntie 1		x				x			x				x
Latokartanon lp	Latokartanonkuja 4							x			x			
Leinunpuiston lp	Jyrätie 6			x				x			x			x
Linnanpuisto 1*	Niittyk.-Kustaa III:n k.						x				x			
Linnanpuisto 2*	Kustaa III:n Katu						x				x			
Louhimonpuiston lp	Tanhukatu 7		x					x			x			x
Maaherranpuiston lp	Lukiokatu 2							x						
Mahlapuiston lp	Kerkkätie 11			x				x			x			x
Matinpuiston lp	Matintie 3			x				x			x			x
Miemalanpuiston lp	Peltomiehentie 7	x						x			x			x
Myllypellonpuiston lp	Honkalankatu 2							x			x			
Mäyränpuiston lp	Antreantie 28			x				x			x			x

		Peruskorjaustarve			Poisto		Luokitus			Luokitus			Luokitus		
		25-27	28-32	33-	25-27	28-32	Vuosi 2024			Vuosi 2027			Vuosi 2032		
							1	3	4	1	3	4	1	3	4
NYKYISET LEIKKIPAIKAT															
Nietostenkadun lp	Nietostenkatu 4			x			x			x			x		
Niittypuiston lp	Saaristenkatu 23			x				x			x				x
Nummenpuiston lp	Kylätie 22					x		x			x				
Ojoistenpuiston lp	Ojoistenkatu 6		x				x			x			x		
Patailanpuiston lp	Nuottatie 2			x			x			x				x	
Porttiniemenpuiston lp	Porttiniementie 24			x				x			x				x
Punaportinpuiston lp	Pajulantie 11			x				x			x				x
Rauninmaan lp	Vanha Helsingintie 30			x			x			x					x
Rutamäenpuiston lp	Helavalkeantie 17	x						x			x				x
Ritvalanpuiston lp	Ritvalankatu 12			x				x			x				x
Saarenpäänpuiston lp	Saarenpääkatu 9			x				x			x				x
Sairionpuiston lp	Viertokatu 58			x			x			x			x		
Sammonpuiston lp	Louhentie 16		x					x			x			x	
Sammontorpan lp	Sammontorpantie 23			x				x			x				x
Seitsemän veljeksen lp	Liivuoventie 11			x				x			x				x
Solvikinpuiston lp	Solvikintie 3			x					x			x			
Solvikin uimapaikan lp			x						x				x		
Soraharjunpuiston lp	Soraharjunkatu 5			x				x				x			
Talvikintien puiston lp	Talvikintie 16					x			x						
Tapionpolun lp	Tapionpolku 8					x				x					
Tarvasmäentien lp	Tarvasmäentie 12		x						x			x			
Tehtaanpuiston lp	Turkistie 1			x				x			x				x
Tervaniemen ulkoilual. lp	Loimalahdentie 79		x					x			x			x	
Torin lp	Tori			x				x			x				x
Tuomipuiston lp	Vaahteratie 1			x					x			x			x
Tähtiportinpuiston lp	Tähtisumunkatu 1			x					x			x			x
Töpinäpuiston lp	Korpraalintie 7			x					x			x			x
Verhonkadun lp	Tanhukatu 18					x				x					
Vesilinnunpuiston lp	Valkamatie 10	x						x			x				x
Vierinkivenpuiston lp	Vierinkiventie 16		x						x			x			
Viialanpuiston lp	Poronpolku 1			x					x			x			
Visamäen lp	Niityntausta 5		x						x			x			
Voutilanpuiston lp	Voutilantie 22			x					x			x			
Vuorentaanpuiston lp	Vuorenpellontie 2			x					x			x			
Ystävydenpuiston lp	Arvi Kariston Katu 6			x						x			x		
Kalvola															
Puhaltajanpuiston lp	Formupojantie 4					x			x			x			
Jyllinpuiston lp	Jyllintie 17		x							x			x		
Keskuspuiston lp	Lasimestarintie 2			x					x			x			
Laiduntienpuiston lp	Paimentie 9					x				x					
Lennin lp	Lennintie 21			x					x			x			
Turjalanpuiston lp	Meijeritie 10					x				x			x		
Vastamäenpuiston lp	Vastamäenkaarre 32			x						x			x		
Renko															
Riitamäen lp	Käräjäpolku 5			x					x			x			
Pääskysenpolun lp	Pääskysenpolku 4			x						x			x		
Hauho															
Honkapuiston lp	Honkakuja 1			x						x			x		
Lähdepuiston lp	Lähdetie 14			x						x			x		

	Peruskorjaustarve			Poisto		Luokitus			Luokitus			Luokitus			
	25-27	28-32	33-	25-27	28-32	Vuosi 2024			Vuosi 2027			Vuosi 2032			
						1	3	4	1	3	4	1	3	4	
NYKYISET LEIKKIPAIKAT															
Pelto-Hännikän lp	Pelto-Hännikäntie 14		x			x			x			x			
Vihniönrinteen lp	Vilinänpolku 6			x				x			x			x	
Tuulos															
Mäntynummenpuiston lp	Honkatie 5			x		x			x					x	
Lammi															
Haapainojan lp	Haapainojantie 29	x						x			x			x	
Huovilanpuiston lp	Huovila, Heinätie 1				x			x			x			x	
Isolukkarin lp	Pellavamakasiininkuja 1				x			x			x			x	
Kinumäen lp	Hirvipolku 14							x			x				
Kuusimäen lp	Kuusimäentie 5							x			x				
Lukkarinmäen lp	Kalliotie 13				x			x			x			x	
Mäkipellon lp	Päivärinne 20				x			x			x			x	
Palkkilisillan lp	Ahjotie 7				x			x			x			x	
Soverin lp	Sarkakuja 9					x		x							
UUDET LEIKKIPAIKAT															
Kantakaupunki															
Linnanpuisto*											x			x	
Sampo											x			x	
Asemanseutu											x			x	
Kankaantaka														x	
Keinusaari														x	
Mettola											x			x	
liittala															
Seuraintalon puisto														x	
Renko															
Koilliskulma											x			x	
YHTEENSÄ															
		7	24	52	13	9	4	37	64	5	41	51	5	40	46

*Linnanpuiston peruskorjaamisen yhteydessä

	ARVIOITU RAKENTAMIS-/ PERUSKORJAUSAJANKOHTA	ARVIOITU RAKENTAMIS-/ PERUSKORJAUSAJANKOHTA			POISTO 2025-27	PIHAN KOKO		
		2025-27	2028-32	2033->		Pieni	Keskik.	Suuri*
PÄIVÄKODIT								
Kantakaupunki								
Hattelmalan pk	Lehmusrinne 1			x				x
Hirsimäen pk	Hirsimäenkatu 29			x			x	
Idänpään pk	Anttilankatu 4	x						x
Jaarlin pk	Kettumäentie 2		x			x		
Jaarlin pk	Rauhankatu 12			x		x		
Kaivokadun pk, Kotirinne	Birger Jaarlin katu 24	x					x	
Kankaantaan pk	Karhunlukontie 8			x				x
Katuman pk	Mustikkatie 5			x			x	
Kutalan pk	Kutalantie 3	x						x
Liivuoren pk	Liivuoentie 22			x				x
Ojoisten pk	Mäyräntie 3			x				x
Pk Norlandia Tuuli	Veteraanipolku 1		x			x		
Sairion pk	Salomaankatu 44			x			x	
Siirin pk	Lumitähdenkatu 2				x		x	
Solvikin pk	Onkitie 4	x						x
Voutilan palvelukeskus	Pollentie 35		x					x
Liitoskunnat								
liittalan pk	Söölääjänkuja 2, litala			x				x
Rengon pk	Rengonraitti 42		x					x
Alvettulan pk	Alvettulantie 171				x	x		
Eteläisten pk	Riihipelto 15		x				x	
Hauhon pk	Myllypolku 4	x					x	
Tuuloksen pk	Lakkolantie 26				x		x	
Tuuloksen pk	Suolijärventie 15	x					x	
Lammin pk	Mommilantie 21			x				x
KOULUT								
Kantakaupunki								
Ahveniston koulu 7-9	Turuntie 33				x		x	
HYK Tuomela 1-6	Tuomelankatu 20			x				x
HYK 7-9	Viertokatu 1			x				x
Jukolan koulu 1-6	Liivuoentie 24			x				x
Kaurialan koulu 7-9	Brahenkatu 14			x				x
Kirkonkulman koulu 1-6	Vanhanpappilantie 133		x					x
Luolajan koulu 1-6	Vesitie 14		x					x
Miemalan koulu 1-6	Alikyläntie 10		x			x		
Myllymäen koulu 1-6	Ahokatu 20			x		x		
Nummen yhtenäiskoulu 1-9	Kylätie 24			x				x
Ojoisten lastentalo	Mäyräntie 3		x			x		
Ortelan koulu 1-6	Ortelantie 1	x					x	
Ruununmyllyn koulu 1-6	Ruununmyllyntie 32			x				x
Saaristen koulu	Saaristenkatu 13-15			x			x	
Seminaarin koulu 1-6	Seminaarinkatu 2	x						x
Kirkonk. k, Tarvasmäen yksikkö	Versotie 1				x	x		
Vuorentaan koulu 1-6	Marssitie 90			x			x	
Liitoskunnat								
Hukarin nuorisotila	liittalantie 211		x			x		
liittalan yhtenäiskoulu 1-9	Hollaajantie 2	x						x
Rengon koulu 1-9	Urheilutie 1		x					x
Alvettulan koulu 1-6	Alvettulantie 183	x						x
Eteläisten koulu 1-6	Hauhontie 1585		x					x
Hauhon yhtenäiskoulu 1-9	Tanhuantie 2		x					x
Tuuloksen koulu 1-9	Suolijärventie 15	x						x
Konnarin koulu 1-6	Mommilantie 21				x			x
Hakkalan koulu 1-9	Lamminraitti 35	x						x
YHTEENSÄ		12	13	19	6	9	14	27

*Alueensa lähiliikuntapaikka